

775086

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ★SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK MÜZİĞİ'NDE ÇOCUK ŞARKILARI

SANATTA YETERLİK TEZİ
Hatice Selen ERGÖZ
404953003

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 10 Mayıs 2003
Tezin Savunulduğu Tarih : 3 Kasım 2003

Tez Danışmanı

: Prof. Dr. Alaêddin YAVAŞÇA

Diğer Jüri Üyeleri

: Prof. Dr. Selâhattin İÇLİ

Prof. Dr. Nevzat ATLIĞ

Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BAŞARSLAN (M. Ü.)

Yrd. Doç. Dr. Tülin MALKOÇ (M. Ü.)

KASIM 2003

ÖNSÖZ

İçinde bulunduğumuz çağda müzik eğitiminin önemi daha iyi anlaşılmış ve bu yöndeki çalışmalar artmıştır. Sadece eğitimde değil, diğer bir çok alanda da müziğin büyük gücünden yararlanma yoluna gidilmektedir. Özellikle 0-13 yaş arası çocuklarda müzik eğitiminin ne denli önemli olduğunu ve yarattığı sonuçların güzelliğini görmek mümkündür. Bu amaca hizmet eden bir çok okul şarkısı mevcuttur. Bunlar; adapte şarkılar, öykünme şarkılar ve yerel müzik tarzındaki okul şarkılarıdır. Tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi bizim de temel inancımız üçüncü tip çocuk şarkılarının müzik eğitiminde öncelikli olarak kullanılmasıdır. “Yerel Müzik Tarzında Çocuk Şarkıları veya Türk Müziği Çocuk Şarkıları.”

Tüm gelişmiş ülkelerin müzik eğitiminde yerel müziği temel aldıkları görülmektedir. Ülkemizde de aynı prensiplerle engin müzik kültürümüz kullanılarak, eğitimde istenen sonuca ulaşılabileceği inancındayız. Bu amaçla yerel müziği temel alan çocuk şarkıları incelenmiş türler arasındaki benzerlikler, farklılıklar ortaya konularak eğitim açısından öğretmen öğrenci görüşleri alınarak çıkan sonuçlar değerlendirilmiştir. Bu alanda yeni çocuk şarkılarına da yer verilmiştir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde yardımını esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Alâeddin YAVAŞÇA'ya, çalışma boyunca bilgi ve birikimiyle daima destek olan Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müdürü Yrd. Doç. Dr. Türker EROĞLU ve tüm konservatuar çalışanlarına, kaynaklarını seferber ederek, çalışmanın her aşamasında katkıda bulunan müzik öğretmeni akademisyen Alp ÖZEREN'e ve bu tezin hazırlık aşamasında nota yazımındaki yardımlarıyla Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Arş. Gör. Ferdi KOÇ'a, İ.T.Ü. Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuvarı mezunu Murat BÜYÜKKAYA'ya, genel yazım aşamasında teknik kolaylıklar sağlayan eğitimci Ayşen ERGÖZ'e teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Kasım 2003

Hatice Selen ERGÖZ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
ŞEKİL LİSTESİ.....	v
TABLO LİSTESİ.....	vii
ÖZET.....	viii
SUMMARY.....	x
1.GİRİŞ VE ÇALIŞMANIN AMACI.....	1
2. ÇOCUK VE MÜZİK.....	9
2.1. Müziğin Çocuk Yaşamındaki Yeri ve Önemi.....	9
2.2. Müziğin Çocuk Gelişimine Etkileri.....	10
2.3. Çocuğun Ses Dönemleri.....	11
2.4. Çocuk Şarkıları.....	12
2.5. Çocuk Şarkılarının Özellikleri.....	13
3. TÜRK MÜZİĞİ ÇOCUK ŞARKILARININ ÖRNEKLERLE İNCELENMESİ... 18	
3.1.Türk Sanat Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları.....	18
3.1.1. Öğretmenim.....	19
3.1.2. Yeni Yıl.....	22
3.1.3. Bilmece.....	25
3.1.4. Küçük Gemi.....	28
3.1.5. Dua.....	31
3.1.6. Öğretmenim.....	34
3.1.7. Ne Güzel Anadolu.....	37
3.1. 8. Anneye Ağıt.....	40
3.1. 9. Türkiyemiz.....	43
3.1.10.Türk Çocuğunun Şarkısı.....	46

3.2. Türk Halk Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları.....	49
3.2.1. Halay.....	49
3.2.2. Küçük Ayşe Küçük Asker.....	52
3.2.3. Çoban.....	54
3.2.4. Gezsen Anadoluyu.....	56
3.2.5. Gelme Kış Gelme.....	59
3.2.6. Orman.....	61
3.2.7. Bir Dünya Bırakın.....	63
3.2.8. Güzel Annem.....	65
3.2.9. Tatlı Annem.....	67
3.2.10. Ilgaz.....	69
3.3. Anonim Çocuk Ezgileri.....	71
3.3.1. Tren Gelir.....	75
3.3.2. Bilmem Şu Feleğin.....	77
3.3.3. Al Mendili.....	79
3.3.4. Şirin Nar.....	81
3.3.5. Kaleden Kaleye.....	83
3.3.6. Sarı Zeybek.....	85
3.3.7. Aman Hacer Üç Gün Ara Ver.....	87
3.3.8. Halaylı.....	89
3.3.9. Maçka Yolları.....	91
3.3.10. Ata Barı.....	93
3.4. İlköğretim Müzik Eğitimi Derslerinde Türk Müziği Çocuk Şarkılarına İlgili Düzeyi Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri.....	95
3.4.1. Müzik Öğretmenlerine Yöneltilen Sorular.....	95
3.4.2. Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri.....	96
3.4.3. Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....	105
3.5. Öğrencilerle Yapılan Anket Çalışması.....	106
3.5.1. Öğrencilere Yöneltilen Anket Soruları.....	106
3.5.2. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....	107
4. SONUÇLAR.....	113
KAYNAKLAR.....	121
EKLER.....	122
ÖZGEÇMİŞ.....	159

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 3.1	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	19
Şekil 3.2	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	22
Şekil 3.3	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	25
Şekil 3.4	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	28
Şekil 3.5	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	31
Şekil 3.6	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı	34
Şekil 3.7	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	37
Şekil 3.8	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	40
Şekil 3.9	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	43
Şekil 3.10	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	46
Şekil 3.11	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	49
Şekil 3.12	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	52
Şekil 3.13	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	54
Şekil 3.14	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	56
Şekil 3.15	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	59
Şekil 3.16	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	61
Şekil 3.17	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	63
Şekil 3.18	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	65
Şekil 3.19	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	67
Şekil 3.20	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	69
Şekil 3.21	: Örnek Tekerleme ve Saymacalar.....	72
Şekil 3.22	: Örnek Ninni.....	73
Şekil 3.23	: Örnek Anonim Ezgi.....	75
Şekil 3.24	: Örnek Anonim Ezgi.....	77
Şekil 3.25	: Örnek Anonim Ezgi.....	79
Şekil 3.26	: Örnek Anonim Ezgi.....	81
Şekil 3.27	: Örnek Anonim Ezgi.....	83
Şekil 3.28	: Örnek Anonim Ezgi.....	85
Şekil 3.29	: Örnek Anonim Ezgi.....	87
Şekil 3.30	: Örnek Anonim Ezgi.....	89
Şekil 3.31	: Örnek Anonim Ezgi.....	91
Şekil 3.32	: Örnek Anonim Ezgi.....	93
Şekil A.1	: Örnek Adapte Çocuk Şarkısı.....	123
Şekil A.2	: Örnek Adapte Çocuk Şarkısı.....	124
Şekil B.1	: Örnek Öykünme Çocuk Şarkısı.....	125
Şekil B.2	: Örnek Öykünme Çocuk Şarkısı.....	126
Şekil C.1	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	127
Şekil C.2	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	129
Şekil C.3	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	131

Şekil C.4	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	134
Şekil C.5	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	135
Şekil C.6	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	136
Şekil C.7	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	137
Şekil C.8	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	139
Şekil C.9	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	141
Şekil C.10	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	143
Şekil C.11	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	144
Şekil C.12	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	145
Şekil C.13	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	146
Şekil C.14	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	147
Şekil C.15	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	148
Şekil C.16	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	149
Şekil C.17	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	151
Şekil C.18	: Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	152
Şekil D.1	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	153
Şekil D.2	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	154
Şekil D.3	: Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı.....	155
Şekil E.1	: Örnek Anonim Ezgi.....	156
Şekil E.2	: Örnek Anonim Ezgi.....	157
Şekil E.3	: Örnek Anonim Ezgi.....	158

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 3.1	: 1. Anket Sorusu Yanıtları Tablosu.....	108
Tablo 3.2	: 1. Anket Sorusu Yanıtları Tablosu.....	109
Tablo 3.3	: 2. Anket Sorusu Yanıtları Tablosu.....	110
Tablo 3.4	: 2. Anket Sorusu Yanıtları Tablosu.....	110
Tablo 3.5	: 4. Anket Sorusu Yanıtları Tablosu.....	111
Tablo 3.6	: 4. Anket Sorusu Yanıtları Tablosu.....	112

TÜRK MÜZİĞİ'NDE ÇOCUK ŞARKILARI

ÖZET

Müzik eğitimi alanında, ülkemizde, eğitim politikası henüz tam olarak yörüngesini bulamamıştır. Gelişmekte olan batı örnek alınırken, çok zengin içeriğe sahip yerel öğelerimizden vazgeçemeyişimiz; müzik eğitimi alanında çelişkili durumlara ve sonuçlara neden olmuştur. Aslında; söz konusu çelişkileri, ülkemizde iktisâdi, idâri, sosyal v.s. tüm alanlarda görmek mümkündür.

Müzik eğitiminin ihmal edilişinin ardında çeşitli nedenler yatmaktadır. Müziğe ağırlıklı olarak bir eğlence sanatıymış gibi bakılması; kullanılacak yöntemler üzerine fikir birliğine varılamaması, en önemli nedenler arasında sayılabilir.

Gelişmiş ülkelere bakıldığında, müzik eğitim sistemlerinin yerel öğelere göre yapılandırıldığı görülmektedir. Bu ülkelere örnek olarak; İngiltere, Almanya, Macaristan, Amerika v.b. sayılabilir. Yine bu ülkelerde bireyler, yetenekli oldukları alanlara yönlendirilmektedirler. Bu ülkelerin bireyleri, müzik yetenekleri olsa da olmasa da yerel müzikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olabilmektedirler.

Bu çalışmada; Türk çocuklarının, kendi kültürlerinin zengin öğelerinden oluşmuş okul şarkılarıyla eğitilmelerine katkıda bulunmak amacıyla kaynağını yerel müzikten alan Türk Müziği Çocuk Şarkıları, türlerine göre sınıflandırılarak incelenmiş, eğitime sağlayacağı katkılar vurgulanmıştır.

Var olan Türk müziği çocuk şarkılarının yanısıra; bu konuda yeni yapılmış çalışmalara da tez de yer verilmiştir.

Çeşitli sempozyum ve kongrelerde defalarca dile getirilen “çocuk müzik eğitimi” eksenli konular; uygulamada yetersiz kaldığı sürece gelişme beklenemez. Süregelen yozlaşma ve kültürsüzleşme ortamında; çocuk müzik eğitiminin yetersizliği kendini daha çok hissettirmektedir.

Ülkemizde de Zoltan Kodaly'in Macaristan'da, Suzuki'nin Japonya'da gerçekleştirdiği gibi, “yerel öğelere dayalı bir müzik eğitimi metodu” gerçekleştirmek mümkündür. Bu gibi müzik eğitim metotları temel alınarak, ülkemizde oluşturulan çalışmalarla birlikte sistemli bir müzik eğitim metodu sonucuna varılacaktır.

Bu yöntem çalışmalarının sağlam temelleri; Selâhattin İçli, Alâeddin Yavaşca, Cahit Atasoy, Mutlu Torun, Erol Sayan, Muammer Sun, Veysel Arseven, Halil Bedii Yönetken, Saip Egüz, Ziya Aydınlan, Erdoğan Okyay gibi çok değerli müzik insanları tarafından atılmıştır. Gerek yerel ögelere dayalı ocuk şarkılarıyla, gerekse yazdıkları kitaplarla eğitime yararlı bir çok kaynak yaratmışlardır.

Tezde; Türk Müziği ocuk Şarkıları; Türk Sanat Müziği Tarzında ocuk Şarkıları, Türk Halk Müziği Tarzında ocuk Şarkıları ve Anonim Ezgiler olarak üç başlıkta sınıflandırılmış ve örnek şarkılarla türler açısından, konular açısından, melodik ve ritmik yapıları açısından ele alınmıştır. Ayrıca öğretmen ve öğrenci görüşlerine yer verilerek, eğitime yararlı yeni sonuçlar elde edilmeye çalışılmıştır.

THE CHILD SONGS IN THE TURKISH MUSIC

SUMMARY

The music education policy of our country, couldn't find its' orbit, yet. While it is exaggerated adopt the Western has been developed, not lefting of our regional values has give rise to conradiction cases and findings in the music education field. Actually, They may possible to see which being discussed contradictions in our country, economics, administirive, commercial, and all social field as well as.

The sorted causes has been found at the backwards of neglection of music education field . It is generally respected the amusement art and disagreement to be used methods can remarkable between the most important causes.

Just as eloborated to the development countrys, it has been inferenced from their music education systems are established to acording the regional values. For instance to this countries; Enngnd, Germany, Hungarian, U.S.A ...

The individuals of these countries have been directed to their capabilities fields. They have enough knowledge about their regional values and its independent from their musical capacities.

In this work, The Turkish Music Songs for children which come from the traditionare examined by a categorisation of their types for to contribute Turkish childrens' music education with their own culture's rich elements and stressed it's additions to the education

Unless child music education subjected studies are comminicated in the sorted the congresses and symposiums are enough at practice, development in this field can not expect.

In the continual degenerations and unculture ambiences; not enough child music education has been perceived its worth.

It is also possible to materialize in our country a music education methods which based on the regional values, such as, in the Hungarian of Z. Kodaly, in the Japanese of Suzuki.

The basics of these "method studies" had been started for years ago by deserving music men, such as Selâhattin İçli, Alâeddin Yavaşca, Erol Sayan, Cahit Atasoy, Mutlu Torun, Muammer Sun, Veysel Arseven, Halil Bedii Yönetken, Saip Egüz, Ziya Aydınant,

Erdoğan Okyay. They are composed of useful works both rural child songs and books. All of the things are quality resourch.

In this thesis, The Turkish Music Child Songs is considered as three variety, imitation Turkish Art Music Child Songs, imitation Turkish Folk Music Child Songs and Turkish Folk Music Child Songs. It is examined this three typical child songs an acording to variety, subject, melody and rhtym. In addition to, It is involved in opinions of music teachers and early education students to attain useful finally for music education.

1.GİRİŞ VE ÇALIŞMANIN AMACI

Müzik, insan yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır. Müzik, ses ve ritmin birlikteliğiyle oluşmuş; duyguları ifade edebilmede en estetik yollardan biridir. Müziğin iki önemli ögesinden biri ses, diğeri ritmdir. Daha anne karnındayken annenin kalp atışlarıyla ritmi kavrayan birey için müzik, hiç de yabancı değildir. Doğuştan ritm duygusu olan birey, üzerine bir de doğadaki uyumlu sesleri tanıyınca tüm yaşamını müziğin büyüğü gücüyle anlamlandırmaya çalışır. İnsan iletişimde sesin rolü çok büyüktür.

Bireyin eğitiminde, sanat faaliyetleri çok büyük rol oynamaktadır. Bireyin kendini ifade edebilmesi, şahsi yeteneklerinin farkına varması ve onları geliştirebilmesi için, bu faaliyetler adeta zorunludur. Özellikle 0-13 yaş dönemi çocuklara verilecek eğitimde en etkin araç, müziktir. Müzik aracılığı ile, yaşayarak öğrenme yoluyla, bir çok yaşamsal beceriyi çocuklara kazandırmamız mümkündür. Arzulanan düzeyde müzikle yaşayarak eğitim alabilen birey, ilerde seçeceği meslek ne olursa olsun, yaşantısı doğrudan doğruya müzik ile ilgili; dengeli, kendini iyi ifade edebilen sorunlara soğukkanlı çözümler üretebilen, topluma faydalı biri olabilecektir.

Örneğin Japon eğitimci Suzuki; kendi geliştirdiği metodla, 6-12 yaş arası 3000 çocuğı eğitmiş ve onlarla bir konser vermiştir. Böylece 6 yaşında bir çocuğun bile müzikle yaşayarak, algılayışını en üst düzeye çıkarabileceğı ispatlanmıştır. Suzuki'nin bu uygulamasını gerçekleştirmesindeki esin kaynağı; gazetede okuduğı, "ormanda vahşi hayvanlar tarafından büyütölmesi sonucu ormana ve vahşi hayata uyum sağlayan bir çocuğa dair" gerçek bir olaydır. Çocuk, doğmadan önce ve sonra dış dünya ile temasını ses yolu ile sağlar ve bu dönemde gelişmeye hazır algılama ve yanıtlama yeteneklerine sahiptir. Doğduğu günden itibaren en geç 12-13 yaşlarına kadar olan dönemde, kişisel kalite ve formasyonunun oluşumunda en kritik dönemi yaşar ve sahip olduğı bütün yeteneklerin geliştirilmesinde de, en temel rolü müzik

eğitimi oynar. Özellikle 0-6 yaş arasındaki gelişmeyi başarılı kılacak müzikten başka bir seçenek henüz keşfedilmiş değildir. İnsanın yedi ayrı zek ya sahip olarak doğduğu ve bunlardan birinin MÜZİK ZEK ASI olduğu 1980'lerde kesinlik kazanmıştır. (Ergin, 1993)

Özellikle yirminci yüzyılda bu fikirden yola çıkılarak dünya üzerindeki birçok ülkede müzik eğitim yöntem ve metotları üzerinde araştırmalar yapılmış ve halen de yapılmaktadır. Bunlardan bazılarını sıralayacak olursak; Japonya'da Suzuki Metodu, Macaristan'da Zoltan Kodaly Metodu, Avusturya'da Carl Orff ve Orff  algıları Metodu en çok bilinen ve uygulanan metotlardır. Bu metotların dayandığı temel ilkeler şunlardır:

Alman besteci Carl Orff başlangıçta hareket ve müziği bütünleştiren bir müzik eğitimi metodu geliştirmiştir. Orff metodu, kendisinin bu metodu bir dizi radyo programında kullandığı 1948 yılında şöhrete ulaşmış, metot giderek yaygınlaşmış ve iki olayla öğretmenler tarafından kabul edilmiştir:

1. Beş ciltlik Orff – Schulwerk'in yayımlanması,
2. Stüdyo 49  algı fabrikasında, ksilofon ve glockenspiellerin  retimi.

Orff'un fikirlerinin pek çoğu şimdi daha geniş bir müzik eğitimi programının bir parçası olarak kullanılmaktadır. Başlangıç noktası;  ocuk adları ve günlük eşya adlarını ( i ekler, kasabalar, akarsular) içeren ritmik konuşma kalıplarıdır. Bunlar ritmik olarak söylenir. Ritmik nota yazma, söyleme ve duymadan sonra öğretilir. Ritm alıştırmalarında kullanılan konuşma kalıpları sabit seslere aktarılır. Orff, hem insan sesi hem de aletli çalışmalar için, sadece iki notayla başlar (sol – mi). Bu iki nota başlangıç noktası olarak kullanılır, çünkü bunlar çocukların şarkılı oyunlardaki doğal ses aralığını yansıtır. (Dawson ve Acay, 1997)

Bir diğer müzik  ğretim metodu, Suzuki Metodu; müziğe en erken yaşta başlama ve müziği yaşayarak öğrenme ilkelerine dayanır. İtalyan pedagog Montessori'nin de başlangıç olarak temel aldığı, yaşayarak öğrenme ilkesi, bu metodun temeli olarak düşünülebilir. (Uçan, 1999)

Suzuki metodu; müziksel yetenek geliştirme yöntemi olarak da bilinir. Müziksel yetenek geliştirme yoluyla müzik öğretim yöntemi, müziksel gelişmeye ilişkin bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezici davranışları, müzik yeteneğini geliştirerek öğretme yoludur. Bu yöntem müziksel gelişmeye ilişkin davranışları müziksel geliştirmeye bağlaması nedeniyle, kısaca geliştirimsel yöntem olarak da adlandırılabilir. Yöntem, ilgili çevrelerde ve literatürde, daha çok kurucusu ünlü müzik eğitimcisi Shnichi Suzuki (1898-1998)'nin soyadıyla adlandırılır ve Suzuki Yöntemi olarak bilinir. Yöntem, dinleme, ezberleme, taklit etme, gözlemleme, yineleme davranışları üzerine kurulur. Ağırlık noktaları, dinleme - taklit etme, güdülenme, modelden öğrenme, ezber çalarak içselleştirme, yaratıcı yinelemedir (tekrarlamadır). Başlangıcından itibaren anne, derslere katılarak çocuğun güven içinde olmasını sağlar ve çalışmalarında ona yardımcı olur. Çocuğun salt ezber yoluyla eğitimi üç yıl kadar sürer. Öğrenciler yarışmaya değil, yardımlaşmaya yönlendirilir, özendirilirler. Çalışmalarda yapay materyaller değil, gerçek materyaller kullanılır. Başka bir deyişle çalışmalar, soyut ve yapay dizi, alıştırma ve etütler yerine somut ve gerçek parçalar alıntılar üzerinde yapılır. Bu yöntemde yöntemin oluşturucusu ve geliştiricisinin keman eğitimcisi olması nedeniyle, ağırlıklı olarak keman kullanılır. Müziksel geliştirme yöntemi, Suzuki tarafından izlenen yaklaşıma sıkı sıkıya bağlı kalınması durumunda, öğrenmeye başlama yaşı, öğrenme süreci, öğrenme aşamaları ve öğrenme süresi bakımından kemana eşdeğer diğer çalgılar üzerinde de uygulanabilir ve uygulanmaktadır.

Bu metotlar içinde Z.Kodaly metodu ise otuz yıllık bir dönem içinde formüle edilmiştir. (Uçan, 1999)

Şarkı söyleme temeli üzerinde duran Kodaly, 1911 de “gerçek müzik eğitiminin amacının, etkin ve yetenekli müzik yapımını teşvik etmek” olduğunu söylemiştir. Kodaly için bunun anlamı, duyduğu anda şarkıyı söyleyebilmek ve duyulan melodileri yazabilmektir. Kodaly'nin yaklaşımının temelinde şarkı söyleme yoluyla müzik okur yazarlığını geliştirmek yatmaktadır.

Bu nedenle, metodun tam adı şudur: Kodaly'in Koro Metodu. Kodaly'in müzik eğitimi üzerine bir çok yorumları olmuştur:

1. Şarkı söyleme eşliksiz yapılmalıdır.
2. Koroyla doğru şarkı söylemeyi desteklemek için piyano uygun değildir.
3. Ezgi, çalarak değil şarkı söyleyerek tanıtılmalıdır.
4. Sol – fa heceleri iyi tonlamaya yardımcı olur.
5. Bölümleri söylemek güven verir ve iyi tonlamayı geliştirir.

Kodaly'nin koro metodu, temelde perdelerle ilgilenir. Ritm önemlidir, Fransızca zaman adlarıyla ve geleneksel notalarla öğretilir. Metot, notaları temsil eden el işaretlerinin kullanımı üzerine kurulmuştur. Kodaly, ölçüdeki her notanın belirli bir niteliği olduğuna inanmaktadır. Çocuklarla ilk çalışmalar bütünüyle işaretler aracılığı ile yapılır. Carl Orff'un çalışmalarında olduğu gibi sadece iki işaretle başlanır. Önce pentatonik dizilerden hareket edilir. Halk müziği materyalinden çıkılması, müziğe en erken yaşta başlanması, en uygun enstrümanın herkesin sahip olduğu ses üzerinde durulması, metodun çocuk şarkıları ve şarkı söyleme temeli üzerine kurulduğunu göstermektedir.

Bütün bu metotların hareket noktası, bireyin doğuştan müzik zekâsına sahip olduğu gerçeğidir. Doğru teknik ve yöntemlerle, doğru bir repertuarla bu yetenek geliştirilebilir. İzlenen yaklaşımlar, yöntem ve teknikler gerektiği gibi uygulanırsa, müziksel zekâ yeteneği gelişecek ve istenilen seviyeye ulaşılacaktır. Geçtiğimiz yüzyılda J.P. Guilford (1988) ve Howard Gardner (1983) tarafından öne sürülen “çoklu zekâ kuramı” da bu gerçeği bir kez daha ortaya koymuştur. (Özbay, 2002)

Çoklu zekâ kuramına göre; eğitim açısından bu iki yaklaşımın ortaya koyduğu mentâl yetenek alanları önemli bulunmaktadır. Özellikle Howard Gardner'e göre zekânın üniter bir yapı olarak ele alınması, anlaşılmasına hizmet edecektir. Gardner zekâyı kişinin belli kültürel dokuda ürünler ortaya koyabilme; karşılaştığı problemlere etkili ve verimli çözümler üretebilme ve çözülmesi gerekli yeni ve karmaşık problemleri keşfetme yeteneği olarak tanımlar. Bu nedenle Gardner'a göre sekiz farklı türde zekâ vardır: 1) sözel-dil 2) müziksel 3) uzaysal 4) mantıksal - matematiksel 5) beden - kinestetik 6) sosyal 7) içsel ve 8) doğacı zekâ. İnsanlar bu alanlardan birinde ileri düzeyde olabilir, diğerlerinde daha az yetenek sergileyebilirler. (Özbay, 2002)

Bu zekâ türlerinden müziksel - ritmik zekâ ; ritm, nota, melodi, ahenk ve ses tonu gibi müziksel unsurlara aşırı duyarlılık, müziksel formları ve sesleri ve eserleri fark etme, değerli bulma ve ifade etme kapasitesi olarak tanımlanır. Anahtar kavramları; melodi, ritm, nota, tempo, enstrüman, beste, şarkı, dinleme, ayak uydurma, kulak dolgunluğudur. Ait olduğu meslek grubu; şarkıcılık, müzisyenlik, orkestra şefliği, müzik eleştirmenliğidir.

Çoklu zekâ kuramının, müzik eğitiminde, gerek ülkemiz ve gerekse dünya üzerindeki çeşitli araştırmalara ışık olduğu bir gerçektir.

Müziğin insan yaşamındaki yeri, güzel ve estetik olanı seslerle arayıp bulma, bir çeşit kendini ifade etme gereksinimini karşılamaının yanı sıra, insan yaşamının değişik alanlarındaki çok yönlü işlevlerinden kaynaklanır. Müziğin insan yaşamındaki işlevleri; bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel nitelikler taşır. Bu denli katkılara sahip olan müzik eğitiminin, ülkemizde de, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi yeniden ele alınıp yapılandırılması ve metotlaştırılması gerekmektedir. Bu yeniden yapılanma çalışmalarında yerel ögeler üzerinde durulmalıdır. Esasen yukarıda saydığımız bütün müzik öğretim metotlarının temelinde yatan doğru teknik, doğru repertuar ve yerel ögelerin kullanılmasıdır. Yıllardır bestecilerimizin kendi kişisel çalışmalarını geliştirmeye çalışırken çocuk müziğini ihmal etmeleri, çoğunlukla adapte ve öykünme şarkılar ağırlıklı bir eğitim verilmesi sonucu, müzik toplumu olma ideali gerçekleştirilememiştir. Mesleği ne olursa olsun, müziği anlayan, okuyup yazan ve en az bir enstrüman çalabilen bireyler, daha önce de belirtildiği üzere hemen her konuda daha başarılı olmaktadır. Bu nedenle müzik eğitiminin sorunları sadece sempozyumlarda, kongrelerde v.b. toplantılarda değil, üst düzey devlet kademelerinde ele alınmalı ve bu konuda güçlü bir kadro oluşturulmalıdır.

Müzikologlarımızdan Halil Bedii Yönetken çocuk müzik eğitimine ilişkin olarak şunları söyler:

“Yabancı ülkelerin okul müzik kitaplarını inceleyecek olursak, halk şarkılarına bolca yer verilmiş olduğunu görürüz. Örneğin; İngiliz okul kitaplarında Folk Songs, Songs of the British Islands, Songs of Britain, National Songs, Folk and

National Songs... Alman müzik kitaplarında Volkweise, Alte Weise, Alte Volkweise, Volkslied... Fransız müzik kitaplarında Chanson populaire, Melodie Populaire, Air Populaire, Canon Populaire, Ronde Populaire...gibi hep halk ezgisi, geleneksel müzik anlamlarına gelen terimlere rastlanır.” Okul müzik eğitiminde halk ezgilerine bu derece önem verilmesi; ulusal ve eğitsel nedenlerden ileri gelmektedir. (Say, 1996)

Halil Bedii Yönetken, çocuk müziği alanında bir uzman olarak, müzik derslerinin daha çekici hale getirilmesi için tüm ülkelerin benimsediği bir yöntemde bulunmaktadır:

“Halk müziği tarzında okul şarkıları” başlıklı bir başka yazısında Yönetken, halk müziği tarzındaki okul şarkılarının “özgün ve soylu” olması gerektiğini, ezgi, armonik düzenleme ve prozodi yönlerinden başarılı bulunmasını koşul olarak ileri sürerken, bilinen bazı doğruları yinelemektedir. Sonra yine okul şarkılarına dönerek bu kez yabancı ülke ve bestecilerinden yapılan uyarlamalar üzerinde durmaktadır. İsveç kökenli “dağ başını duman almış” şarkısını örnek vererek bu tür başarılı uyarlamaların sevilip tutulduğunu ve yaygınlaştığını belirtirken, özellikle prozodi, dil ve anlam öğelerinin önemini anlatmaktadır. Yönetken’in hazırladığı ve temel bilgiler kapsamında önemli olan “Anonim çocuk ezgileri ile Saymaca ve Tekerlemelerde Ritm öğeleri” başlığını taşıyan konular, özellikle çocuk müzik eğitiminin temel uygulamalarındandır. (Say, 1996)

Bir okul şarkısı, özgünce bestelendiği gibi, yerel müzikten de esinlenilebilir. Bu tip şarkılar çocuklar tarafından özel bir ilgiyle karşılanır. Yerel çocuk şarkıları, Türk sanat müziği makamlarından ve Türk halk müziği dizilerinden esinlenilerek yaratılabileceği gibi, Türk halk müziği anonim ezgilerinden de alınabilir. Çocuk müzik edebiyatını iyi incelemiş, yerel müziğin zevkine varmış olan besteciler, kişisel yaratıcı güçleriyle bu türlerde çok güzel ve özel örnekler yaratmışlardır.

Çocuk müzik eğitiminin en önemli aracı olan çocuk şarkılarına gereken önem verilmeli; eğitici, yeni çocuk şarkıları üretilmelidir. Çocuklar ve gençler için yazılacak “eğitici müzik” ihtiyacı ve bestecilerin bu yönde çalışmaları zorunluluğu kaçınılmaz bir gerçektir.

Eğitici yeni çocuk şarkıları bestelerken çocuk sesleri dikkatle ele alınmalıdır. Çocuk sesleri, henüz gelişimleri tamamlanmamış olan seslerdir. Çocukların fiziksel yapılarının yanında ses organları da, erginlik çağına doğru sürekli biçimde gelişirler. Çocuk seslerini; 1. dönem 0 –6 yaş, 2. dönem 6,7 – 9 yaş, 3. dönem 9 – 12,13 yaş olarak üçe ayırabiliriz. Bundan sonra ses değişimi dönemi başlar. 1. dönem çocuk seslerinde dörtlü veya beşli aralık elde edilebilirken, bu ses aralığı 2. dönem ve 3. dönem çocuk seslerinde genişleyerek bir oktava kadar ulaşır. (Yönetken, 1952)

Eğitici müzik ihtiyacı düşünüldüğünde; gençliğe geçiş aşamasındaki çocukların sesleri, özellikleri, korunması, kullanımı, kapasitesi; özetle, bu çocukların fizyolojisi ve psikolojisi sağlıklı bir şekilde değerlendirilmelidir. Bestecilerimizin üretecekleri şarkılar, belirli yöntem ve prensiplere bağlanabildiğinde; doğru şarkı söyleme sevgisini de beraberinde getirecek, güzel konuşan ve güzel şarkı söyleyen kuşaklar birbirini izleyecektir. Bu gelişme; çeşitli ses topluluklarının kurulması ve kaliteli seslerin çoğalmasıyla sağlanabilecektir. Böylece nitelikli bir ulusal şarkı dağarcığı, toplum için geçerli ve tutarlı bir söyleme biçimi ve geleneğinin doğması da gerçekleşebilecektir.

Yerel müzik temel alınarak eğitim müziğine yönelik yapılacak çalışmalara ihtiyaç vardır. Yıllardır sürekli aynı şarkılar üzerinde çalışılmakta ve çoğunlukla adapte şarkılar söylenmektedir. Başka bir milletin kendi yapısına ve ruhuna uygun olarak bestelediği bir ezginin üzerine Türkçe söz yazmak prozodik kurallar çerçevesinde kabul görse dahi, ezgi yapısındaki farklılıklar kendini hissettirmektedir. Bu tip çocuk şarkılarıyla eğitim gören bireylerin kendi öz müziğinden uzaklaşması müzik eğitiminde toplum olarak bizi farklı boyutlara taşıyabilir. Oysa, milli değerlerimizin özelliklerini taşıyan ezgiler daha kalıcı, daha öğretici olabilmekte ve çocuklarımız tarafından daha çabuk benimsenmektedirler.

Türk müziğinde çocuk şarkıları besteciliği geçtiğimiz yüzyılın ikinci yarısında önem kazanan bir konu olmuştur. Gerek esinlenerek yapılan çocuk şarkıları gerekse anonim ezgilerden oluşan çocuk şarkılarından zengin bir repertuar oluşturulmuştur. Bu repertuar, eğitimin geneline yayıldığında ve etkili biçimde kullanıldığında verimli sonuçlar alınabilir.

Çalışmamızda yerel müzikten esinlenilerek veya bizzat alınarak yaratılan çocuk şarkıları incelenerek, türler arasındaki farklılıklar vurgulanmış ve öğretmen-öğrenci görüşlerine başvurulmuştur.

Türk müziği çocuk şarkıları, Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkıları, Türk halk müziği tarzında çocuk şarkıları ve anonim türkülerden elde edilen çocuk şarkıları olarak sınıflandırılmış, tesbit edilebilen belli başlı örnekler incelenmiş, türler açısından, karar sesi açısından, konu açısından, melodik ve ritmik yapı açısından analiz edilerek ve türler arasında çıkan sonuçlar karşılaştırılarak eğitime yararlı yeni bir sonuç elde edilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca Türk Müziği Çocuk Şarkılarından oluşan bir kaset hazırlanarak, İstanbul ilinde dört ilköğretim okulunda müzik öğretmenleri tarafından çocukların ilgi düzeylerini tespit etmek amacıyla uygulanmıştır. Müzik öğretmenleri ve öğrencilerin görüşleri alınarak, Türk Müziği Çocuk Şarkılarına ilgi düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır.

2. ÇOCUK VE MÜZİK

2.1. Müziğin Çocuk Yaşamındaki Yeri ve Önemi

Her çocuk daha doğduğu ilk aylardan itibaren müziğe ilgi duyar. Bu ilgi, annesinin söylediği ninni ile başlar, gitgide çevreden, radyodan, televizyondan duyduğu, evde- okulda- sokakta duyup, öğrenip söylediği müziklerle beslenir.

Her çocuk, müziğe aynı ölçüde yetenekli değildir. Fakat bütün çocuklar müziği severler. Genel olarak çocukların büyük çoğunluğu, orta yeteneğe sahiptir. Orta yetenekten çok üstün yeteneğe doğru gidildikçe sayı azalır; yaklaşık olarak milyonda bir çocuk deha derecesinde müziğe yetenekli olur. Tersine, orta yetenekten çok yeteneksizliğe gidildikçe de sayı azalır ve yine milyonda bir çocuk da müziğe hiç yeteneği olmayan nitelik taşır. (Sun ve Seyrek, 1993)

Bu konuda araştırma yapan bilim adamlarına göre, çok üstün yetenekli çocuklar ve çok yeteneksiz çocuklar istisna kabul edilmekte, bu istisnalar dışında kalan hemen bütün çocuklar az ya da çok müziğe yetenekli kabul edilmektedirler. Müziğe yetenekli çocukların müzik sanatını öğrenmeleri ve çalgıcı - şarkıcı besteci olarak yetişebilmeleri, büyük ölçüde, içinde bulundukları ortama bağlıdır. Yetişmeye elverişli ortam ve koşullar bulunmazsa üstün yetenekli de olsa çocuk müzik sanatçısı olamaz. Bu açıdan bakılırsa, anaokulunda ve ilkokulda müzik eğitiminin önemi daha iyi kavranabilir.

İlköğretimde müzik eğitimi ve öğretimi, ilköğretim öğrencilerinin tümü için gerekli ve zorunlu bir eğitim öğretimdir. Müzik eğitimi çocukların müzik kültür ve ortamını etkilediği gibi, çocukların iyi müzik ile kötü müziği birbirinden ayırmalarına yardımcı olur. Her müziğin kendine özgü bir yapıya sahip olduğunu yaşayarak, besteleyerek, seslendirerek, çalarak yorumlar ve kendi müzik kültürü için bir birikim oluşturur.

Sanat müziği, eğlence müziği, dinsel müzik, ordu müziği, eğitim müziği gibi her tür müziğin, kendi türü içinde, kendi estetiği açısından güzel ve başarılı olanları vardır; bunun gibi güzel olmayan ve başarısız olanlar da vardır. Müzik sözlü ise aynı ölçüler, sözler içinde geçerlidir. Bu anlamda iyi müziklerin, insan üzerinde olumlu, kötü müziklerin de insan üzerinde olumsuz etkileri vardır.

Çocuklar küçük yaşlardan itibaren iyi müziklerle beslenirlerse, büyüdüklerinde müzisyen olmasalar bile, iyi müziği seven, seçebilen ve ondan yararlanmasını bilen yetişkinler olacaklardır.

2.2. Müziğin Çocuk Gelişimine Etkileri

Dil gelişimi açısından baktığımızda; çocuklar şarkı söylerken, sözlerin anlamı onlar için önemlidir. Seçilen şarkı, tekerleme, saymaca, ninni veya halk türküsü ne olursa olsun, doğru ve anlaşılır ise, söz ve müziği uyumlu, çocuk ruhuna hitap ediyor ise çocuklar tarafından kolayca benimsenir. Bu tür şarkıları söylerken Türkçe'yi doğru kullanmayı, güzel söylemeyi (diksiyon) öğrenmiş olurlar. Söz - müzik uyumu başarılı olan şarkılar yoluyla ritm ve vurgu da doğru biçimde öğretilir. (Sun ve Seyrek, 1993)

Tekerleme ve saymacalar dil çevikliğini çabuk ve doğru konuşmayı, akıcı konuşmayı sağlar. Bu şekilde müzikle dil becerisini geliştiren çocuk yetişkin olduğunda da kendini doğru ve eksiksiz ifade edebilir.

Müzik, çocuğun dil gelişimini olumlu yönde etkilediği gibi, duygusal ve sosyal gelişimini de olumlu yönde etkiler. Birlikte şarkı söyleme, çalgı çalma, müzik dinleme gibi etkinlikler yoluyla çocuk kendini daha iyi ifade edebilir. Toplu biçimde şarkı söylerken, sesini kullanmayı öğrenir. Ritmik açıdan çabuk ya da ağır söylemeyi, arkadaşlarıyla uyum içinde olmayı öğrenir. Bu aynı zamanda bir yaşam disiplini kazanmasını sağlayacaktır.

Ayrıca çalgı çalma yoluyla, dinleme etkinlikleriyle, şarkı söyleme etkinliği birleşirse çocuk bu yolla kişiliğini geliştirmede oldukça büyük bir yol kateder.

Müzik, çocuğun dil gelişimini, duygusal ve sosyal gelişimini etkilediği gibi, bedensel ve psiko- motor gelişimini de etkiler.

Çocuk, toplu ya da kendi başına şarkı söylerken, her zamankinden değişik biçimde soluk alır. Bu soluk alıp vermeler, şarkının cümlelerine göre düzenli biçimde olur. Böylece çocuğun akciğerleri gelişir ve doğru nefes almayı denetleme becerisi geliştirir. Çalgı çalmak büyük ve küçük kasların gelişmesine yardım eder.

Çocuğun gerek çalgı çalması ve gerekse şarkı söylerken veya müzik dinlerken çeşitli hareketlerle eşlik etmesi, dans etmeye özenmesi, çocuğun bedensel ve psiko- motor gelişimine yardımcı olur.

Müzik çalışmalarıyla sağlanan ortamda çocuğun kendine güveni artar. Müzik etkinlikleri yoluyla çekingenliğini atar, iletişim kurmayı, paylaşmalı öğrenir.

2.3. Çocuğun Ses Dönemleri

Çocukluk çağı; 0-13 yaş arasını kapsar. Bu dönemi kendi içerisinde 0-6 yaş 1. dönem, 6-9 yaş 2. dönem, 9-13 yaş 3. dönem olarak üç farklı dönemde inceleyebiliriz: (Yönetken, 1952)

0-6 yaş arası bebeklik ve okul öncesi dönemdir ve anaokulu dönemi olarak tanımlanır. Çocuğun müzik aracılığıyla bütün yaşamı algılama, yaratıcılığını ve düşünme sistemini geliştirmesi hedeflenir. 1. dönem çocuk seslerinde üçlü, dördü veya beşli aralık elde edilebilir.

6-9. yaşlar 2. dönem çocukları ilköğretim başlamış, okuma yazmayı bilen çocuklardır ki; ses aralığı bu dönemde biraz genişleyerek beşli, altılı aralığa ulaşır.

9-13 yaş arası çocukluk dönemi ilköğretim 4. 5. sınıflara rastlar. Bu dönemde ses aralığı bir oktava ulaşabildiği gibi bir oktavı geçen seslerde olabilir. Mue dediğimiz ses değişimi özellikle erkek çocuklarda bu dönemde başlar.

2.4. Çocuk Şarkıları

Sözleri ve ezgileriyle çocuklar için yaratılmış olan şarkılara “çocuk şarkıları” denir. (Seyrek, 1993)

Çocuk şarkıları dağarcığı, ya çocukların söyledikleri anonim çocuk şarkılarından, ya çeşitli toplumların halk müziklerinden ya da çocuklar için söz ve müzik yazan yerli ve yabancı yaratıcıların çocuk şarkılarından oluşur. Çocuk şarkılarını üç başlıkta toplayabiliriz: (Gedikli, 2003)

1. Adapte (Aktarma) Çocuk Şarkıları: Yabancı ülke müziklerinden esinlenilerek yapılan tonal ezgilerdir. Yabancı ülkelerden alınan melodi üzerine Türkçe söz yazmak yoluyla oluşturulan çocuk şarkılarıdır. Bugün çoğumuzun kulağında, ezberimizde olan şarkılar aktarma şarkılardır. Örneğin, gençlik marşı, benim annem. (Bu şarkılardan örnekler ekler kısmında şekil A.1, şekil A.2 olarak yer almıştır.)

2. Öykünme Çocuk Şarkıları : Yabancı ülke müziklerinden esinlenilerek majör ve minör diziler kullanmak suretiyle yapılan tonal ezgilerdir. Örneğin; dansa davet, dostluk. (Bu şarkılardan örnekler ekler bölümünde şekil B.1, şekil B.2 olarak yer almıştır.)

3. Türk Müziği Çocuk Şarkıları : Ülke kültürünün parçası olan yerel müzikten esinlenilerek oluşturulmuş çocuk şarkılarıdır ki, bu tip çocuk şarkıları tezimizin özünü oluşturmaktadırlar. Bunlar da kendi içinde üç grupta incelenebilir:

- Türk Sanat Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları :

Türk sanat müziği makamları, usulleri ve melodik yapılarından esinlenerek bestelenen çocuk şarkılarıdır. Örneğin, dünya çocuk bayramı, öğretmenim.

- Türk Halk Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları :

Türk halk müziği dizileri, usulleri ve melodik yapılarından esinlenilerek bestelenen çocuk şarkılarıdır. Örneğin; Halay, Ilgaz.

- Anonim Ezgiler :

Ülke kültürümüz içinde yer alan tekerleme, saymaca, ninni, halk türküleri gibi folklorik öğeler taşıyan çocuk şarkılarıdır.

Tekerleme ve saymacalar çocuk folklorunun ürünleridir. Bunlar çocuk yaşamının (özellikle oyun yaşamının) gereksinmelerine göre çocuklar tarafından yaratılmışlardır.

Ninniler çocukların rahatlaması amacıyla çoğunlukla yetişkinler tarafından söylenen, yaratıcısı belli olmayan anonim ezgilerdir.

Tekerleme, saymaca ve ninnilerin yanısıra, halk türkülerinden söz ve melodi olarak elverişli olanlar ilkökul çocuk müzik eğitiminde kullanılmışlardır.

2.5. Çocuk Şarkılarının Özellikleri

İyi bir çocuk şarkısı, çocuğa müziği sevdiren şarkıdır. Böyle bir besteyi oluşturmak için iyi donanımlı olmak gereklidir. Ayrıca iyi bir eğitim ve bilgi birikiminin yanısıra çocukları dönemlerine göre iyi tanımak gereklidir.

Muammer sun, Hilmi Seyrek, Erdem Gedikli ve İsa Coşkuner çocuk şarkılarının özelliklerini şu şekilde belirtmektedirler:

Erdem Gedikli “Eğitim Fakülteleri ve İlköğretim İçin Müzik Eğitimi” kitabında çocuk şarkılarında olması gereken özellikleri şöyle sıralamaktadır: (Gedikli, 2003)

Çocuk Şarkıları;

- Kısa tümceli, kolay motifli ve birbirinin tekrarı olan tartımlı ezgilerden oluşmalı,
-
- Sözler soru- yanıtı, çocukların kelime dağarcığına uygun olmalı.
- Yansımali (taklitli) (doğa, hayvan, araç) şarkılar seçilmeli.
- Gerektiğinde yaratıcılığı geliştirebilmek için ezgilerin sözleri değiştirilebilmeli.
- Günlük yaşayış ve ünitelere uygun olmalı.
- Bireysel ve toplu söylemeye uygun olmalı.
- Sınıfın ortak ses alanı içinde şarkılar seçilmeli.
- Ezgi ve ritm kolay algılanabilir olmalı, prozodi kurallarına uyulmalı.
- Çocuklar ezgilere dans ve oyunla da katılabilmeli.
- Temeli tekerleme, sayışma, ninni ve türkülerimizden olan çocuklara uygun basit ezgiler seçilmeli.

Bir başka müzik eğitimcisi Hilmi Seyrek ve Muammer Sun iyi bir çocuk şarkısında olması gereken özellikleri şu şekilde belirmiştir: (Sun ve Seyrek, 1993)

- Çocuk şarkısının sözleri, soru-yanıt biçiminde de olmalıdır.
- Çocuk şarkısının sözleri, çocuğun öykünme güdüsünü karşılayacak nitelik taşımali, çocuklar şarkı söylerken, hayvanlara, taşıtlara, dede, nine gibi kişiliklere öykünme olanağı bulabilmelidirler.

- Çocuk şarkılarının sözleri, şarkı söylenirken “değiştirilebilir” olmalıdır.
- Kimi çocuk şarkılarının sözleri, çocuk adları taşımalı, bu adlar şarkı söyleyen çocukların adlarına göre değiştirmeye elverişli bulunmalıdır. Müziğin de buna göre yapılması yerinde olacaktır.
- Sözleri değiştirilmeğe elverişli olan, bu yolla çocuklara yeni sözler bulma ve onları buluşçuluğa, yaratıcılığa yöneltme olanağı veren şarkılara öncelik tanınmalıdır.
- Şarkıların, çocuklar tarafından topluca söylenmeye elverişli olmalarına ve ayrıca çocuklara solo ya da koro-solo değişerek söyleme olanağı vermesine, şarkı seçmede özen gösterilmelidir.
- Çocuklara öğretilecek şarkıların radyo ve televizyon ile yayınlanması eğitimi pekiştireceğinden, bu gibi yayın organlarından yayınlanmakta olan çocuklara uygun nitelikler taşıyan şarkıların da seçilmesi yerinde olur. Bu gibi yayınlarda yer alan şarkılar, radyo ve televizyondan kaydedilip dinletilebilir. Bunlar, öğretmenin uygun bulduğu zamanlarda çocuklara dinletilmelidir.
- Seçilecek şarkıların, şarkıyı söyleyecek çocukların “ortak ses alanı” içinde olmasına veya ortak ses alanına aktarılabilir olmasına özen gösterilmelidir.
- Seçilecek şarkı, söz ve ezgi bakımından kolay öğrenilir ve sevimli olmalı; ayrıca sözleri ilgi çekici olmalıdır.
- Şarkıyı söyleyecek çocukların yaşları, yetenekleri ve müzik eğitimi düzeylerinin göz önünde tutulması gereklidir.

İsa Coşkuner “İlköğretmen Okullarında Müzik” isimli kitabının 4. bölümünde çocuk şarkılarının içeriğine ilişkin olarak şunları belirtmektedir: (Coşkuner, 1963)

“Çocuk müzik dinlemek ve icra etmekle analiz etme, güzeli, uygunu diğerlerinden ayırt etme alışkanlığı kazanır, estetik ve zevk sahibi olur. Müzik çocuğa tabiatı, vatani ve insanlığı daha çok sevdendir. Şüphesiz ki bu terbiye seviyeye uygun ve gerekli vasıfları haiz çocuk şarkıları ile başlar.”

Çocuk şarkılarında bulunması gereken özellikler;

- Sözleri terbiyeye, çocuk zevk ve psikolojisine, ünitelere uygun ve öğretici (didaktik) olmalı; melodileri orijinal sanat değeri taşımali, çocuğun kolaylıkla öğrenebileceği şekilde sevimli ve cazip olmalıdır.
- Sözlerle sesler arasında uygunluk (prozodi) bulunmalıdır.
- Ömür boyunca tekrarlanacak olan tarihî ve millî marşları da kulaktan öğretim yoluyla en doğru şekilde öğretmelidir. Şarkı öğretimi kulaktan ve notadan olmak üzere iki şekilde yapılır. İlkokullar için kulaktan öğretmek daha tabii bir yol ise de nota öğretimi yapılan sınıflarda verilen ritm ve seslerle cümle halinde küçük uygulama şarkıları yaptırılır, bir emek ve bilgi karşılığı elde edilen bu sonuç çocuk için bir başarı ve gurur vesilesi olur.
- Üstün yetenekli çocuklar bu surette kendilerini gösterme imkanı bulmuş olurlar.
- Güzel şarkı sınır tanımadan istenilen yere serbestçe uçup giden tuşa benzer, o bütün insanlığın malı olur.

Çocuk şarkıları tüm müzik eğitimcilerinin de hem fikir olduğu üzere müzik eğitiminin en önemli ögesidirler. Bu yolla şarkı söyleme sırasında birçok yaşamsal beceriyi çocuklara kazandırmak mümkündür. Özellikle 13

yaşına kadar olan dönemde çocuğun müziği doğru tekniklerle öğrenmesi gelecek yaşamını olumlu yönde etkileyecektir.

Doğru müzik eğitimi alabilmenin temel basamağı, doğru şarkı seçimidir. Her millet kendi kültürünün parçası olan yerel öğelerle müzik eğitime başlamalıdır. Yerel şarkılarla müzik eğitimi alan bireyler milli değerlerine sahip çıkacak, bu yolla evrensel değerleri de daha iyi kavrayabilecektir. Bu nedenle oluşturulacak yeni çocuk şarkılarının yerel özellikler taşıması müzik eğitimi ve toplumsal açıdan bir çok yarar sağlayacaktır.

3.TÜRK MÜZİĞİ ÇOCUK ŞARKILARININ ÖRNEKLERLE İNCELENMESİ

Türk Müziği çocuk şarkıları üç başlıkta incelenebilir. Türk Sanat Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları, Türk Halk Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları ve Anonim Ezgiler.

Bu bölümde üç türde sınıflandırılan çocuk şarkıları konuları, melodi ve ritmik yapıları, ses aralıkları bakımından, örneklerden yola çıkılarak tek tek incelenecektir. Ses aralığı Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarında Türk müziği perdelerine ve piyanoya göre, Türk halk müziği tarzında çocuk şarkıları ve anonim ezgilerde piyanoya göre yazılmıştır.

3.1. Türk Sanat Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları:

Türk sanat müziği makamlarından ve usullerinden esinlenilerek bestelenen çocuk şarkılarıdır. Özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısında müzik eğitiminin önem kazanmasıyla hızlanan Türk sanat müziği çocuk şarkıları besteciliği, Kültür Bakanlığı'nın düzenlediği "Türk Müziği Çocuk Şarkıları ve Çevre Çocuk Şarkıları" beste yarışmalarıyla desteklenmiş ve teşvik edilmiştir. (Kültür Bakanlığı, 1989) Çocuklar tarafından ilgiyle karşılanan bu şarkılar müzik öğretmenleri için çalışmalarında repertuar zenginliği yaratmıştır. Geçtiğimiz yüzyılın ikinci yarısından sonra hızlanan bu yöndeki çalışmalar günümüzde bir çok eğitimciye ve besteciye ışık tutmaktadır.

Bunlardan belli başlıları bu bölümde incelenmiştir. Konularına, edebî, melodik ve ritmik yapılarına, ses aralıklarına göre tesbit edilen Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarından diğer örnekler ekler bölümünde şekil C.1 ile şekil C.18 arasında verilmiştir.

3.1.1. Öğretmenim

Makam: NİHAVEND

Usulü : SOFYAN

M.M. (♩:64)

NAKARAT M.M. (♩♩:108)

Beste : Selahattin İÇLİ

Söz Yazarı : Cansın EROL

AN LAT BA NA ÖĞ RET ME NİM ES Kİ LE Rİ YE Nİ LE Rİ

ÖĞ RET BA NA ÖĞ RET BA NA BİR YOL GÖS TER GE LE CE ĞE

TRİOLE ARANAĞMESİ
BİL Gİ SEN DE İ ŞİK SEN DE

ARANAĞMESİ
DOĞ RU SEN DE İ NANÇ SEN DE

ARANAĞMESİ
SEV Gİ SEN DE GÖR GÜ SEN DE

ARANAĞMESİ
SA BİR SEN DE GÜ ZEL SEN DE

ÖĞ RET ME NİM ÖĞ RET ME NİM

AN LAT BA NA ÖĞ RET ME NİM İ Yİ İN SAN NA SIL O LUR

E ĞİT BE Nİ E ĞİT BE Nİ BİR AY DİN LİK HA YAT İ ÇİN

Tandoğan

Şekil 3.1. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar sesi : Rast perdesi (Sol 4)
Ses Aralığı : Rast- Nîm Hisar (Sol 4 -mi bemol 5)
Konusu : Öğretmene duyulan güven, bağlılık ve saygı

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı:**

Anlat Bana Öğretmenim	a	8'li (4+4)
Eskileri Yenileri	b	8'li (4+4)
Öğret Bana, Öğret Bana	c	8'li (4+4)
Bir Yol Göster Geleceğe	d	8'li (4+4)

Bilgi Sende Işık Sende	e	8'li (4+4)
Doğru Sende, İnanç Sende	e	8'li (4+4)
Sevgi Sende Görgü Sende	e	8'li (4+4)
Sabır Sende Güzel Sende	e	8'li (4+4)

Anlat Bana Öğretmenim	a	8'li (4+4)
İyi İnsan Nasıl Olur	f	8'li (4+4)
Eğit Beni Eğit Beni	g	8'li (4+4)
Bir Aydınlık Hayat İçin	h	8'li (4+4)

- **Edebî Türü** : Şarkı
- **Vezni** : 8'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- **Usûlü** : Sofyan
- **Toplam Ölçü Sayısı:** 18

Değerlendirme :

Notası şekil 3.1'de verilen şarkının tamamında bir ölçü soru, bir ölçü cevaplardan oluşan cümleler görülmektedir.

En küçük birim onaltılık değer olup, bir heceye sekizlik, onaltılık notalar karşılık gelmektedir. Söz müzik ilişkisine hassaslıkla uyulmuştur. Kısa ve açık hecelere onaltılık nota gelirken, uzun ve kapalı hecelere sekizlik nota gelmiştir.

Şarkı şiirin yapısına uygun olarak 4/4 lük basit usullerden sofyan usulünde bestelenmiştir.

Özellikle 9 yaşına kadar olan çocuklarda sol-mi bemol aralığı seslendirilebilir. Bu nedenle tüm sınıflarda rahatlıkla çocuklar tarafından seslendirilebilir.

Beşli aralık atlaması, sekizlik sus işaretinin ölçü başına gelmesi ve üçlemelerin kullanılışı bu tarz ritmik yapıların çocuklar tarafından algılanmasını sözle ilişkili olarak düşünüldüğünde kolaylaştırabilir.

Şarkı söz-müzik ilişkisi açısından son derece uyumludur. Çocuklar için en kutsal, en değerli bir kavram olan “öğretmen sevgisi” üzerine kurulmuştur ki çocukların kolayca ve severek seslendirebilecekleri bir şarkı olmalıdır.

3.1.2. Yeni Yıl

Makam : RAST

Usul : ŞOFYAN

$\text{♩} = 68$

Beste : Alâeddin YAVAŞCA

Söz Yazarı : Alâeddin YAVAŞCA

(2/12/1993 - Maçka)

HER YER DE GÜN İŞİ YOR GÖNÜL SEVGİ TAŞI YOR

DO NAN MIŞ Çİ ÇEK LER LE YE Nİ YIL YAK LA ŞI YOR YAK LA ŞI YOR

MUTLULUKLA DOLUYUZ YARININ YOLCUSUYUZ BARIŞ ÖZGÜRLÜKSÜ NAN

YE Nİ YIL YAK LA ŞI YOR YAK LA ŞI YOR VATANIMIZ CENNET TİR

O Bİ ZE E MA NET TİR GÜ CÜ MÜ ZE GÜ Ç KA TAN

YE Nİ YIL YAK LA ŞI YOR YAK LA ŞI YOR ÇOCUKLAR SEVİNELİM ŞARKILAR SÖYLEYELİM

Bİ Zİ KU CAK LA YA CAK YE Nİ YIL YAK LA ŞI YOR YAK LA ŞI YOR SON

HER YERDE GÜN İŞİYOR GÖNÜL SEVGİ TAŞIYOR
DONANMIŞ ÇİÇEKLERLE YENİ YIL YAKLAŞIYOR
MUTLULUKLA DOLUYUZ YARININ YOLCUSUYUZ
BARIŞ ÖZGÜRLÜK SUNAN YENİ YIL YAKLAŞIYOR

VATANIMIZ CENNETTİR O BİZE EMANETTİR
GÜCÜMÜZE GÜÇ KATAN YENİ YIL YAKLAŞIYOR
ÇOCUKLAR SEVİNELİM ŞARKILAR SÖYLEYELİM
BİZİ KÜCAKLAYACAK YENİ YIL YAKLAŞIYOR

Şekil 3.2. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar sesi : Rast perdesi (Sol 4)
Ses Aralığı : Rast- Hüseyinî (Sol 4 – mi 5)
Konusu : Yeni Yıl

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni :** **Hece Durağı :**

Her Yerde Gün Işıyor Gönül Sevgi Taşıyor	a	14'lü (7+7)
Donanmış Çiçeklerle Yeni Yıl Yaklaşıyor	a	14'lü (7+7)
Mutlulukla Doluyuz Yarının Yolcusuyuz	b	14'lü (7+7)
Barış Özgürlük Sunana Yeni Yıl Yaklaşıyor	a	14'lü (7+7)

Vatanımız Cennettir O Bize Emanettir	c	14'lü (7+7)
Gücümüze Güç Katan Yeni Yıl Yaklaşıyor	a	14'lü (7+7)
Çocuklar Sevinelim Şarkılar Söyleyelim	d	14'lü (7+7)
Bizi Kucaklayacak Yeni Yıl Yaklaşıyor	a	14'lü (7+7)

- Edebî Türü : Şarkı
- Vezni : 14'lü Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : Sofyan
-Toplam Ölçü Sayısı : 32

Değerlendirme :

Notası şekil 3.2'de verilen şarkıda dört ölçülük aranağmenin ardından iki ölçü soru, iki ölçü cevap gelmektedir.

Aranağmede en küçük birim onaltılık değer iken, sözlü kısma geçildiğinde en küçük değer sekizlik nota değerindedir. Kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota, açık ve uzun hecelere sekizlik nota geldiği görülmektedir. Söz-müzik ilişkisine hassaslıkla uyulmuş, senkoplar, üçlemeler ve sol-re tam beşli aralığı verilmeye çalışılmıştır.

Şarkı şiirin yapısına uygun olarak 4/4 lük basit usûl sofyan usulünde bestelenmiştir. Ancak söz kümesinin gelişine göre zaman zaman senkoplara yönelmiştir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda çocuklar seslendirebilirler.

Beşli aralık atlaması, sekizlik esin ölçü başına gelmesi ve senkop kullanılışı bu tarz ritmik yapıların çocuklar tarafından algılanmasını sözle ilişkili olarak kolaylaştırabilir.

Sözlerin anlamı ile müziğin birleşimi yeni yıl gibi çocuklar için çok önem taşıyan coşku verici bir kavramı yaşatacak düzeydedir.

3.1.3. Bilmece

Makam: HİCAZ

Usulü : YÜRÜK EVFER

♩ : 120

Beste : Mutlu TORUN

Söz Yazarı : Mutlu TORUN

BİL ME CE MİZ İ Kİ HE CE Lİ

KÖ ŞE Lİ OE MA ŞA LI OA İ Kİ HE CE Lİ HEY Lİ

EN TE ŞE Lİ MEN TE ŞE Lİ

DÖRT KÖ ŞE Lİ A MAN BİR MA ŞA LI HEY Lİ

GE LE NİN E Lİ Nİ Ö PER Gİ DE NİN E Lİ Nİ Ö PER HEY (SON)

DA HA İP U CU VE RE LİM Mİ

SEMAİ (♩ : 88)

GE LİR LEY Lİ Gİ OER LEY Lİ LE LE LE LEY Lİ LEY

TEK A YA ĞI NIN ÜS TÜN OE OU RUR LEY Lİ LEY

GE LİR LEY Lİ Gİ OER LEY Lİ LE LE LE LEY Lİ LEY Lİ

TEK A YA ĞI NIN ÜS TÜN OE OU RUR LEY Lİ LEY

Endoğan

Şekil 3.3. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Dügâh perdesi (Lâ 4)
Ses Aralığı : Dügâh - Gerdaniye (Lâ 4 – Sol 5)
Konusu : Bilmece

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı :**

Bilmecemiz İki Heceli Köşelide Maşalıda (Serbest yazılmıştır.)

İki Heceli Heyli

Enteşeli Menteşeli Dört köşeli Aman

Bir Maşalı Heyli

Gelenin Elinin Öper Gidenin Elini Öper

Daha İpucu Verelim Mi

Gelir Leyli Gider Leyli

Le Le Le Le Leyli Ley

Tek Ayağının Üstünde Durur Leyli Ley

Gelir Leyli Gider Leyli

Le Le Le Le Leyli Ley

Tek Ayağının Üstünde Durur Leyli Ley

- Edebî Türü : Şarkı

- Vezni : Serbest

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 9 Zamanlı Yürük Evfer

- Toplam Ölçü Sayısı : 46

Değerlendirme :

Şekil 3.3.'de notası görülen şarkıda 9 zamanlı evfer usulünü sözlerle bağdaştırırken, la-re tam dörtlü, la- mi tam beşli aralıkları çokca kullanılmıştır. İlk yedi ölçüden sonra gerdaniye ince sol sesi gelmektedir. Nota yazıldığı gibi söylenirse bu ses çocuklar için zor gelebilecektir. Ancak sözün kullanımı melodinin akışına göre “dört” hecesinin buraya gelmesi söylemeyi kolaylaştıran bir özellik olmuştur. Eser iki bölümde düşünülebilir. “Daha ipucu verelim mi” sorusunun ardından ikinci

bölüm 3 zamanlı semai usulüyle başlamaktadır. Bilmece'yi genişleterek anlatabilme olgusunu usul değiştirerek ve yavaşlayarak verdikten sonra tekrar 9 zamanlı evfer usulüne dönmüş aynı melodiyle karara gidilmiştir.

En küçük birim sekizlik nota değerindedir. Kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelirken açık hecelere bir sekizlik nota gelmektedir. Söz-müzik ilişkisine hassaslıkla uyulmuş, usûl kalıbı dışına çıkılmamıştır. Sözde yer alan oyun duygusuna uygun bir melodik tarz kullanılmıştır.

Şarkı şiirin yapısına uygun olarak 9 zamanlı evfer usûlüyle ölçülmüş, çocukların söylerken eğlenebilecekleri bir şarkı oluşmuştur.

Ses aralıkları itibariyle 4. ve 5. sınıflarda söylenmesi daha uygundur.

Tam beşli ve dörtlü aralık atlamaları, 9 zamanın işlenmesi ve özellikle son üç zamanın vurgusu bu tarz ritmik yapıların çocuklar tarafından algılanmasını sözle ilişkili olarak kolaylaştırabilir.

Şarkı söz-müzik ilişkisi açısından son derece uyumludur. Özellikle usûl değişiminin yaşandığı bölümde bu durum iyice pekişmekte, bundan sonra gelecek bölüm ve yeniden eski tempoya dönüş anlamlı bir bütün yaratmaktadır.

3.1.4. Küçük Gemi

Makam : UŞŞAK
Usul : SEMÂİ

Beste : M. Cahit ATASOY
Söz Yazarı : A. Cevat EMRE

KÜ ÇÜK GE Mİ PU PA YEL KEN
VA TA Nİ NA Gİ DE Rİ SEN
SE LAM SÖY LE DAĞ LA Rİ NA
ZÜM RÜT Gİ Bİ BAĞ LA Rİ NA
KÜ ÇÜK GE Mİ KÜ ÇÜK GE Mİ
BE Nİ Bİ RAZ GEZ DİR E Mİ
KÜ ÇÜK GE Mİ Cİ Cİ GE Mİ
Selen
SON

KÜÇÜK GEMİ PUPA YELKEN
VATANINA GİDERİSEN
SELÂM SÖYLE DAĞLARINA
ZÜMRÜT GİBİ BAĞLARINA

KÜÇÜK GEMİ KÜÇÜK GEMİ
BENİ BİRAZ GEZDİR EMİ
KÜÇÜK GEMİ CİCİ GEMİ
KÜÇÜK GEMİ CİCİ GEMİ

Şekil 3.4. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Dügâh perdesi (Lâ)
Ses Aralığı : Dügâh - Gerdaniye (Lâ 4 – Sol 5)
Konusu : Vatan Hasreti

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı :**

Küçük Gemi Pupa Yelken	a	8'li (4+4)
Vatanına Giderisen	b	8'li (4+4)
Selâm Söyle Dağlarına	c	8'li (4+4)
Zümrüt Gibi Bağlarına	c	8'li (4+4)

Küçük Gemi Küçük Gemi	d	8'li (4+4)
Beni Biraz Gezdir Emi	d	8'li (4+4)
Küçük Gemi Cici Gemi	d	8'li (4+4)
Küçük Gemi Cici Gemi	d	8'li (4+4)

- **Edebî Türü** : Şarkı
- **Vezni** : 8'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- **Usûlü** : 3 Zamanlı Semâi
- **Toplam Ölçü Sayısı** : 28

Değerlendirme :

Şekil 3.4 de notası görülen şarkının tamamında iki ölçü soru, iki ölçü cevap gelmektedir.

En küçük birim onaltılık nota değerindedir. Basit usûllerden semâi usûlüyle ölçüldüğü için her heceye bir nota denk gelmekte, kapalı heceler sekizlik notayla ifade edilmektedir.

Şarkının sözleri bir çocuğun dilinden söylenebilecek kadar yalındır. Şiirin yapısına uygun olarak 3 zamanlı semâi usûlüyle ölçülmüş, çocukların vatan hasreti, ev hasreti gibi duygularını oyun araçlarına bağlayarak bir kompozizyon oluşturulmaya çalışılmıştır.

Ses aralıkları itibariyle 4. ve 5. sınıflarda söylenmesi daha uygundur. Çünkü ikinci bölümde yer alan muhayyer (ince Lâ) sesi 7-9 yaş arası çocukların zorlanmadan verebilecekleri bir ses değildir.

Tam beşli ve dörtlü aralık atlamaları, 3 zamanın işlenmesi ve özellikle uşşak makamının böyle bir konuyu işlemek için seçilmiş olması çocuklar tarafından algılanmasında önemlidir.

3.1.5. Dua

Makam:

Usûlû : SÂKÎN

♩ : 72 80 (saz - - -)

Beste : Yalçın TURA

Söz Yazarı : Yalçın TURA

YÂ RAB BÎ, BÎ ZE DİR LİK VER, NE O LUR.

YÂ RAB BÎ, BÎ ZEBOL LUK VER, NE O LUR. SEN GA NÎ SİN,

SEN RA HİM SİN, SEN KE RİM SİN, YÂ RAB BÎ, SEN Bİ LİR SİN, SEN A ÇİP SİN,

SEN VE RİR SİN. YÂ RAB BÎ, SA NA ŞÜ KÜR LER OL SUN, YÂ RAB BÎ,

SA NA ŞÜ KÜR LER OL SUN.

(saz - - -) (son) Â LEM DE HER NE VAR SA

SE NİN DİR HER VAR LİK HEP SE NİN E SE RİN DİR SEN, Bİ ZİM

GÖN LÜ MÜ ZE GÖ RE YE RİR SİN, SEN Bİ ZİM EK Sİ Ğİ Mİ Zİ DE Bİ LİR SİN,

Y. Cavga

Şekil 3.5. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Dügâh perdesi (Lâ)
Ses Aralığı : Dügâh - Gerdaniye (Lâ 4 – Sol 5)
Konusu : Yaradana Yakarış

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı :**

Ya Râbbî Bize Dirlik Ver Ne Olur (Benzer kelimeler ve redifli
Ya Râbbî Bize Bolluk Ver Ne Olur (zengin) kafiye ile ahenk
sağlamaya çalışılmıştır.
Sen Gânisin Sen Rahimsin Serbest yazılmıştır.)
Sen Kerimsin Ya Râbbî
Sen Bilirsin Sen Acırsın
Sen Verirsin Yâ Râbbî

Sana Şükürler Olsun Yâ Râbbî
Sana Şükürler Olsun

Alemde Her Ne Varsa Senindir
Her Varlık Hep Senin Eserindir

Sen Bizim Gönümze Göre Verirsin
Sen Bizim Eksiğimizi de Bilirsin

- Edebî Türü : Şarkı
- Vezni : Serbest

Ritmik Yapısı

- Usûlü : Sakîl
- Toplam Ölçü Sayısı : 47

Değerlendirme :

Notası şekil 3.5 de verilen şarkı birleşik ve büyük usûllerden 44 zamanlı sakîl usulüyle ölçülmüştür. Dört ölçüden oluşan ana tema etkili biçimde kullanılmıştır. Bu motifin iki kez tekrarıyla yani sekiz ölçülük bir aranağmenin ardından aynı motifle ilk soru cümlesi, ardından sondaki ufak farkla ikinci bir soru cümlesi gelmektedir. Daha sonra nakarat diyebileceğimiz güçlüden başlayarak cevap oluşturan bir cümle gelmektedir. Pekiştirici son cümleyle bu bölüm sona ermektedir. İkinci bölüm daha tiz seslerle başlamakta melodinin yükselişiyle ve şiddetiyle yaradanın kudreti adeta anlatılmak istenmektedir.

En küçük birim sekizlik nota değerindedir. Kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelirken kısa ve açık hecelere sekizlik notalar gelmektedir. Uzatma olan yerlerde ikilik ve birlik notalar kullanılmıştır. Sözde yer alan tekrarlar melodinin tekrarıyla da en güzel şekilde işlenmiştir.

Şarkı 44 zamanlı sakîl usulüyle ölçülmüş olsa da 4'lük zamanlara indirgeyerek çalışmak mümkün olduğu için çocuklar açısından bir sorun teşkil etmemektedir. Birbirini tekrara eden melodiler öğrenmede kolaylık sağlayabilir. Çocukların dînî öğeleri hatırlamaları ve bu yolla kendi müziklerini öğrenmeleri mümkün olabilecektir.

Ses aralıkları itibariyle 4. ve 5. sınıflarda söylenmesi daha uygundur.

Şarkı söz-müzik ilişkisi açısından son derece uyumludur. Özellikle Uşşak makamı gibi dînî duygular uyandıran bir makam seçilmesi konu ile anlamlı bir bütün oluşmasını kolaylaştırmıştır.

3.1.6. Öğretmenim

Makam: Gerdaniye

Usûlü : Sofyan

♩ : 96

Beste : Erol Sayan

Söz Yazarı : Erol Sayan

ÖĞ RET ME NİM ÖĞ RET ME NİM 1. AN NE Gİ Bİ SEV DİK Sİ Zİ
2. BA BA

ÖĞ RET ME NİM ÖĞ RET ME NİM AN NE Gİ Bİ SEV DİK Sİ Zİ

KAR DEŞ Lİ Ğİ ÖĞ RE TE NİM AN NE Gİ Bİ SEV DİK Sİ Zİ

ÖĞ RET ME NİM ÖĞ RET ME NİM AN NE Gİ Bİ SEV DİK Sİ Zİ

SİZ AN LA TAN BİZ AN LA YAN HEP SİZ LE Rİ ÖR NEK A LAN

GER ÇEK LE Rİ ÖĞ RE TE NİM AN NE Gİ Bİ SEV DİK Sİ Zİ

ÖĞ RET ME NİM ÖĞ RET ME NİM AN NE Gİ Bİ SEV DİK Sİ Zİ

YUR DUM BE NİM BAY RAK BE NİM HER BİR KA RIŞ TOP RAK BE NİM

SİZ HEM VA TAN HEM A TA TÜRK ON LAR Gİ Bİ SEV DİK Sİ Zİ

ÖĞ RET ME NİM ÖĞ RET ME NİM AN NE Gİ Bİ SEV DİK Sİ Zİ (son)

Y.Cavga

Şekil 3.6. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Dügâh perdesi (Lâ 4)
Ses Aralığı : Dügâh - Gerdaniye (Lâ 4 – Sol 5)
Konusu : Öğretmene duyulan sevgi

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı :**

Öğretmenim Öğretmenim	a	8'li (4+4)
Anne Gibi Sevdik Sizi	b	8'li (4+4)
Kardeşliği Öğretenim	a	8'li (4+4)
Anne Gibi Sevdik Sizi	b	8'li (4+4)

Öğretmenim Öğretmenim	a	8'li (4+4)
Anne Gibi Sevdik Sizi	b	8'li (4+4)

Siz Anlatan Biz Anlayan	c	8'li (4+4)
Hep Sizleri Örnek Alan	c	8'li (4+4)
Gerçekleri Öğretenim	a	8'li (4+4)
Anne Gibi Sevdik Sizi	b	8'li (4+4)

Öğretmenim Öğretmenim	a	8'li (4+4)
Anne Gibi Sevdik Sizi	b	8'li (4+4)

Yurdum Benim, Bayrak Benim	d	8'li (4+4)
Herbir Karış Toprak Benim	d	8'li (4+4)
Siz Hem Vatan, Hem Atatürk	e	8'li (4+4)
Onlar Gibi Sevdik Sizi	b	8'li (4+4)

Öğretmenim, Öğretmenim	a	8'li (4+4)
Anne Gibi Sevdik Sizi	b	8'li (4+4)

- **Edebî Türü** : Şarkı
- **Vezni** : 8'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 4 Zamanlı Sofyan

- Toplam Ölçü Sayısı : 40

Değerlendirme :

Şekil 3.6 da notası verilen şarkı basit usûllerden 4 zamanlı sofyan usulüyle ölçülmüştür. La-re çıkıcı tam dörtlü, la- mi çıkıcı tam beşli aralıklarını çokca kullanmıştır. İlk yedi ölçüden sonra gerdaniye ince sol sesi gelmektedir. Nota yazıldığı gibi söylenirse bu ses çocuklar için zor gelebilir. Ancak söz ve müziğin uyumu bu sorunu gidermeye yardım etmektedir.

En küçük birim sekizlik nota değerindedir. Kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelirken, açık ve kısa hecelere sekizlik nota gelmektedir. Söz-müzik ilişkisine hassaslıkla uyulmuş, usûl kalıbı dışına çıkılmamıştır.

Ses aralıkları itibariyle 4 ve 5. sınıflarda söylenmesi daha uygundur.

Tam beşli ve dörtlü aralık atlamaları, 4 zamanın işlenmesi ve özellikle konuşur gibi söylenmesi çocuklar tarafından algılanmasını sözle ilişkili olarak kolaylaştırabilir.

3.1.7. Ne Güzel Anadolu

Makam: UŞŞAK
Usulü : TÜRKAĞSAĞI
♩ : 200

Beste : Fethi Karamahmutoğlu
Söz Yazarı : Fethi Karamahmutoğlu

YOL LAR PI NAR LA DO LU KÖY LER ÇI NAR LA DO LU
DAĞ LAR Çİ ÇEK LE DO LU BAĞ LAR PE TEK LE DO LU
EV LER BU YUR LA DO LU GÖZ LER GU RUR LA DO LU
KÂLP LER BA HAR LA DO LU NE GÜ ZEL A NA DO LU
TOP RAK E MEK LE DO LU
HER YER HU ZUR LA DO LU
TA RİH ZA FER LE DO LU EF SA NE LER LE DO LU
GEL GÖR NE LER LE DO LU NE GÜ ZEL A NA DO LU [D.C.]

Tandoğan

1 YOLLAR PINARLA DOLU
KÖYLER ÇINARLA DOLU
KÂLPLER BAHARLA DOLU
NE GÜZEL ANADOLU.

2 DAĞLAR ÇİÇEKLE DOLU
BAĞLAR PETEKLE DOLU
TOPRAK EMEKLE DOLU
NE GÜZEL ANADOLU.

3 EVLER "BUYUR" LA DOLU
GÖZLER GURURLA DOLU
HER YER HUZURLA DOLU
NE GÜZEL ANADOLU.

(NAKARAT)

TARİH ZAFERLE DOLU
EFSANELERLE DOLU
GEL GÖR NELERLE DOLU
NE GÜZEL ANADOLU.

Şekil 3.7. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Dügâh perdesi (Lâ 4)
Ses Aralığı : Dügâh - Acem (Lâ 4 - Fa 5)
Konusu : Anadolu toprağına özlem ve hayranlık

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı :**

Yollar Pınarla Dolu	a	7'li (5+2)
Köyler Çınarla Dolu	a	7'li (5+2)
Kalpler Baharla Dolu	a	7'li (5+2)
Ne Güzel Anadolu	b	7'li (3+4)

Dağlar Çiçekle Dolu	a	7'li (5+2)
Bağlar Petekle Dolu	a	7'li (5+2)
Toprak Emekle Dolu	a	7'li (5+2)
Ne Güzel Anadolu	b	7'li (3+4)

Evler "Buyur"la Dolu	a	7'li (5+2)
Gözler Gururla Dolu	a	7'li (5+2)
Her Yer Huzurla Dolu	a	7'li (5+2)
Ne Güzel Anadolu	b	7'li (3+4)

Tarih Zaferle Dolu	a	7'li (5+2)
Efsanelerle Dolu	a	7'li (5+2)
Gel Gör Nelerle Dolu	a	7'li (5+2)
Ne Güzel Anadolu	b	7'li (3+4)

- **Edebî Türü** : Şarkı
- **Vezni** : 7'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- **Usûlü** : 5 Zamanlı Türk Aksağı
- **Toplam Ölçü Sayısı** : 16

Değerlendirme :

Şekil 3.7 de notası verilen şarkının tamamında 2+3 kalıbının dışına çıkılmamış, başta kullanılan iki ölçülük motif şarkının tamamında etkili olmuştur. İki ölçülük soru, iki ölçü cevap ve birbirinin aynı veya benzeri olan motifler kullanılarak karara gidilmiştir. Daha çok çıkıcı re-fa, do-mi üçlü aralıkları kullanılmıştır.

En küçük birim sekizlik nota değerindedir. Kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelirken, açık ve kısa hecelere sekizlik nota gelmektedir. Söz-müzik ilişkisi uzunluk ve kısalık açısından elverişli olmakla birlikte, kelimeler ölçü başlarında bölündüğü için vurgu, ikinci hecelere gelmiştir. Bu da çocuğun kelimeyi doğru algılamasını güçleştirebilir.

Şarkının Türk Aksağı usûlünde ölçülmesi Anadolu'yu anlatan bir şiirde önem kazanmaktadır. Türk ulusuna özgü olan bu ritmin böyle bir şiirle örtüşmesi öğrenmeyi kolaylaştırabilir.

Ses aralıkları itibariyle ilkokulun tüm sınıflarında çalışılabilir.

Tekrar eden motifler, üçlü aralıkların kullanılması şarkının kolay kavranmasında etkili olabilir.

3.1.8. Anneye Ağıt

Makam : Mİ HÜSEYİNİ
Usul : SOFYAN
♩ = 108

Beste : Onur AKDOĞU
Söz Yazarı : Ali YÜCE

SEN DEN AY RI SEN DEN U ZAK YER SİZ ÖK SÜZ Gİ Bİ YİM

HEMA NA LI HEM BA BA LI HEM DE ÖK SÜZ Gİ Bİ YİM

Gİ Bİ YİM U ZAN MIŞ A RA MI ZA UÇ SUZ BU ÇAK

SİZ GUR BET BİR U CUN DA SI LA VAR BİR U CUN DA

EK MEK EK MEK BÜ TÜN A NA LAR A ĞİT ŞİM Dİ

BÜ TÜN A ĞİT LAR A NA LAR A NA YA BE Nİ DE

AL GUR BET YA A NA MI VER BA NA VER BA NA

Selen

SENDEN AYRI SENDEN UZAK
YERSİZ GÖKSÜZ GİBİYİM
HEM ANALI HEM BABALI
HEM DE ÖKSÜZ GİBİYİM

BÜTÜN ANALAR AĞIT ŞİMDİ
BÜTÜN AĞITLAR ANA
YA BENİ DE AL GURBET
YA ANAMI VER BANA

UZANMIŞ ARAMIZA
UÇSUZ BUCAKSIZ GURBET
BİR UCUNDA SILA VAR
BİR UCUNDA EKMEK

Şekil 3.8. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Hüseyinî Aşiran Perdesi (Mi 4)
Ses Aralığı : Hüseyinî Aşiran – Bûselik (Mi 4 – Si 4)
Konusu : Anne Hasreti

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı :**

Senden Ayrı Senden Uzak	a	Serbest yazılmıştır.
Yersiz Göksüz Gibiyim	b	
Hem Analı Hem Babalı	c	
Hem De Öksüz Gibiyim	b	
Bütün Analar Ağıt Şimdi	d	
Bütün Ağıtlar Ana	e	
Ya Beni De Al Gurbet	f	
Ya Anamı Ver Bana	e	
Uzanmış Aramıza	e	
Uçsuz Bucaksız Gurbet	f	
Bir Ucunda Sıla Var	g	
Bir Ucunda Ekmek	a	

- **Edebî Türü** : Şarkı
- **Vezni** : Serbest

Ritmik Yapısı

- **Usûlü** : 4 Zamanlı Sofyan
- **Toplam Ölçü Sayısı** : 28

Değerlendirme :

Şekil 3.8’de notası verilen şarkı mi-si çıkıcı tam beşli aralığı ile başlamakta iki ölçü soru, iki ölçü cevap şeklinde cümlelerden oluşmaktadır.

En küçük birim sekizlik nota olup, kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelirken, açık ve kısa hecelere sekizlik nota gelmektedir. Bazı ölçüler sekizlik sus işaretiyle başlayarak usûle senkop getirmiştir.

Şarkı şiirin yapısına uygun biçimde işlenirken zaman zaman söze uygun olarak vurguların yer değiştirdiği görülmektedir. Çocukların bu türlü değişimleri öğrenmeleri için bu durum kolaylık sağlayabilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda söylenilebilecek bir şarkıdır. Ancak sözlerdeki üzüntülü hasreti özlemi yansıtan durum anne hasreti gibi çocukları çok etkileyen bir konuda onları şarkı söylemeden uzaklaştırabilir.

Çıkıcı tam beşli aralığının sıkça kullanılması melodik algılamayı kolaylaştırabilir.

3.1.9. Türkiyemiz

Makam : RE HÜSEYİNİ

Usul : NİM SOFYAN

Beste : H. Selen ERGÖZ

Söz Yazarı : M. Necati ÖNGAY

♩ = 66

3

KO KAR BUR CU BUR CU GÜL LER Ö TER DAL LAR DA BÜL BÜL LER

5

SAZ

AÇARMENEKŞE SÜMBÜLLER NE GÜZEL DİR TÜR Kİ YE MİZ

11

SÜ RÜ LER YA YI LIR KI RA DAĞ LAR U ZAR SI RA SI RA

15

SAZ

SULARCANVE RİR ÇA YI RA NE GÜZEL DİR TÜR Kİ YE MİZ

21

KE KİK YAV ŞAN KO KAR DAĞ DA KA YI SI EL MA Ü ZÜM BAĞ DA

25

aşırılaşarak

Selen

HELE BUGÜN YENİ ÇAĞDA NE GÜZELDİR TÜR Kİ YEMİZ NE GÜZELDİR TÜR Kİ YEMİZ

KOKAR BURCU BURCU GÜLLER
ÖTER DALLARDA BÜLBÜLLER
AÇAR MENEKŞE SÜMBÜLLER
NE GÜZELDİR TÜRKİYEMİZ

SÜRÜLER YAYILIR KI RA
DAĞLAR UZAR SIRA SIRA
SULAR CAN VERİR ÇAYIRA
NE GÜZELDİR TÜRKİYEMİZ

KEKİK YAVŞAN KOKAR DAĞDA
KAYSI ELMA ÜZÜM BAĞDA
HELE BUGÜN YENİ ÇAĞDA
NE GÜZELDİR TÜRKİYEMİZ

Şekil 3.9. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Yegâh (Re 4)
Ses Aralığı : Kaba Çargâh – Dügâh (Do 4 – Lâ 4)
Konusu : Toprak Sevgisi, Vatan Sevgisi

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı :**

Kokar Burcu Burcu Güller	a	8'li (4+4)
Öter Dallarda Bülbüller	a	8'li (5+3)
Açar Menekşe Sümbüller	a	8'li (5+3)
Ne Güzeldir Türkiyemiz	b	8'li (4+4)

Sürüler Yayılır Kırâ	c	8'li (3+5)
Dağlar Uzar Sıra Sıra	c	8'li (4+4)
Sular Can Verir Çayıra	c	8'li (4+4)
Ne Güzeldir Türkiyemiz	b	8'li (4+4)

Kekik Yavşan Kokar Dağda	d	8'li (4+4)
Kaysı Elma Üzüm Bağda	d	8'li (4+4)
Hele Bugün Yeni Çağda	d	8'li (4+4)
Ne Güzeldir Türkiyemiz	b	8'li (4+4)

- **Edebî Türü** : Şarkı
- **Vezni** : 8'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- **Usûlü** : 2 Zamanlı Nîm Sofyan
- **Toplam Ölçü Sayısı** : 30

Değerlendirme :

Şekil 3.9 da notası verilen şarkı üç bölümden oluşmakta, her bölüm ikişer motiften oluşan soru- cevap cümleleriyle gelmektedir. Birinci bölümdeki melodik doku üç bölümde küçük farklarla yer almaktadır. Tam beşli ve dörtlü aralıkların sıkça kullanılmasının yanısıra, şarkının tamamında sıralı notalar kullanılmıştır.

En küçük birim onaltılık nota değerindedir. Kapalı ve uzun hecelere sekizlik nota gelirken, açık ve kısa hecelere onaltılık nota gelmektedir. Söz-müzik ilişkisine hassaslıkla uyulmuş, söz grubunun gerektirdiği yerlerde senkoplara yer verilmiştir.

Şarkının basit usûllerden 2 zamanlı nîm sofyan usûlüyle ölçülmüş olması, Türk Sanat müziğinin en temel usûlü olan bu usûlle birlikte müziğin kavranmasını sağlayabilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda söylenmesi uygundur.

Tam beşli ve dörtlü aralıklarla birlikte sıralı melodilerin kullanılması, melodinin sadeliği çocukların sözleri daha çabuk kavramalarını sağlayabilir ve böylece öğrenme kolaylaşabilir.

3.1.10. Türk Çocuğunun Şarkısı

Makam : SULTANİYEGÂH

Usul : SEMÂÎ

Beste : Yıldırım GÜRSER

Söz Yazarı : Halil SÖYLER

♩ = 52

(ARANAĞME)

1

2

17

25

33

41

49

İZ MİRBE NİM VAN BE NİM
CE SA RE TİM CAN DA DIR

ŞE REFBE NİM ŞAN BE NİM KARSER ZU RUM ER ZİN CAN
ŞÖHRE TİM DÖRT YAN DA DIR BE NİM BÜTÜN CEV HE RİM

KON YA AR DA HAN BE NİM SE NE LER KUT LU BA NA
DA MAR DA Kİ KAN DA DIR

AY LAR U MUT LU BA NA HER AN HAY KI RI YO RUM

TÜR KÜM NE MUT LU BA NA TÜR KÜM NE MUT LU BA NA

Selen

İZMİR BENİM VAN BENİM ŞEREF BENİM ŞAN BENİM
KARS ERZURUM ERZİNCAN KONYA ARDAHAN BENİM

CESARETİM CANDADIR ŞÖHRETİM DÖRT YANDADIR
BENİM BÜTÜN CEVHERİM DAMARDAKİ KANDADIR

SENELER KUTLU BANA AYLAR UMUTLU BANA
HER AN HAYKIRIYORUM TÜR KÜM NE MUTLU BANA

Şekil 3.10. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Nevâ perdesi (Lâ 4)
Ses Aralığı : Dügâh - Sünbüle (Lâ 4 -Si bemol 5)
Konusu : Vatan Sevgisi

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı :**

İzmir Benim Van Benim Şeref Benim Şan Benim a 14'lü (7+7)
Kars Erzurum Erzincan Konya Ardahan Benim a 14'lü (7+7)

Seneler Kutlu Bana Aylar Umutlu Bana b 14'lü (7+7)
Her An Haykırıyorum Türküm Ne Mutlu Bana b 14'lü (7+7)

Cesaretim Candadır Şöhretim Dört Yandadır c 14'lü (7+7)
Benim Bütün Cevherim Damardaki Kandadır c 14'lü (7+7)

- **Edebî Türü** : Şarkı
- **Vezni** : 14'lü Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı
- **Usûlü** : 3 Zamanlı Semâi
- **Toplam Ölçü Sayısı** : 56

Değerlendirme :

Şekil 3.10'da notası verilen şarkının ilk 20 ölçüsü aranağmeyi oluşturmaktadır. Daha sonraki bölümde aranağmede işlenen ana motifler işlenmiştir. Şarkının genelinde sürekli dört ölçü soru, dört ölçü cevap verilerek cümleler oluşturulmuştur. Nakarata gelindiğinde sözle uyumlu olarak ince sesler kullanılmıştır.

En küçük birim sekizlik nota değerindedir. Kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelirken, açık ve kısa hecelere sekizlik nota gelmektedir. Söz-müzik ilişkisine hassaslıkla uyulmuş, usûl kalıbı dışına çıkılmamıştır. Anlam prozodisine uygun nakaratta coşkuyu, kutlamayı ifade eden ince seslere yer verilmiştir.

Şarkının şiir yapısına uygun olarak 3 zamanlı semâî usûlüyle ölçülmesi, çocukların şarkıyı söylerken basit devinimleri gerçekleştirmelerini sağlayabilir. Melodinin sadeliği, üçlü ve dördlü aralıkların hakim olması seslendirmeyi kolaylaştırabilir.

Ses aralıkları itibariyle 4. ve 5. sınıflarda söylenmesi daha uygundur.

Vatan sevgisinin milliyetçilik ruhuyla işlenmesi, vatanın bir bütün olduğu gerçeğinin vurgulanması çocukların bu duyguları kavramasında önemli bir ivme kazandırabilir.

3.2. Türk Halk Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları

Türk halk müziğinde kullanılan dizilerden, usullerden ve melodik yapılardan esinlenilerek bestelenmiş çocuk şarkıdır. Sözleri, ezgisi, her bakımdan türkülerini anımsatır. Bu tür çocuk şarkıları müzik eğitiminde önemli yer tutar. Bu türde belli başlı örnek şarkılar incelenmiştir. Bu türde diğer örnekler şekil D.1 ile şekil D.3 arasında verilmiştir.

3.2.1. Halay

Beste : Saip EGÜZ
Söz Yazarı : Saip EGÜZ

GEL YA NI MA GİR KO LU MA GEL YA NI MA
DÖN BİR SA ĞA BİR DE SO LA DÖN BİR SA ĞA
KOY BE Lİ NE SAĞ E Lİ Nİ KOY BE Lİ NE

GİR KO LU MA HEY HEY VER E Lİ Nİ
BİR DE SO LA
SOL E Lİ Nİ

AL MEN Dİ Lİ ÇEK HA LA YI HEY HEY

Selen

GEL YANIMA GİR KOLUMA
GEL YANIMA GİR KOLUMA HEY HEY
VER ELİNİ AL MEN DİLİ
ÇEK HALAYI HEY HEY

DÖN BİR SOLA BİR DE SAĞA
DÖN BİR SOLA BİR DE SAĞA HEY HEY
VER ELİNİ AL MENDİLİ
ÇEK HALAYI HEY HEY

KOY BELİNE SAĞ ELİNİ
KOY BELİNE SOL ELİNİ
VER ELİNİ AL MEN DİLİ
ÇEK HALAYI HEY HEY

Şekil 3.11. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Lâ 4
Ses Aralığı : Lâ 4 – Re 4
Konusu : Halay oyunu

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni** : **Hece Durağı** :

Gel Yanıma Gir Koluma	a	(Serbest ölçüyle yazılmıştır.)
Gel Yanıma Gir Koluma	a	
Ver Elini Al Mendili	b	
Çek Halayı Hey	c	
Dön Bir Sola Bir De Sağa	d	
Dön Bir Sola Bir De Sağa	d	
Ver Elini Al Mendili	b	
Çek Halayı Hey	c	
Koy Beline Sağ Elini	e	
Koy Beline Sol Elini	e	
Ver Elini Al Mendili	b	
Çek Halayı Hey Hey	c	

- **Edebî Türü** : Şarkı
- **Vezni** : Serbest

Ritmik Yapısı

- **Usûlü** : 3 Zamanlı
- **Toplam Ölçü Sayısı** : 10

Değerlendirme :

Şekil 3.11’de notası görülen şarkı sıralı melodilerden oluşmakta, iki ölçü soru, iki ölçü cevap bir cümleyi meydana getirmektedir. Sıralı melodilerle karara gidilmektedir.

En küçük birim sekizlik nota olup, kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelirken, açık ve kısa hecelere sekizlik nota gelmekte, uzayan hecelerde bir hece deyim bağı birleştirilmektedir. Şarkının tamamında hiç aralık atlaması yapılmamıştır.

Dörtlülerin 1 ve 2. mısraları aynen tekrarlanarak ahenk oluşturulmuştur.

Şarkı “Halay” konulu olmasına karşılık üç zamanlıdır, bu nedenle bir çelişki gibi görünse de çocuklar tarafından algılanması güç olmayacaktır. Hatta Türk Halk Oyunlarına bir başlangıç olarak her yaşta çocuk bu şarkının devinimlerine uyum sağlayabilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda söylenilebilecek bir şarkıdır.

Melodilerin sıralı olması, Türk Halk Müziği anonim ezgileriyle benzerlikler taşıması çocukların eğlenerek şarkıyı öğrenmesini kolaylaştırabilir.

3.2.2. Küçük Ayşe Küçük Asker

Beste : Halil Bedii YÖNETKEN
Söz Yazarı : Halil Bedii YÖNETKEN

Moderato

KORO: KÜ ÇÜK AY ŞE KÜ ÇÜK AY ŞE

NA Pİ YOR SUN Bİ ZE SÖY LE

Selen

Şekil 3.12. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Lâ 4

Ses Aralığı : Sol 4 – Re 4

Konusu : Bir kız çocuğunun minik bebeği ve oyuncak askerle
söyleşmesini içeren karşılıklı oynanan bir oyun

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni : Hece Durağı :

Küçük Ayşe Küçük Ayşe a 8'li (4+4)

Napıyorsun Bize Söyle a 8'li (4+4)

Bebeğime Bakıyorum b 8'li (4+4)

Ona Ninni Söylüyorum b 8'li (4+4)

Gül Yüzünü Öpüyorum b 8'li (4+4)

Ona Mama Veriyorum b 8'li (4+4)

Küçük Asker Küçük Asker c 8'li (4+4)

Napıyorsun Bize Göster c 8'li (4+4)

Tüfeğime Bakıyorum	b	8'li (4+4)
Palaskamı Takıyorum	b	8'li (4+4)
Kasketimi Giyiyorum	b	8'li (4+4)
Ben Kışlama Gidiyorum	b	8'li (4+4)

- Edebî Türü : Şarkı
- Vezni : 8'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 9 Zamanlı
- Toplam Ölçü Sayısı : 4

Değerlendirme :

Şekil 3.12 de notası görülen şarkı dört motiften oluşmakta, bir soru bir cevap şeklinde tamamlanmaktadır. Sol-do çıkıcı dörtlü atlaması dışında sıralı melodilerle kurulmuştur.

En küçük birim sekizlik nota olup, kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelirken, açık ve kısa hecelere sekizlik nota gelmiştir. Uzayan neceler bir deyim bağı ile birleştirilmiştir.

Şarkı sözlerin sadeliği, melodinin sadeliği ile bir oyunu anlatması bakımından çocukların ilgisini çekebilir. Aksak usûllerin kavranmasında böyle oyunlu sade bir şarkının kullanılması faydalı olabilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda söylenilebilecek bir şarkı olmasına karşılık konu itibariyle ve sadeliği ile daha çok 9 yaşına kadar olan çocuklarda sevilerek söylenebilir. Çıkıcı tam dörtlü aralığın kullanılışı, aksak usûlün sözle bütünlüğü melodik algılamayı kolaylaştırabilir.

3.2.3. Çoban

Beste : Saip EGÜZ
Söz Yazarı : Saip EGÜZ

Moderato

EY ÇO BAN NE DİR KE DE RİN SEN DEN İ

6

RAK MI SEN DEN İ RAK MI SÜ RÜ LE RİN

Selen

EY ÇOBAN NEDİR KEDERİN
YALNIZLIK BU YMUŞ KADERİN
SENDEN İRAK MI SENDEN İRAK MI
SÜRÜLERİN

DERDİNİ DÖKTE EY ÇOBAN
BU AKŞAM BİRAZ OYALAN
GENE GEZERSİN SÜRÜLERİNLE
DERTLİ ÇOBAN

Şekil 3.13. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Re 4
Ses Aralığı : Do 4 – Do 5
Konusu : Yalnızlık

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni : Hece durağı :

Ey Çoban Nedir Kederin	a	Serbest yazılmıştır.
Yalnızlık Buymuş Kaderin	a	
Senden Irak mı Senden Irak mı	b	
Sürülerin	a	

Derdini Dökte Ey Çoban	c
Bu Akşam Biraz Oyalan	c
Gene Gezersin Sürülerinle	d
Dertli Çoban	e

- Edebî Türü : Şarkı
- Vezni : Serbest

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 2 Zamanlı
- Toplam Ölçü Sayısı : 10

Değerlendirme :

Şekil 3.13 de notası verilen şarkı re-la çıkıcı tam beşli aralığı ile başlamakta iki ölçü soru, iki ölçü cevap şeklinde iki cümleden oluşmaktadır. Beşli aralık, dörtlü aralık, üçlü aralıkların yanısıra sıralı melodiler kullanılmıştır.

En küçük birim sekizlik nota olup, kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelmiştir. Ancak 5. ve 7. ölçülerde senkop yer almış kapalı heceye sekizlik nota denk gelmiştir.

Şarkı ilköğretim müzik derslerinde resimlerle tasvir edilen ve Anadolu'yu, kırları dolayısıyla yerel öğeleri anlatmak amacıyla kullanılan “çoban” kavramını çok güzel işlemiştir. Bir çobanın en değerli varlığının sürüsü olduğu ve en değerli varlığı alınınca yalnızlık hissedeceği duygularını yansıtmaktadır. Ayrıca melodik dokunun sadeliği, usûlün sadeliği ve ritmik kalıpların algılanabilir oluşu, çocukların öğrenmesini kolaylaştırabilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda söylenilebilecek bir şarkıdır.

3.2.4. Gezsen Anadoluyu

Beste : Erdoğan OKYAY

Söz Yazarı : Behçet Kemal ÇAĞLAR

SEN NE GÜZEL BULUR SUN GEZ SEN A NA DO LU YU DERTLERDEN KURTULUR SUN

GEZ SEN A NA DO LU YU BİL LUR IRMAKLARI VAR BUZDAN KAYNAKLARI VAR

NE HOŞ TOPRAKLARI VAR GEZ SEN A NA DO LU YU OR DA BA HAR BAŞ KA DIR

YAZ LAR KIŞ LAR BAŞ KA DIR AH BU Dİ YAR BAŞ KA DIR BAŞ KA DIR

GEZ SEN A NA DO LU YU GEZ SEN A NA DO LU YU

SEN NE GÜZEL BULUR SUN GEZSEN ANADOLUYU
DERTLERDEN KURTULURSUN GEZSEN ANADOLUYU
BİLLUR IRMAKLARI VAR BUZDAN KAYNAKLARI VAR
NE HOŞ TOPRAKLARI VAR GEZSEN ANADOLUYU

ORDA BAHAR BAŞKADIR YAZLAR KIŞLAR BAŞKADIR
AH BU DİYAR BAŞKADIR BAŞKADIR
GEZSEN ANADOLUYU GEZSEN ANADOLUYU

Şekil 3.14. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Mi 4
Ses Aralığı : Re 4 – Re 5
Konusu : Anadolu'nun güzelliği ve toprak sevgisi

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı :**

Sen Ne Güzel Bulursun Gezsen Anadoluyu	a	14'lü (7+7)
Dertlerden Kurtulursun Gezsen Anadoluyu	a	14'lü (7+7)
Billur Irmakları Var Buzdan Kaynakları Var	b	14'lü (7+7)
Ne Hoş Toprakları Var Gezsen Anadoluyu	a	14'lü (7+7)
Orda Bahar Başkadır Yazlar Kışlar Başkadır	c	14'lü (7+7)
Ah Bu Diyar Başkadır	c	14'lü (7+7)
Ah Bu Diyar Başkadır Başkadır	c	14'lü (7+7)
Gezsen Anadoluyu Gezsen Anadoluyu	a	14'lü (7+7)

Tekrarlanan kelimeler ahenk yaratmıştır.

- **Edebî Türü** : Şarkı
- **Vezni** : 14'lü Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- **Usûlü** : 4 Zamanlı
- **Toplam Öçlü Sayısı** : 15

Değerlendirme :

Şekli 3.14 de notası verilen şarkıda çıkıcı tam beşli ve dörtlü aralıkların yanısıra, sıralı melodiler kullanılmıştır. İki ölçü soru, iki ölçü cevap ilk cümleyi oluşturmakta, bir ölçü soru bir ölçü cevap ile şarkının ana motifiyle ikinci cümle tamamlanmaktadır. Üçüncü bölümde yine iki ölçü soru, iki ölçü cevap ve sonunda ana motifle şarkı son bulmaktadır.

En küçük birim onaltılık nota olup, kapalı ve uzun heceler dörtlük ve sekizlik notalarla, kısa ve açık heceler onaltılık notalarla ifade edilmektedir.

arkı şiirin yapısına uygun biçimde işlenmiş, vurgular yer değitirmemitir. Bir halay havasında işlenmesi, halk müziği motiflerini anımsatması çocukların ilgisini çekebilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda söylenilebilecek bir arkıdır. Özellikle arkının re üzerinde yazılmış olması öğrenme sırasında ve seslendirme sırasında kolaylık sağlayabilir. arkının ritmik yapısı çocukların devinimini de mümkün kılabilir.

Tam beşli ve dörtlü ve üçlü aralıkların, sıralı ezgilerin kullanımı öğrenmeyi kolaylaştıran ögeler olabilir.

3.2.5. Gelme Kış Gelme Makamı

Beste : Erdoğan OKYAY
Söz Yazarı : Erdoğan OKYAY

♩ = 80

GEL ME KIŞ GEL ME YAĞ MA KAR YAĞ MA KÖY LÜ MÜ KENT Lİ Mİ

SO ĞUK TA KOY MA SON O DU NUN VAR MI YA KA

ÇAK E VİN VAR MI BA RI NA ÇAK KIŞ GEL

Dİ KAR YA ĞA ÇAK YOK SUL LAR NE YA PA ÇAK

GELME KIŞ GELME ODUNUN VAR MI YAKACAK
YAĞMA KAR YAĞMA EVİN VAR MI BARINACAK
KÖYLÜMÜ KENTLİMİ KIŞ GELDİ KAR YAĞACAK
SOĞUKTA KOYMA YOKSULLAR NE YAPACAK

Selen

Şekil 3.15. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Mi 4
Ses Aralığı : Re 4 – Re 5
Konusu : Kış aylarında doğa ve yaşanan zorluklar

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı :

Gelme Kış Gelme	a	Serbest Yazılmıştır.
Yağma Kar Yağma	a	
Köylümü Kentlimi	b	
Soğukta Koyma	a	

Odunun Var Mı Yakacak	c
Evin Var Mı Barınacak	c
Kış Geldi Kar Yağacak	c
Yoksullar Ne Yapacak	c

- Edebî Türü : Şarkı
- Vezni : Serbest

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 4 Zamanlı
- Toplam Ölçü Sayısı : 13

Değerlendirme :

Şekil 3.15 de notası verilen şarkıda ilk cümle bir ölçü soru, bir ölçü cevap içeren dört ölçüden oluşmaktadır. Ardından gelen cümlede iki ölçü soru, iki ölçü soru, üç ölçü cevap şeklinde bir cümleyi oluşturduğu görülmektedir. Genellikle sıralı melodiler kullanılmış ses atlaması yapılmamıştır.

En küçük birim sekizlik nota olup, kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelirken, açık ve kısa hecelere sekizlik nota gelmektedir. Söz çoğu yerde senkop gerektirdiği için vurgular söz grubuna göre yer değiştirmektedir.

Sıralı melodilerin kullanılması ve konunun işleniş biçimi çocukların ilgilerini çekebilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda söylenilebilecek bir şarkıdır. Şarkının mi üzerinde olması seslendirilmesini kolaylaştırmaktadır.

Aksak olmayan bir usûlle ölçülmüş olmasına karşılık sus işaretlerinin kullanımıyla ikinci bölümde değişik ritmik bir süsleme yapılmıştır. Çocukların dikkati buraya çekilebilir.

3.2.6. Orman

Beste : Erdoğan OKYAY
Söz Yazarı : I. Bekir TEZ

$\text{♩} = 104$

KES TA NE GÜR GEN PA LA MUT AL TI YAP RAK ÜS TÜ BU LUT

GEL SEN BUR DA DER Dİ U NUT OR MAN NE GÜ ZEL NE GÜ ZEL

DAL LAR KOL KO LA GÖ RÜ NÜR YAP RAK YAP RA ĞA SÜ RÜ NÜR

KI ŞIN KAR LA RA BÜ RÜ NÜR OR MAN NE GÜ ZEL NE GÜ ZEL

KESTANE GÜRGEN PALAMUT
ALTI YAPRAK ÜSTÜ BULUT
GELSEN BURDA DİRDİ UNUT
ORMAN NE GÜZEL NE GÜZEL

DALLAR KOLKOLA GÖRÜNÜR
YAPRAK YAPRAĞA SÜRÜNÜR
KI ŞIN KARLARA BÜRÜNÜR
ORMAN NE GÜZEL NE GÜZEL

Selen

Şekil 3.16. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Re 4
Ses Aralığı : Do 4 – Lâ 4
Konusu : Doğa Sevgisi

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı :

Kestane Gürgen Palamut	a	8'li (4+4)
Altı Yaprak Üstü Bulut	a	8'li (4+4)

Gel Sen Burda Derdi Unut	a	8'li (4+4)
Orman Ne Güzel Ne Güzel	b	8'li (5+3)
Dallar Kolkola Görünür	c	8'li (4+4)
Yaprak Yaprğa Sürünür	c	8'li (4+4)
Kışın Karlara Bürünür	c	8'li (4+4)
Orman Ne Güzel Ne Güzel	b	8'li (5+3)

- Edebî Türü : Şarkı
- Vezni : 8'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 2 Zamanlı
- Toplam Ölçü Sayısı : 16

Değerlendirme :

Şekil 3.16 da notası verilen şarkı çıkıcı re-sol tam dörtlü aralığı ile başlamakta, iki ölçü soru iki ölçü cevap şeklinde dört cümleden oluşmaktadır.

En küçük birim onaltılık nota değeri olup, genellikle kapalı ve uzun hecelere sekizlik nota, açık ve kısa hecelere onaltılık nota gelmektedir. Şarkıda Ta tefe Tefe ta kalıpları sıklıkla kullanılmaktadır.

İnsan yaşamı için önemi büyük olan doğa sevgisinin böyle bir müzikle birleşmesi çocuklar tarafından öğrenmesini kolaylaştırabilir. Ta tefe, tefe ta ritmik gruplarının söz ile uyumu sayesinde bu ritmik kalıplar kolayca algılanabilir. Cümle sonlarında yer alan sus işaretinin kullanımı sus işaretlerinin kullanımına dikkat çekebilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda söylenilebilecek bir şarkıdır.

Tam dörtlü ve beşli ve üçlü aralıkların yanısıra, sıralı melodilerin kullanılışı, motiflerin halk müziği motifleriyle benzerlik göstermesi algılamayı kolaylaştırabilir.

3.2.7. Bir Dünya Bırakın

Beste : Salih AYDOĞAN

Söz Yazarı : Adnan ÇAKMAKÇIOĞLU

$\text{♩} = 132$

OY NA YA OY NA YA GE LİN ÇO CUK LAR

EL E LE EL E LE VE RİN ÇO CUK LAR

1 - BİR VA TAN BI RA KIN BİZ ÇO CUK LA RA
2 - BİR BAH ÇE BI RA KIN BİZ ÇO CUK LA RA

IS LAN MIŞ OL MA SIN GÖZ YAŞ LA RIY LA
GÖK LER DE YER A ÇIN U ÇURT MA LA RA

Selen

BİR VATAN BIRAKIN BİZ ÇOCUKLARA
ISLANMIŞ OLMA SIN GÖZ YAŞLARIYLA
BİR BAHÇE BIRAKIN BİZ ÇOCUKLARA
GÖKLERDE YER AÇIN UÇURTMALARA

OYNAYA OYNAYA GELİN ÇOCUKLAR
ELELE ELELE VERİN ÇOCUKLAR

Şekil 3.17. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Do 4

Ses Aralığı : Do 4 – Do 5

Konusu : Evrensel barış ve birlik

Edebî Yapısı :

Uyak Düzeni:

Hece Durağı :

Oynaya Oynaya Gelin Çocuklar

a

11'li (6+5)

El Ele El Ele Verin Çocuklar

a

11'li (6+5)

Bir Vatan Bırakın Biz Çocuklara	b	11'li (6+5)
İslanmış olmasın Göz Yaşlarıyla	b	11'li (6+5)
Bir Bahçe Bırakın Biz Çocuklara	b	11'li (6+5)
Göklerde Yer Açın Uçurtmalara	b	11'li (6+5)

Oynaya Oynaya Gelin Çocuklar	a	11'li (6+5)
El Ele El Ele Verin Çocuklar	a	11'li (6+5)

- Edebî Türü : Şarkı
- Vezni : 11'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 9 Zaman +5 Zaman
- Toplam Ölçü Sayısı : 12

Değerlendirme :

Şarkının tamamı Şekil 3.17'de görüldüğü gibi birbirini takip eden sıralı melodilerden oluşmaktadır. İki ölçü soru, iki ölçü cevap şeklinde bir cümle aynı zamanda nakarat cümlesi, ardından usûl değişimi ile birlikte iki ölçü soru, iki ölçü cevap şeklinde diğer cümle gelmektedir.

En küçük birim sekizlik nota olup, kapalı ve uzun hecelere dörtlük nota gelirken, açık ve kısa hecelere sekizlik nota gelmekte, uzayan heceler bağ ile ifade edilmektedir. İlk dört ölçü 9 zamanın 2+2+2+3 şeklinde kullanılışı, ikinci bölümde 5 zamanın 2+3 şeklinde kullanılışı olarak görülmektedir. Aksak usûllerin anlatımında fayda sağlayabilir.

Şarkı geleceğin kurtarıcısı olan çocukların dünya barışı için, temiz bir dünya için yetişkinlerden beklentilerini dile getirmektedir. Çağımızda çok önem kazanan bu konuya çocukların da duyarlı olduğu bir gerçektir. Şarkı gerek konu, gerekse müzik açısından çocukların zevk alarak seslendirebilecekleri bir şarkıdır. Ses aralıkları itibarıyla tüm sınıflarda söylenilebilir.

3.2.8. Güzel Annem

Beste : H. Selen ERGÖZ
Söz Yazarı : H. Lâîf SARIYÜCE

$\text{♩} = 106$

AN NE LE RİN EN GÜ ZE Lİ SEN SİN BE NİM GÜ ZEL AN NEM

5
I LİK E SEN BA HAR YE Lİ SEN SİN BE NİM GÜ ZEL AN NEM

9
GÜ NEŞ YÜZ LÜ AL TIN KALP Lİ A ĞIR BAŞ LI TAT LI DİL Lİ

13
ME LEK LE RİN E Şİ SAN KI ME LEK LE RİN E Şİ SAN KI

17
SEN SİN BE NİM GÜ ZEL AN NEM SEN SİN BE NİM GÜ ZEL AN NEM

Selen

Şekil 3.18. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Re 4
Ses Aralığı : Re 4 – Lâ 4
Konusu : Anne Sevgisi

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı :

Annelerin En Güzeli	a	8'li (4+4)
Sensin Benim Güzel Annem	b	8'li (4+4)

Ilık Esen Bahar Yeli	a	8'li (4+4)
Sensin Benim Güzel Annem	b	8'li (4+4)
Güneş Yüzlü Altın Kalpli	a	8'li (4+4)
Ağır Başlı Tatlı Dilli	a	8'li (4+4)
Meleklerin Eşi Sanki	a	8'li (4+4)
Sensin Benim Güzel Annem	b	8'li (4+4)

- Edebî Türü : Şarkı
- Vezni : 8'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 4 Zamanlı
- Toplam Ölçü Sayısı : 20

Değerlendirme :

Şarkı şekil 3.18 de görülen notasında iki ölçü soru, iki ölçü cevap şeklinde beş cümleden oluşmaktadır. Şarkının tamamında beşli, üçlü aralıklarla beraber sıralı ezgiler kullanılmıştır. Beşli aralığın sıkça vurgulanması tekrarlanan sıralı melodiler şarkının algılanmasını kolaylaştırabilir.

En küçük birim onaltılık notadır. Kapalı ve uzun hecelere dörtlük ve sekizlik notalar gelirken, açık ve kısa hecelere onaltılık ve sekizlik notalar denk gelmiştir. Söz ve müziğin uyumu sayesinde içerisinde onaltılık notalar bulunduran bazı ritmik kalıplar kolay anlaşılabilir. 14. ve 16. ölçülerin sonunda yapılan puandorg ölçüsüz söyleme, asıntıda kalma gibi bu tür değişimlere alışkanlık kazanmayı kolaylaştırabilir.

Şarkının konusu çocukların her zaman ilgiyle ve seyerek ifade etmek istedikleri bir konudur. Bu nedenle de daha çabuk benimsenebilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda rahatlıkla söylenebilir.

3.2.9.Tatlı Annem

Beste : Mahir DİNÇER
Söz Yazarı : Mahir DİNÇER

$\text{♩} = 184$

BU GÜN SA NA AR MA ĞAN EY BE NİM

GÜ ZEL AN NEM AN NE LER GÜ NÜN KUT LU OL SUN

TAT LI AN NEM BİR TA NEM BİR TA NEM

Selen

BUGÜN SANA ARMAĞAN
EY BENİM GÜZEL ANNEM
ANNELER GÜNÜN KUTLU OLSUN
TATLI ANNEM BİR TANEM BİR TANEM

Şekil 3.19. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Re 4
Ses Aralığı : Re 4 – Lâ 4
Konusu : Anne Sevgisi

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni : Hece Durağı :

Bugün Sana Armağan	a	Serbest yazılmıştır.
Ey Benim Güzel Annem	b	
Anneler Günün Kutlu Olsun	c	
Tatlı Annem Bir Tanem Bir Tanem	b	

- Edebî Türü : Şarkı
- Vezni : Serbest

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 5 Zamanlı (2+3)
- Toplam Ölçü Sayısı : 9

Değerlendirme :

Şekil 3.19 da notası verilen şarkı çıkıcı re-lâ tam beşli aralığı ile başlamakta iki ölçü soru, iki ölçü cevap şeklinde iki cümleden oluşmaktadır. Dörtlü ve beşli aralıklar sık kullanılmıştır.

En küçük birim onaltılık notadır, kapalı ve açık hecelerin karşılığında gelen notalar, prozodi kuralları çerçevesinde düzenli olmamıştır. Kapalı ve uzun hecelere uzun notalar, açık ve kısa hecelere kısa notalar gelmesi gerekirken her zaman böyle olmamıştır. Bu durum öğrenmede bir güçlük oluşturabilir.

Şarkı anne sevgisi gibi kutsal ve önemli bir kavramı işlediği için çocuklar tarafından benimsenebilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda söylenilebilecek bir şarkıdır.

Beşli ve dörtlü aralıkların sıkça kullanılmasının yanısıra sıralı melodiler algılamayı kolaylaştırabilir.

3.2.10. Ilgaz

Beste : Cemil TÜRKARMAN
Söz Yazarı : Cemil TÜRKARMAN

zarif

IL GAZ A NA DO LU NUN SEN YÜ CE BİR DA ĞI

4

SIN BA HAR DA YER YÜ ZÜN DE

7

GÜ ZEL Lİ ĞİN BA ĞI SIN BA HAR DA YER YÜ ZÜN

10

DE GÜ ZEL Lİ ĞİN BA ĞI SIN

Selen

ILGAZ ANADOLUNUN SEN YÜCE BİR DAĞISIN
BAHARDA YERYÜZÜNDE GÜZELLİĞİN BAĞISIN
BAHARDA YERYÜZÜNDE GÜZELLİĞİN BAĞISIN

YALÇIN KAYALIKLARIN GÖKLERE YÜKSELİYOR
SENİN DUMANLI BAŞIN BULUTLARI DELİYOR
SENİN DUMANLI BAŞIN BULUTLARI DELİYOR

Şekil 3.20. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Karar perdesi : Re
Ses Aralığı : Re – Lâ
Konusu : Doğa Sevgisi

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı:

Ilgaz Anadolunun Sen Yüce Bir Dağısın	a	14'lü (7+7)
Ilgaz Anadolunun Sen Yüce Bir Dağısın	a	14'lü (7+7)

Baharla Yeryüzünde Güzelliğin Bağısın	a	14'lü (7+7)
Baharda Yeryüzünde Güzelliğin Bağısın	a	14'lü (7+7)
Yalçın Kayalıkların Göklere Yükseliyor	b	14'lü (7+7)
Yalçın Kayalıkların Göklere Yükseliyor	b	14'lü (7+7)
Senin Dumanlı Başın Bulutları Deliyor	b	14'lü (7+7)
Senin Dumanlı Başın Bulutları Deliyor	b	14'lü (7+7)

- Edebî Türü : Şarkı
- Vezni : 14'lü Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 2 Zamanlı
- Toplam Ölçü Sayısı : 12

Değerlendirme :

Şekil 3.20 de notası görülen şarkı çıkıcı re-lâ tam beşli aralığı ile başlamakta iki ölçü soru, iki ölçü cevap şeklinde üç cümleden oluşmaktadır. Sıralı aralıkların yanısıra, beşli aralık kullanılmıştır.

En küçük birim onaltılık nota olup, kapalı ve uzun hecelere dörtlük, kısa ve açık hecelere onaltılık ve sekizlik notalar gelmiştir. Şarkının tamamı söz-müzik ilişkisi açısından uyumludur. Senkoplar ve diğer ritmik gruplar da işlenmiştir.

Şarkı doğa sevgisini işlemekte, bu yolla toprak sevgisi, vatan sevgisi, doğanın görkemli güzellikleri söze yansıtılmakta, müzikle de bir bütün oluşturmaktadır. Böyle bir kompozisyon çocuklar tarafından kolayca benimsenebilir.

Ses aralıkları itibariyle tüm sınıflarda söylenilebilecek bir şarkıdır.

Tam beşli aralığın kullanılması, değişik ritmik grupların kullanılması şarkı aracılığı ile öğrenmeyi kolaylaştırabilir.

3.3. Anonim Çocuk Ezgileri

Anonim çocuk ezgileri, yaratıcıları belli olmayan bir çocuk kuşağından diğer çocuk kuşağına, kulaktan kulağa aktarılan, ağızdan ağıza geçen çocukların ortak ezgisi olmuş çocuk müzik folkloru ürünleridir. Genel folklorun bir parçası olan bu ezgiler; tekerlemeler, saymacalar, ninniler ve halk türkülerinden elde edilen çocuk ezgileridir. (Say, 1996)

Tekerleme ve saymacalar; çocuk yaşamının (özellikle oyun yaşamının) gereksinimlerine göre çocuklar tarafından yaratılırlar. Tekerleme ve saymacalarda geçen sözcükler anlamlı, anlamsız ya da yarı anlamlı olabilir. Kimi tekerlemeler ezgilidir; kimileri de belirli bir ezgisi olmayan tartımlı yapıya sahiptirler. (Sun ve Seyrek, 1993)

Çocuğun ilk müziksel kültürünü oluşturan saymaca ve tekerlemeler; dil, oyun, bedensel ve düşünsel gelişiminin ilk etkinliklerini oluşturur. Arkadaşlarıyla paylaşımını, onlara bildiklerini aktarımını sağlar. 1., 2., ve 3. sınıfta sadece müzik dersinde değil çocuğun sıkıldığı her anda sınıf içinde ve dışında sayısma ve tekerlemelerden yararlanılabilir. Çocuk bunlardan zevk alır ve motivasyonu artar.

Tekerleme ve saymacaların sözleri çoğu kez kısa ve uyaklı dizilerden oluşurlar. Tekerlemeler, kimi kez bir oyuna bağlı olarak, kimi kez de herhangi bir oyundan bağımsız olarak kendi başlarına bir oyunmuş gibi söylenirler. Saymacalar ise genellikle oyunlardan önce ebe seçmek, ya da kimin önce başlayacağını belirlemek için söylenirler.

Tekerleme ve saymacalar, çocuğun müzik gelişimine yardımcı olmanın yanı sıra, dil gelişimine, sosyal-duygusal gelişimine, bellek ve anımsama gelişimine de büyük ölçüde yardımcı olurlar.

Tekerlemelerin sınıf içi ve sınıf dışı dil çalışmalarında yararlı oldukları bilinmektedir. Tekerlemeler dramatizasyon amaçlı kullanılabileceği gibi eğitsel bir malzeme olarak ta kullanılabilirler. Özellikle sayısma tekerlemelerinin şiirsel ve mizahi nitelikleri ile okul öncesi eğitimde ve ilkokul eğitiminde sonsuz yararlı

işlevleri vardır. Şekil 3.21 deki tekerleme ve saymacalar bütün çocukların severek oynadıkları tekerleme ve saymaca örnekleridir.

Yarın Bayram Olsa

Tembel

Yağmur Yağıyor

Var Yok

Şekil 3.21. Örnek Tekelerleme ve Saymacalar

Ninniler ve türküler de tekerleme ve saymacalar gibi folklor ürünleridir. Ninniler genellikle anneler tarafından yaratılırlar. Anne, nine, teyze, abla gibi kadınlar tarafından çocuğu uyutmak amacıyla söylenirler.

Ninniler, çocuğun uyumasına yardımcı olurlar. Bunun yanısıra, çocuğun müzik gelişimine, ruhsal doyumuna, sakinleşmesine, uykuya daha rahat geçmesine de katkıda bulunurlar.

Eğitim açısından oldukça yararlı imkanlar sunan ninniler çocuğun daha ilk yaşlarından müziği tanımasına anlamlandırmasına yardımcı olurlar. Şekil 3.22 de notası verilen ninni folklorumuzda en çok bilinen ninni özelliği taşır.

Ninni

Dan di ni dan di ni das ta na da na lar gir miş

bos ta na kov bos tan cı da na yı

ye me sin la ha na yı e e

e be be ğim e e e be be ğim e

Şekil 3.22. Örnek Ninni

Türküler ise, halk müziğinin çeşitli oyun havaları ve çalgı müzikleri yanında, en önemli kesimini oluştururlar. Her ulusun kendi halk müziği olduğu gibi, Türk ulusunun da kendine özgü halk müziği ve bunun içinde halk türküleri vardır.

Kendine özgü bir ezgiyle söylenen bestecisi belli olmayan şiirsel biçimlere Türkü adı verilir. Türkülerde bentler arasında kavuştak adı verilen tekrarlanan bağlantı mısraları bulunur. (Ciravoğlu, 1999)

Ülkemizdeki halk müzikleri yerel ve bölgesel özellikler taşırlar, kendine özgü tartımları, sesleri, ses dizilerini kullanım tarzları ve yapılarıyla bu müzikler Karadeniz Bölgesi, Ege Bölgesi, Orta Anadolu, Trakya, Akdeniz, Doğu ve Güneydoğu halk müzikleri gibi nitelemelerle adlandırılırlar. Kimi zaman da Kars müzik folkloru, Silifke, Balıkesir vb. müzik folkloru deyimiyle, kent adlarıyla anılırlar. Gerçekten de halk müziklerimizin çok çeşitli özelliklere sahip olması bu türlü adlandırmaları gerekli kılmaktadır. Halk müziklerimizin çeşitliliği, müzik kültürümüzün zenginliğini oluşturmaktadır.

Halk türküleri içinde sözleri, tartımsal ve ezgisel yapısı çocuklar için elverişli olanlar, çocuğun eğitiminde kullanılabilirler. Bu tür türkülere ilköğretim ve ortaöğretim okullarında olması gerektiği gibi, anaokulunda da (tekerleme ve saymacalarla birlikte) öncelikle yer verilmelidir.

Halk türküleri, sözleriyle ezgisiyle, taşıdığı geleneksel değerler ve ulusal duyarlıkla, çocuğun müzik eğitiminde olduğu gibi ulusal benlik eğitiminde de son derece yararlı ve etkin bir eğitim aracıdır.

Bu türde çocuk ezgilerinden en çok rastlanılan ve bilinen anonim çocuk ezgileri örnek olarak incelenmiştir. Bu türde tesbit edilebilen diğer ezgiler ekler bölümünde şekil E.1 ile şekil E.3 arasında yer almaktadır

3.3.1. Tren Gelir

Diyarbakır

Ti ren ge lir hoş ge lir ley ley 'lî mi li mi ley
Bu gün yar bi ze gel miş ley ley li mi li mi ley

5
o da la n boş ge lir mi ni mi ni gü zel gel bi ze
se fa gel miş hoş gel miş mi ni mi ni gü zel gel bi ze

Şekil 3.23. Örnek Anonim Ezgi

Karar Sesi : Re 4
Ses Aralığı : Re 4 – Sol 4
Konusu : Sevda

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı:

Tren Gelir Hoş Gelir	a	7'li (4+3)
Oda ları Boş Gelir	a	7'li (4+3)
Bugün Yar Bize Gelmiş	a	7'li (3+4)
Sefa Gelmiş Hoş Gelmiş	a	7'li (4+3)

- Edebî Türü : Türkü
- Vezni : 7'li Hece Vezni

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 2/4 lük

- Toplam Ölçü Sayısı: 8 Ölçü

Değerlendirme :

Şekil 3.23 de notası verilen türkü ses alanı çok dar olduğu için çocukların zorlanmadan söyleyebilecekleri tarzdadır. Ayrıca daha önceden duydukları ve hep kulaklarında olduğundan öğretimde zorluk çekilmeyecektir.

Türkü içerisinde sol-re inici, re-sol çıkıcı tam dörtlü; re-fa inici üçlü, sol-mi inici üçlü aralıkları dışında diğer bütün sesler ardışık olarak bulunmaktadır.

Türküde bir heceye onaltılık, sekizlik, dörtlük nota değerleri denk gelmiştir.

Türkü basit usûllüdür. Bu yüzden öğrenmede kolaylık sağlayacaktır.

3.3.2. Bilmem Şu Feleğin

Bil mem şu fe le ğin ben de ne si var
Her git ti ğim yer de yar is ter ben den

San ki ve nim mor süm bül lü ba ğım var

Zem he ri a yın da ca nım gül is ter ben den

Şekil 3.24. Örnek Anonim Ezgi

Karar Sesi : Fa 4
Ses Aralığı : Mi 4 – Do 5
Konusu : Kadere ve sevgiliye sitem

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı:

Bilmem Şu Feleğin Bende Nesi Var	a	11'li (5+6)
Her Gittiğim Yerde Yar İster Benden	b	11'li (5+6)
Sanki Benim Mor Sümbüllü Bağım Var	a	11'li (6+5)
Zemheri Ayında Gül İster Benden	b	11'li (6+5)

- Edebî Türü : Koşma
- Vezni : 7'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 2/4 lük
- Toplam Ölçü Sayısı: 12 Ölçü

Değerlendirme :

Şekil 3.24 de notası verilen türkünün sözleri çocuklar tarafından anlaşılıp sevilecek kadar yalındır.

Melodik olarak dar bir ses sahasına sahip olup, öğrencilerin seslerini rahatlıkla kullanmalarını sağlayabilir.

Türkü içerisinde la-fa inici üçlü, sol mi inici üçlü, fa-do çıkıcı tam beşli do-la inici üçlü aralıkları yanında çokça ardışık ses bulunmaktadır. Bunların dışında sesler yalındır.

Türküde bir heceye onaltılık, sekizlik, dörtlük nota değerleri denk gelmektedir.

Ritmik yapısı basittir ve özellikle sekizlik nota ağırlıklı kullanılmıştır. Türkü de dört ölçü tekrar olduğu için toplam sekiz ölçü denilebilir.

3.3.3. Al Mendili

Türkü

Al men di li men di li
Ka ran fil ka men tar di li
Bu tür lü ha yat ba du na

Şekil 3.25. Örnek Anonim Ezgi

Karar Sesi : Do 4
Ses Aralığı : Si 4 – Sol 4
Konusu : Hasretlik

Edebî Yapısı	:	Uyak Düzeni:	Hece Durağı:
Al Mendili Mendili	:	a	7'li (4+3)
Severim Karanfil	:	a	7'li (4+3)
Karanfil Katar Oldu	:	b	7'li (4+3)
Hasretlik Yeter Oldu	:	b	7'li (3+4)
Bu Türlü Hayat Bana	:	c	7'li (3+4)
Ölümünden Beter Oldu	:	b	7'li (3+4)
- Edebî Türü	:	Türkü	
- Vezni	:	7'li Hece Ölçüsü	

Ritmik Yapısı :
- **Usûlü** : 2/4 lük
- **Toplam Ölçü Sayısı:** 8 Ölçü

Değerlendirme :

Şekil 3.25 de notası verilen türkü sözleriyle hasretlik gibi bir duyguyu işlediği ve hüznü taşıdığı için çocuklar tarafından ilgiyle karşılanmayabilir. Ancak melodisi, seslerin kullanılışı söylemeyi kolaylaştıran özelliklerdir. Ses alanı itibarıyla tüm sınıflarda rahatlıkla söylenebilir.

En küçük birim sekizlik nota olup bir heceye sekizlik ve dörtlük notalar denk gelmektedir.

Türkü ritmik olarak da oldukça sade ve anlaşılır bir türkü olduğu için ritmik öğelerin çalışılması için kullanılabilir.

3.3.4. Şirin Nar

Gaziantep

Şi rin nar ta ne ta ne
Gül a lıp kok la ma dan

Gel gü zel dö ne dö ne
Ay ın lık gel di yi ne

Şekil 3.26. Örnek Anonim Ezgi

Karar Sesi : Re 4
Ses Aralığı : Re 4 – Sol 4
Konusu : Ayrılık

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı:

Şirin Nar Tane Tane	a	7'li (4+3)
Gel Güzel Döne Döne	a	7'li (4+3)
Gül Alıp Koklamadan	a	7'li (4+3)
Ayrılık Geldi Yine	a	7'li (4+3)

- Edebî Türü : Mani
- Vezni : 7'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 2/4 lük
- Toplam Ölçü Sayısı: 4 Ölçü

Değerlendirme :

Şekil 3.26 da notası verilen türkünün ses alanı çocukların zorlanmadan söyleyebilecekleri tarzdadır. Ayrıca bir oyun havasında söylenmesi, melodinin yanaşık seslerden kurulu olması çocuklara sevimli ve sıcak gelebilir.

Türkü içerisinde re-sol çıkıcı tam dörtlü, sol-mi üçlü aralıklarının yanısıra yanyana aralıklar kullanılmıştır.

En küçük birim onaltılık nota değerindedir. Bir heceye bir nota geldiği gibi , bağlı hecelere birden fazla nota gelmiştir. Ayrıca değişik ritmik kalıpları böyle sade bir usûlde çocukların çalışması açısından elverişlidir.

Tüm sınıflarda rahatlıkla söylenebilecek bir türküdür.

3.3.5. Kaleden Kaleye

Malatya

Ka le den ka le ye şa hin u çur dum

A hi len va hi len öm rûm ge çir dim

A hi len va hi len öm rûm ge çir dim

Şekil 3.27. Örnek Anonim Ezgi

Karar Sesi : Re 4
Ses Aralığı : Re 4 – Do 4
Konusu : Seveda

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı:

Kaleden Kaleye Şahin Uçurdum	a	11'li
Ah ilen Vah İlen Ömrüm Geçirdim	a	11'li
Yare Şeker Ezdim Şerbet İçirdim	a	11'li
Öylolur Böylolur Türkmen Güzeli	b	11'li
Edası Hoş Olur Türkmen Güzeli	b	11'li

- Edebî Türü : Türkü
- Vezni : 11'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 2/4 lük
- Toplam Ölçü Sayısı: 12 Ölçü

Değerlendirme :

Şekil 3.27 de notası verilen türkünün ses alanı çocukların zorlanmadan söyleyebilecekleri tarzdadır. Ayrıca daha önceden kulaklarında olması öğretimde kolaylık sağlayabilir.

Türkü içerisinde sol-re inici, re-sol çıkıcı tam dörtlü aralıklarının yanısıra, birbirini takip eden sıralı ezgiler bulunmaktadır.

En küçük değer onaltılık nota olup, kapalı ve uzun hecelere dörtlük ve sekizlik, açık ve kısa hecelere onaltılık ve sekizlik nota değerleri denk gelmiştir. Uzayan hecelerde bağ kullanılmıştır.

Türkü basit usûllüdür. Bu yüzden öğrenmede kolaylık sağlayabilir.

3.3.6. Sarı Zeybek

Sivas Türküsü

Sa rı zey bek şu dağ la ra
Bir gün o lur de li gö nül

yas la nır sa rı zey bek
us la nır bir gün o lur

şu dağ la ra yas la nır
de li gö nül us la nır

yağ mur ya ğar si lah la rı
ya zık ol sun tel li do ru

ıs la nır yağ mur ya ğar
şa nı na e ğil bir bak

si lah la rı ıs la nır
mor cep ke nin ka nı na

Şekil 3.28. Örnek Anonim Ezgi

Karar Sesi	: Re 4
Ses Aralığı	: Si 3 – Lâ 4
Konusu	: Sarı Zeybek adında bir efenin gücü ve yalnızlığı

Edebî Yapısı : **Uyak Düzeni:** **Hece Durağı:**

Sarı Zeybek Şu Dağlara Yaslanır	a	11'li (4+4+3)
Yağmur Yağar Silahları İslanır	a	11'li (4+4+3)
Bir Gün Olur Deli Gönül Uslanır	a	11'li (4+4+3)
Yazık Olsun Telli Doru Şanına	b	11'li (4+4+3)
Eğil Bir Bak Mor Cepkenin Kanına	b	11'li (4+4+3)

- Edebî Türü : Türkü
- Vezni : 11'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 9/8 Aksak (2+2+2+3)
- Toplam Ölçü Sayısı: 12 Ölçü

Değerlendirme :

Şekil 3.28 de notası verilen türkünün sözleri öğrenciler tarafından anlaşılabilir. Kafiye örgüsündeki ustalık sözlerin kolayca ezberlenmesine yardım edebilir.

Melodik olarak ses sahası karar sesinin altına doğru genişlemekte fakat öğrencinin sesini zorlayacak bir aralık kullanılmamaktadır. Re-la çıkıcı tam beşli , re-fa ve mi-sol üçlü aralıkları dışında tüm sesler ardışıktır. Türkü 12 ölçü den oluşmakta ancak başlangıçtaki dört ölçülük cümlelerin tekrarı pekiştirici olarak gelmektedir. Türküde bir heceye onaltılık, sekizlik, dörtlük nota değerleri denk gelmiştir. Bağlı notalar kullanılmıştır.

Türküde ritmik yapı 9/8 lik karma usûlden oluştuğu için öğretilecek sınıf kademesinin doğru seçilmesi gerekir. 2+2+2+3 olarak üçlünün sonda yer alması düzenli devam etmiştir. Türkü ritmik yapısı, konusu nedeniyle 4. sınıf ve üzerinde daha kolay anlaşılabilir. Ancak ses aralıkları ve tekrar eden sade melodiler nedeniyle de tüm sınıflar için uygundur.

3.3.7. Aman Hacer Üç Gün Ara Ver

Am man Ha cer Am man üç gün a ra ver
Üç gün oen ne çı kar beş gün a ra ver
Beş gün ge lir ge çer ya rim gel mez se
Al be nim se lâ mım gö tür ya re ver

Yüce Dağ Başının Bir Yanı Yoldur
Kurban Olam Güzel Gel Suyum Doldur
Yoluyun Üstüne Yatar Uyurum
Eller Kaldırmadan Gel Beni Kaldır

Şekil 3.29. Örnek Anonim Ezgi

Karar Sesi : Re 4

Ses Aralığı : Do 4 – Fa 4

Konusu : Sevgi, Ayrılık, Hasret

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı:

Aman Hacer Aman Üç Gün Ara Ver	a	11'li (6+5)
Üç Günden Ne Çıkar Beş Gün Ara Ver	a	11'li (6+5)
Beş Gün Gelir Geçer Yarım Gelmezse	b	11'li (6+5)
Al Benim Selâmım Götür Yare Ver	a	11'li (6+5)

- Edebî Türü : Türkü

- Vezni : 11'li Hece Vezni

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 2/4 lük

- Toplam Ölçü Sayısı: 4 Ölçü

Değerlendirme :

Şekil 3. 29 da notası verilen türkünün sözleri anlaşılır ve açıktır. Sevgi, hasret gibi duyguları işlemekle birlikte kullanılan melodide hüznün yoktur. Bu nedenle çocukların severek söyleyebilecekleri bir türküdür.

Ses alanı dar olduğu için, çocukların zorlanmadan söyleyebilecekleri tarzdadır. İlköğretimin tüm sınıflarında söylenebilecek bir türküdür.

Türkü içerisindeki melodik hareket gayet sade ve iki ölçü soru, iki ölçü cevap şeklinde toplam dört ölçülük bir cümleden oluşmaktadır. Do-fa tam dörtlüsü aralık olarak vurgulanırken, türkünün aynı zamanda ses sahasını oluşturmaktadır.

Türküde en küçük nota birimi onaltılık olup, bir heceye dörtlük, sekizlik notalar, son ölçüde bağlı hecelere iki onaltılık nota denk gelmiştir.

Türkünün basit usûllü olması, öğrenmede kolaylık sağlayabilir.

3.3.8. Halaylı

Sivas

Ha lay ba şı kim çe ker
O kız yo lun şa şır mış
Ha lay lı yar ha lay lı

Bir e da lı kız çe ker
İN şal lah bi ze gi der
Maş ra ba sı ka lay lı

Şekil 3.30. Örnek Anonim Ezgi

Karar Sesi : Re 4
Ses Aralığı : Re 4 – Sol 4
Konusu : Sevda

Edebî Yapısı :	Uyak Düzeni:	Hece Durağı:
Halay Başı Kim Çeker	a	7'li (4+3)
Bir Edalı Kız Çeker	a	7'li (4+3)
O Kız Yolun Şaşırmış	b	7'li (4+3)
İnşallah Bize Gider	a	7'li (4+3)
Halaylı Yar Halaylı	c	7'li (4+3)
Maşrapası Kalaylı	c	7'li (4+3)

- Edebî Türü : Türkü
- Vezni : 7'li Hece Ölçüsü

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 4/4 lük
- Toplam Ölçü Sayısı: 4 Ölçü

Değerlendirme :

Şekil 3.30 da notası verilen türkünün sözleri sade ve anlaşılır durumdadır. Halay oyunuyla söylenirse çocuklara aynı zamanda diğer folklorik öğeler de öğretilir. Şarkı söylerken bir devinimde bulunmak her yaşta çocuğun hoşuna gitmektedir.

Ses alanı re-sol tam dörtlüsünden oluşmuştur. Bu ses aralığı çocukların zorlanmadan söyleyebilecekleri uyumlu bir aralıktır. Daha önceden duyulmuş olması muhtemel olan bu türküde senkopların yer alışı öğreticinin dikkat çekmesiyle çocuklara kolayca öğretilir. Re- sol çıkıcı tam dörtlü aralığı ile birlikte genellikle türkünün tamamında yanaşık sesler hakimdir.

Türküde en küçük birim onaltılık nota değerindedir. Bağlı notalar kullanılmıştır.

Türkü basit usûllüdür. Söz ve müziğin uyumlu gelişi, notaların hecelere dengeli dağılımı senkop gibi ilköğretim için zor gelebilecek ritmik bir yapının öğrenilmesini kolaylaştırabilir.

3.3.9. Maçka Yolları

Trabzon

Oy Maç ka yol la n taş lı ge li yor ka lem kaş lı
Yu ka n gel yu ka n ır ma ğın gö zün de yim

Ne ol du sa na yav rum böy le göz le rin yaş lı
El ler ne der se de sin ben yi ne sö züm de yim

Şekil 3.31. Örnek Anonim Ezgi

Karar Sesi : Re 4
Ses Aralığı : Do 4 – Sol 4
Konusu : Sevgi, Bağlılık

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı:

Maçka Yolları Taşlı	a	7'li
Geliyor Kalem Kaşlı	a	7'li
Ne Oldu Sana Yavrum	b	7'li
Böyle Gözlerin Yaşlı	a	7'li

- Edebî Türü : Mani
- Vezni : 7'li Hece Vezni

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 2/4 lük
- Toplam Ölçü Sayısı : 10 Ölçü

Değerlendirme :

Şekil 3.31 de notası verilen türküde sevimli bir dille aşk sevdası ve bağlılık anlatılmaktadır. Sade bir Türkçe kullanılması, melodinin sözle uyumu çocukların rahatça seslendirmesini sağlayabilir.

Türkü karar sesinin tam dörtlü aralığı ile başlamakta, sonra sıralı devam etmektedir. “Oy” ünleminin ardından iki ölçü soru, iki ölçü cevap şeklinde sekiz ölçüden oluşmaktadır. Başlangıçta yer alan iki ölçülük girişle birlikte toplam on ölçüden oluşmaktadır. İkinci bölümdeki do-sol atlama dışında sesler yanyana sıralanmıştır.

Türküde en küçük birim sekizlik nota olup, bir heceye sekizlik nota denk gelmektedir. Başlangıçta yer alan ikilik notalar bir giriş niteliğindedir. İlk soru cümlesinde bir bağlı nota kullanılmıştır.

Türkü basit usûllüdür. Bu yüzden öğrenimde kolaylık sağlayacağı gibi, Karadeniz yöresi folklorik öğelerinin anlaşılmasına katkıda bulunabilir.

Ses aralıkları itibarıyla tüm sınıflarda rahatlıkla seslendirilebilir.

3.3.10. Ata Barı

Artvin

Bah çe si var ba ğı var ay va sı var na rı var
İs ter al is ter al ma oy le le le le le yar

5
A ta mız dan ya di gar biz de A ta ba rı var
Al nı na ya zıl mı şım oy le le le le le yar

Şekil 3.32. Örnek Anonim Ezgi

Karar Sesi : Re 4
Ses Aralığı : Do 4 – Lâ 4
Konusu : Vatana bağlılık, yöresel değerlere bağlılık

Edebî Yapısı : Uyak Düzeni: Hece Durağı:

Bahçesi Var Bağı Var	a	7'li
Ayvası Var Narı Var	a	7'li
Atamızdan Yadigar	b	7'li
Bizde Ata Barı Var	a	7'li

- Edebî Türü : Mani
- Vezni : 7'li Hece Vezni

Ritmik Yapısı

- Usûlü : 6/8 lik (3+3)
- Toplam Ölçü Sayısı: 8 Ölçü

Değerlendirme :

Şekil 3.32 de notası verilen türkü aynı zamanda bir oyun ismi olarak ta çocukların duymuş olabilecekleri bir türküdür. Sözlerindeki vatana, milli değerlere bağlılık ifadeleriyle sade bir Türkçe ve melodik yapısının olması türkünün çocuklar tarafından sevilerek söylenmesini sağlayabilir.

Ses aralığı daha çok üçlü ve dörtlü aralıklarda görülmekte, onun dışında yanaşık sesler kullanılmaktadır. Bu nedenle tüm sınıflarda rahatlıkla söylenebilir. Oyunla söylenmesi çocuklar için ayrıca önem taşır.

Türkü içerisinde la-fa inici, sol-mi inici üçlü aralıkları dışında diğer bütün sesler ardışık olarak bulunmaktadır.

Türküde en küçük birim sekizlik nota değerindedir.

Türkü 6/8 lik usûlün üçerli bölünmesinden oluştuğu için ritmik olarak 4. ve 5. sınıflarda daha kolay algılanabilir. Ancak ses aralığı, melodisi ve yalınlığı ile tüm sınıflarda öğreticinin yönlendirmesiyle zorluklar aşılabılır ve seslendirilebilir.

3.4. İlköğretim Müzik Eğitimi Derslerinde Türk Müziği Çocuk Şarkılarına İlgili Düzeyi Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

3.4.1. Müzik Öğretmenlerine Yöneltilen Sorular

1) İlköğretim Müzik Dersleri kapsamında çocuk şarkılarına hangi sıklıkla yer verebiliyorsunuz?

- a) Çok Fazla   b) Oldukça Fazla   c) Biraz   d) Az   e) Hiç

2) Hangi tür çocuk şarkılarına ağırlık veriyorsunuz?

a) Adapte Şarkılar (Türkçe sözlü yabancı ezgiler)

b) Öykünme Şarkılar (söz ve ezgisiyle Türk olup yabancı şarkılara benzeyen)

c) Anonim Ezgiler (söz yazarı ve bestecisi bilinmeyen)

d) Türk Müziği Çocuk Şarkıları (Türk Müziği karakteri taşıyan; söz yazarı ve bestecisi Türk olan)

3) Öğrencilerin, Türk müziği çocuk şarkılarına ilgileri ne düzeydedir?

- a) Yüksek   b) Yeterli   c) Orta   d) Zayıf   e) Çok Zayıf

4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına, derslerinizde ne oranda yer verebiliyorsunuz?

- a) Yüksek   b) Yeterli   c) Orta   d) Az   e) Çok Az

- 5) Türk halk müziği tarzında çocuk şarkılarına, derslerinizde ne oranda yer verebiliyorsunuz?
- a) Yüksek   b) Yeterli   c) Orta   d) Az   e) Çok Az
- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklara kolayca ulaşabiliyor musunuz?
- 7) Türkiye’deki müzik eğitimi kitaplarında Türk müziği çocuk şarkılarına verilen yer, sizce yeterli midir? Açıklar mısınız?
- 8) Bugüne dek, okulunuz içinde bir “Türk Müziği Çocuk Şarkıları Korosu” oluşturma imkânınız oldu mu?
- 9) Herhangi bir koro bünyesinde ya da özel olarak oluşturduğunuz “Türk Müziği Çocuk Şarkıları Korosu” çalışmaları esnasında karşılaştığınız zorlukları (eğer oldu ise) özetler misiniz?

3.4.2. Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri

F. Münevver ŞENDURAN (21 Haziran İlköğretim Okulu/ Sakarya)

- 1) Müfredat programı içeriğinde yer alan konularla ilgili çocuk şarkılarına yer verebiliyorum. Bunun dışında özellikle 7. ve 8. sınıf müzik kitaplarında yer alan, mevcut okul şarkılarının çocukların seviyesinin altında kaldığını düşünüyorum. Genellikle güncel şarkıları öğretiyorum.
- 2) Türk müziği karakteri taşıyan şarkıları çocuklar daha çabuk öğreniyorlar ve karma ölçülerle yazılan Türk müziği çocuk şarkılarının ritmlerini mevcut ritm çalgılarıyla birlikte kullandığımızda başarılı bir şekilde algılayabiliyorlar. Bu nedenle genellikle Türk müziği çocuk şarkılarını tercih ediyorum.

- 3) İlköğretimin I. Kademesinde (1. ile 5. sınıflar) ve II. Kademenin ilk aşaması 6. sınıflar yeterli düzeyde ilgililer, Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarını çok seviyorlar. Ancak 7. ve 8. sınıflar daha hareketli Türkçe pop tarzında şarkılar öğrenmek istiyorlar.
- 4) Türk sanat müziği tarzındaki şarkıları orta düzeyde kullanabiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarını orta düzeyde kullanabiliyorum.
- 6) Arşivimde yeterli sayıda kaynak bulunduğu için aradığım şarkıyı kolaylıkla bulabiliyorum.
- 7) 40 şarkıdan oluşan bir kitabın içinde en fazla 10 adet Türk müziği çocuk şarkısı bulunuyor. Genellikle okul kitaplarında yer alan şarkılar birbirinin aynı olduğu için mutlaka kaynak kitap kullanmak gerekiyor.
- 8) Evet oldu. Şu an mevcut bulunan okul koromla Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzında çocuk şarkıları çalışıyoruz.
- 9) Karşılaştığım büyük bir zorluk bulunmamakla birlikte, şarkı seçiminde dikkatli olmam gerektiğini düşünüyorum. Çocukların yaş ortalamaları, mütasyon dönemleri önem taşıyor. Bu nedenle şarkı seçiminde biraz daha kısıtlı kaldığımı düşünüyorum.

F. Fulya THAQI (Kazım Karabekir İlköğretim Okulu / İstanbul)

- 1) İlköğretim müzik dersleri kapsamında çocuk şarkılarına oldukça fazla yer veriyorum.
- 2) Daha çok Türk müziği karakteri taşıyan, Türk müziği çocuk şarkılarını kullanıyorum.

- 3) Öğrencilerimin Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına ilgileri yeterli düzeydedir.
- 4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına yeterli düzeyde yer verebiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzında çocuk şarkılarına daha çok yer veriyorum.
- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklar oldukça kısıtlı olduğu için ulaşamıyorum.
- 7) Türkiye'deki müzik eğitimi kitaplarında Türk müziği çocuk şarkılarına verilen yer yeterli değildir. Bu yüzden kaynak kitap kullanmak zorunda kalıyorum.
- 8) Çalıştığım okulda bugüne dek böyle bir koro kurulmadı. Daha çok özel günlere yönelik karma korolarla çalıştım.
- 9) Böyle bir çalışma yapmadığım için herhangi bir zorluk yaşamadım.

Seçil DİKMEN (Cumhuriyet İlköğretim Okulu/ İstanbul)

- 1) İlköğretim müzik dersleri kapsamında çocuk şarkılarına oldukça fazla yer veriyorum.
- 2) Daha çok adapte çocuk şarkılarını kullanıyorum.
- 3) Öğrencilerimin Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına ilgileri yeterli düzeydedir.
- 4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına yeterli düzeyde yer verebiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına daha çok yer veriyorum.

- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklar oldukça kısıtlı olduğu için ulaşamıyorum.
- 7) Türkiye'deki müzik eğitimi kitaplarında Türk müziği çocuk şarkılarına verilen yer yeterli değildir. Bu yüzden kaynak kitap kullanmak zorunda kalıyorum.
- 8) Böyle bir koro çalışmam oldu. Çocukların severek katıldıklarını tesbit ettim.
- 9) Türk müziği çocuk şarkıları makamsal özellikler taşıdığı için seslendirme güçlüğü yaşanabiliyor. Branş çalgım (flüt, org) tampere olduğu için eşlik etmekte zorlanıyorum.

Filiz AKTÜKÜN (Ali Dilmen Lisesi/ Sakarya)

- 1) Müzik dersleri kapsamında çocuk şarkılarına az yer verebiliyorum.
- 2) Daha çok adapte çocuk şarkılarını ve Türk müziği özelliği taşıyan çocuk şarkılarını kullanıyorum.
- 3) Öğrencilerimin Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına ilgileri yeterli düzeydedir.
- 4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına çok az düzeyde yer verebiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına biraz daha fazla yer verebiliyorum.
- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklar oldukça kısıtlı olduğu için ulaşamıyorum.

- 7) Hem batı müziği formunda hem de Türk müziği formunda yeterli ve kaliteli sayılabilecek çocuk şarkısı olmadığını düşünüyorum.
- 8) Evet oldu. Çocukların bu çalışmadan oldukça memnun kaldıklarını tesbit ettim.
- 9) Seçtiğim repertuar çocukların çabuk kavrayabileceği Türk müziği motiflerinden oluştuğu için herhangi bir zorlukla karşılaşmadım.

Birsen GİCİLİ (Hazarfen Ahmet Çelebi İlköğretim Okulu/ Üsküdar-İstanbul)

- 1) İlköğretim müzik dersleri kapsamında çocuk şarkılarına oldukça fazla yer verebiliyorum.
- 2) Daha çok Türk müziği karakteri taşıyan, Türk müziği çocuk şarkılarından faydalaniyorum.
- 3) Öğrencilerimin Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına ilgileri yeterli düzeydedir.
- 4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına orta düzeyde yer verebiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına orta düzeyde yer verebiliyorum.
- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklara kolayca ulaşabiliyorum.
- 7) Yeterli değildir. Çocuklar yetiştikleri coğrafyanın iklimi ve sesleriyle büyürler. Yöresel ve ulusal sesleri dinleme zevki gelişmemiş öğrenciler evrensel müziklere başarıyla alışamazlar. Türk müziği çocuk şarkıları çağdaş müziklere ulaşmada ve entegre olmada önemli bir aşamadır. Ağırlıkla yer verilmelidir.

- 8) Çalıştığım okulda böyle bir koro kurdum.
- 9) Değişkenlik gösteren zorluklar oldu. Yazılı notalı ezgi bulmak, akustik çalgı yerine org ile eşliğin zorunlu olması, öğrencilerin Türk müziği dinleme deneyimsizliği ve yetersiz salonlarda icra gibi zorluklar yaşadım.

Goncagül KADEROĞLU (Halil Rüştü İlköğretim Okulu / Üsküdar-İstanbul)

- 1) İlköğretim müzik dersleri kapsamında çocuk şarkılarına biraz yer verebiliyorum.
- 2) Daha çok Türk müziği karakteri taşıyan, Türk müziği çocuk şarkılarını kullanıyorum.
- 3) Öğrencilerimin Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına ilgileri orta düzeydedir.
- 4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına orta düzeyde yer verebiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına orta düzeyde yer verebiliyorum.
- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklara ulaşmada zorluk çekmiyorum.
- 7) Türkiye'deki müzik eğitimi kitaplarında Türk müziği çocuk şarkılarına verilen yer yeterli değildir.
- 8) Çalıştığım okulda bugüne dek böyle bir koro kurulmadı.
- 9) Yaşadığım en büyük zorluk koroya eşlik edecek çalgı bulamamak olmuştur.

Tolga KILIK (Kazım Karabekir İlköğretim Okulu/ Esenler-İstanbul)

- 1) İlköğretim müzik dersleri kapsamında çocuk şarkılarına biraz yer verebiliyorum.
- 2) Daha çok Türk müziği karakteri taşıyan, Türk müziği çocuk şarkılarını kullanıyorum.
- 3) Öğrencilerimin Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına ilgileri yüksek düzeydedir.
- 4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına az yer verebiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına orta düzeyde yer verebiliyorum.
- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklara ulaşabiliyorum.
- 7) Özellikle Millî Eğitim Bakanlığı kaynaklı kitapları okuttuğumuz için bu kaynaklarda yeteri kadar yer verilmediği görülmektedir. Bu eksikliği kendi özel arşivimle gidermeye çalışıyorum.
- 8) Çalıştığım okulda bugüne böyle bir koro kurdum. Öğrencilerin ilgi düzeyi hayli yüksek oldu.
- 9) Yaşadığım en büyük zorluklar, çalışma yeri ve teknik donanım yetersizlikleridir.

Alp ÖZEREN (Saniye Sezgin Elmas İlköğretim Okulu/ Zeytinburnu - İstanbul)

- 1) İlköğretim müzik dersleri kapsamında çocuk şarkılarına oldukça fazla yer verebiliyorum.

- 2) Daha çok Türk müziği karakteri taşıyan, Türk müziği çocuk şarkılarını tercih ediyorum.
- 3) Öğrencilerimin Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına ilgileri yüksek düzeydedir.
- 4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına az yer verebiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına orta düzeyde yer verebiliyorum.
- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklara kolayca ulaşabiliyorum.
- 7) Türkiye'deki müzik eğitimi kitaplarında Türk müziği çocuk şarkılarına verilen yer yeterli değildir.
- 8) Çalıştığım okulda bugüne dek böyle bir koro kurulmadı. Daha çok 18 Mart, Öğretmenler günü gibi özel günlere yönelik çalışmalarım oldu.
- 9) Böyle bir çalışma yapmadığım için bu anlamda herhangi bir zorluk yaşamadım.

Ömer Faruk YURTOĞLU (Millî Eğitim Vakfı Köksal Toptan İlköğretim Okulu/ Ümitköy-Ankara)

- 1) İlköğretim müzik dersleri kapsamında çocuk şarkılarına az yer verebiliyorum.
- 2) Daha çok Türk müziği karakteri taşıyan, Türk müziği çocuk şarkılarını tercih ediyorum.
- 3) Öğrencilerimin Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına ilgileri çok zayıf düzeydedir.

- 4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına az yer verebiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına çok az yer verebiliyorum.
- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklara ulaşamıyorum.
- 7) Türkiye'deki müzik eğitimi kitaplarında Türk müziği çocuk şarkılarına verilen yer yeterli değildir.
- 8) Çalıştığım okulda bugüne dek böyle bir koro oluşturma imkanım olmadı.

Cemile KİMYONOĞLU (Kurtuluş İlköğretim Okulu/ Ankara)

- 1) İlköğretim müzik dersleri kapsamında çocuk şarkılarına biraz yer verebiliyorum.
- 2) Adapte çocuk şarkılarını ve Türk müziği çocuk şarkılarını kullanıyorum.
- 3) Öğrencilerimin Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına ilgileri çok zayıf düzeydedir.
- 4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına az yer verebiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına az yer verebiliyorum.
- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklara kolayca ulaşamıyorum.
- 7) Derslerimde bu tarz çocuk şarkılarını yok denecek kadar az sayıda işliyorum. Çok sesliliği yerleştirebilmek için bu tip şarkıları kullanmıyorum. Çok sesli Türk müziği çocuk şarkısı da olmadığı için asla bir koro eseri olarak çalıştırmayı düşünmüyorum.
- 8) Böyle bir çalışmam olmadı.

Nur GÜLER (Edirne Koleji)

- 1) İlköğretim müzik dersleri kapsamında çocuk şarkılarına oldukça fazla yer verebiliyorum.
- 2) Daha çok Türk müziği karakteri taşıyan, Türk müziği çocuk şarkılarını tercih ediyorum.
- 3) Öğrencilerimin Türk sanat müziği ve Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına ilgileri yeterli düzeydedir.
- 4) Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarına az yer verebiliyorum.
- 5) Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarına yeterli düzeyde yer verebiliyorum.
- 6) Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklara kolayca ulaşabiliyorum.
- 7) Kullandığım kitaplarda yeterli oranda bulunduğunu düşünüyorum. Örneğin, Salih Akkaş ve Salih Aydoğan'ın yazdığı müzik eğitimi kitaplarında yeterli sayıda Türk müziği çocuk şarkısı mevcuttur.
- 8) Çalıştığım okulda bugüne dek böyle bir koro oluşturma imkanım olmadı.

3.4.3. Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

- 1) Çocuk şarkılarının müzik eğitimi derslerindeki yeri çoğu öğretmene göre oldukça fazladır. Ancak biraz, az gibi cevaplarda alınmıştır. Bunda müfredat programı ve ders saatinin kısıtlılığı etken olmalıdır.
- 2) Çoğunlukla Türk müziği çocuk şarkılarının tercih edildiği görülmektedir.
- 3) Müzik öğretmenlerinin geneli bu soruya yeterli şekilde cevap vermiştir. Bu da Türk çocuklarının ilgilerini doğal olarak ortaya koymaktadır.

- 4) Bu soruya öğretmenlerin iki tanesi yüksek düzeyde yer verebildiğini söylerken, beş tanesi yeterli oranda yer verebildiğini, diğerleri orta ve az düzeyde yer verebildiklerini belirtmişlerdir.
- 5) Türk halk müziği tarzında çocuk şarkılarına çoğunluk orta düzeyde cevabını vermiştir.
- 6) Öğretmenlerden çoğu Türk müziği çocuk şarkılarıyla ilgili kaynaklara kolayca ulaşamamaktadırlar. Ulaşabilenler ise kişisel bilgi ve birikim yoluyla edindikleri arşivleri sayesinde bu sorunu çözmektedirler.
- 7) Özellikle Millî Eğitim Bakanlığı tarafından basılan kitapların bir kısmında bu tür şarkılara az yer verilmesi ortak bir görüş olarak belirtilebilir.
- 8) Cevap alınan öğretmenlerden sadece ikisi bir Türk müziği çocuk korusu çalışması içinde bulunmuştur.
- 9) Türk Müziği Çocuk Korusu oluşturmada dile getirilen en büyük sıkıntılar; tampere çalgılarla eşlik zorunluluğu, çocukların ses dönemleri, fiziksel koşullar, yer ve teknik donanım yetersizliği olarak vurgulanmıştır.

3.5. Öğrencilerle Yapılan Anket Çalışması

3.5.1. Öğrencilere Yöneltilen Anket Soruları

- 1) Müzik derslerinde dinlediğiniz; isimleri sayılan şarkılardan hangisini daha çok beğendiniz?
  - a) Öğretmenim, Dua
  - b) Ilgaz, Orman
  - c) Maçka yolları, Tren Gelir
  - ç) Benim Annem, İnsanlık Sevgisi
  - d) Dostluk, Kızlara Doğru

2) Bu şarkıyı en çok hangi yönüyle beğendiniz?

- a) sözleri   b) melodisi   c) ritmi   d) hepsi

3) Dinlediğiniz bu şarkılardan daha çok sevdiğiniz bir okul şarkısı var mıdır?

Var ise hangi şarkıdır?

4) Okulunuzda hangi koronun kurulmasını daha çok istersiniz?

- a) Türk Sanat Müziği
b) Türk Halk Müziği
c) Çoksesli Müzik

3.5.2. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Öğrencilere anket uygulaması dört ilköğretim okulunda müzik öğretmenleri tarafından, Türk müziği çocuk şarkılarından oluşan kaset ve bilinen diğer şarkılar dinletilerek gerçekleştirilmiştir. Bunlardan Saniye Sezgin Elmas İlköğretim okulunda bütün sınıflardan uygulamaya katılım sağlanmış ve toplam 252 çocuk üzerinde çalışılmıştır.

Diğer üç ilköğretim okulunda müzik öğretmenleri tarafından belirlenen gruplar üzerinde denenmiştir. Kazım Karabekir İlköğretim okulundan 44, Halil Rüştü İlköğretim okulundan 32, Üsküdar Hazarfen Ahmet Çelebi İlköğretim okulundan 50 öğrenci uygulamaya katılmıştır. Düzey bakımından gruplar eşitlenmiştir.

1. Anket sorusuna verilen yanıtları; tablo 3.1 ve tablo 3.2 de verilmiştir.

Üç ilköğretim okulunun tablo 3.1 de yanıtlarını yüzdeliklerine göre değerlendirecek olursak; Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarının %21.5 Türk halk müziği tarzında çocuk şarkılarının %38, anonim ezgilerinin %7, öykünme çocuk şarkılarının %1,5, adapte çocuk şarkılarının %30 dur. Adapte şarkılar ile Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarının yüzdelikleri birbirine

çok yakındır.

Bu da şunu göstermektedir ki, söz-müzik açısından uyumlu olan her şarkı çocuklar tarafından çok çabuk benimsenebilmektedir. Bu nedenle çocuklar için oluşturulacak çocuk şarkılarında söz-müzik uyumu mükemmel olmalı, ayrıca kendi yerel müziklerinden özellikler taşınmalıdır.

Tablo 3.1. 1. Anket Sorusu Yanıtları

Çocuk Şarkıları Türleri	Kazım Karabekir İlköğretim Okulu	Üsküdar Hazarfen İlköğretim Okulu	Halil Rüştü İlköğretim Okulu	TOPLAM
Türk Sanat Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları	13	11	3	27
Türk Halk Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları	14	24	10	48
Anonim Ezgiler	9	1	-	10
Öykünme Çocuk Şarkıları	-	-	2	2
Adapte Çocuk Şarkıları	8	14	17	39
TOPLAM	44	50	32	126

Saniye Sezgin Elmas İlköğretim okulunda tablo 3.2 de tüm sınıflar arasında yapılan uygulamada Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkıları %18.5, Türk halk müziği tarzında çocuk şarkıları %30, anonim ezgiler %18.5, öykünme şarkılar %0, adapte şarkılar %33.5 olarak görülmektedir. Burada Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkıları ile anonim ezgiler aynı yüzdelikte, Türk halk müziği tarzında çocuk şarkıları ile anonim ezgilerin yüzdelikleri ise birbirine çok yakındır.

Tablo 3.2. Saniye Sezgin Elmas İlköğretim Okulu 1. Anket Sorusu Yanıtları

Çocuk Şarkıları Türleri	1. ile 3. Sınıflar Arası	4. ile 5. Sınıflar Arası	6. ile 8. Sınıflar Arası	TOPLAM
Türk Sanat Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları	5	12	30	47
Türk Halk Müziği Tarzında Çocuk Şarkıları	11	44	18	73
Anonim Ezgiler	3	20	24	47
Öykünme Çocuk Şarkıları	-	-	-	-
Adapte Çocuk Şarkıları	15	42	28	85
TOPLAM	34	118	100	252

2. Anket sorusu yanıtları; tablo 3.3 ve tablo 3.4 de verilmiştir.

Tablo 3.3 te söz %15, melodi %13, ritm %7, hepsi seçeneği %64 olarak; çocukların genelinin söz unsuruna eğilmekle birlikte şarkıyı tümüyle beğendikleri görülmektedir. Çocuklar şarkıyı sırayla; önce sözlerinden, sonra melodisinden ve ritminden algılamaya çalışmaktadırlar. Bu da çocuk şarkılarında şiirin önemini bir kez daha vurgulamaktadır.

Tablo 3.3. 2. Anket Sorusu Yanıtları

Şarkının Tercih Edilen Özelliği	Kazım Karabekir İlköğretim Okulu	Üsküdar Hazarfen İlköğretim Okulu	Halil Rüştü İlköğretim Okulu	TOPLAM
Sözleri	8	6	5	19
Melodisi	6	7	4	17
Ritmi	6	2	1	9
Hepsi	24	35	22	81
TOPLAM	44	50	32	126

Tablo 3.4 te ise söz %9, melodi %6, ritm %4, hepsi seçeneği %80 olarak görülmektedir. Çocuklar şarkıyı tümüyle beğenirken en çok sözlerini düşünmektedirler.

Tablo 3.4. Saniye Sezgin Elmas İlköğretim Okulu 2. Anket Sorusu Yanıtları

Şarkının Tercih Edilen Özelliği	1.- 3. Sınıflar Arası	4.- 5. Sınıflar Arası	6.- 8. Sınıflar Arası	TOPLAM
Sözleri	10	10	4	24
Melodisi	1	9	5	15
Ritmi	---	6	5	11
Hepsi	23	93	86	202
TOPLAM	34	118	100	252

3. Anket sorusuna verilen yanıtlar; çocukların popüler kültürden etkilendiklerini ve bu yönde tercihler yaptıklarını göstermektedir.

Saniye Sezgin Elmas İlköğretim okulunda ve diğer üç ilköğretim okulunda yapılan uygulamada çocukların geneli Türkçe sözlü pop şarkısı yazarken, küçük bir kısmı okul şarkısı veya diğer türleri yazabilmiştir. 124 çocuk bir Türkçe sözlü pop şarkısını, 47 çocuk anonim ezgileri belirtmiş, diğer şarkılar azalan oranlarda tercih edilmiştir.

4. Anket sorusu yanıtları; tablo 3.5 ve tablo 3.6 da verilmiştir.

Tablo 3.5 de Türk sanat müziği çocuk korusu %41, Türk halk müziği çocuk korusu %22, çok sesli müzik korusu %36.5 olarak tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 3.5. 4. Anket Sorusu Yanıtları

Çocuk Korusu	Kâzım Karabekir İlköğretim Okulu	Hazrefen Ahmet Çelebi İlköğretim Okulu	Halil Rüştü İlköğretim Okulu	TOPLAM
Türk Sanat Müziği	22	27	3	52
Türk Halk Müziği	14	9	5	28
Çok Sesli Müzik	8	14	24	46
TOPLAM	44	50	32	126

Tablo 3.5 te üç ilköğretim okulunda alınan yanıtlarda dengeli bir dağılım olmasına karşın, Saniye Sezgin Elmas İlköğretim okulunda aynı soruya alınan yanıtlarda tablo 3.6 da Türk sanat müziği çocuk korusu %22, Türk halk müziği çocuk korusu %30, çok sesli müzik korusu %47 olarak görülmektedir. Türk sanat müziği ve Türk halk müziği korolarına yeterli ilgi varken, çok sesli müzik korosuna ilginin daha fazla olması, bu okulda yapılan araştırmaya 1. sınıftan 8. sınıfa kadar tüm sınıflardan çocukların katılmış olmasıyla açıklanabilir. Özellikle 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin popüler kültürün de etkisiyle farklı müzik türlerine eğilim içinde oldukları gözlenmektedir. Bu nedenle olabilecek en erken yaşta yerel müziği öğrenmeleri bir zorunluluktur.

Tablo 3.6. Saniye Sezgin Elmas İlköğretim Okulu 4. Anket Sorusu Yanıtları

Çocuk Korusu	1.- 3. Sınıflar Arası	4.- 5. Sınıflar Arası	6.- 8. Sınıflar Arası	TOPLAM
Türk Sanat Müziği	6	23	27	56
Türk Halk Müziği	11	31	35	77
Çok Sesli Müzik	17	64	38	119
TOPLAM	34	118	100	252

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

İncelenen Türk Müziği Çocuk Şarkılarını birbirlerine göre kıyasladığımızda şu sonuçlara varılmaktadır:

Konuları itibariyle;

Türk sanat müziği tarzındaki çocuk şarkıları ile Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkıları konu olarak çocuklar için yazılmış eğitici, eğlendirici, düşündürücü sözlerden oluşmaktadır. Bu tür çocuk şarkılarında besteci amacı doğrultusundaki sözleri işlemektedir.

Türkülerden elde edilen anonim çocuk şarkılarında ise konu her zaman çocuklar için elverişli olmamakla birlikte, sade bir anlatım içerisinde sunulduğu görülmektedir. Çocukların duygusal olarak etkilenebilecekleri sözlerden oluşmaktadır.

İlk iki tür çocuk şarkılarında edebî tür şarkı iken, anonim ezgilerde mani, koşma, türkü olarak görülmektedir.

Güftelerin edebî yapılarının incelenmesiyle çıkan sonuç, yıllardır çok sevilerek söylenen şarkıların sözlerinin kafiyelerinin tam olduğu, hece ölçüsüyle yazılmış oldukları ve soru cevaplardaki dengeli dağılıma karşılık hece duraklarının 7+7, 4+4 gibi düzenli geldiği görülmektedir. Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarıyla anonim ezgilerde bu duruma sık rastlanırken, Türk sanat müziği tarzındaki çocuk şarkılarının daha çok serbest vezinle yazıldığı görülmektedir.

Melodi ve Ritm Yapısı İtibariyle;

Her üç türde de çocuk şarkılarının küçük soru-cevaplardan oluştuğu görülmekte, aynı cümlelerin tekrarı veya küçük farklarla değişen cümlelerle soru ve cevaplar pekiştirilmektedir.

Türk sanat müziği tarzındaki çocuk şarkılarında toplam ölçü sayısı 20 ve daha üstü iken, diğer iki türde toplam ölçü sayısının 20'yi geçmediği görülmektedir.

Türk sanat müziği tarzındaki çocuk şarkılarında daha büyük cümleler kullanılırken, halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarında ve anonim ezgilerde iki ölçü veya tek ölçüden oluşan cümleler bulunmaktadır.

Tam beşli, tam dördü, küçük üçlü, büyük üçlü en çok rastlanan aralıklardır. Her üç tür çocuk şarkısında beşli aralıktan daha büyük bir atlamaya rastlanmamıştır.

Türk sanat müziği tarzındaki çocuk şarkılarında aralık atlamasına sık rastlanırken en kalın ses portenin ikinci çizgi aralığına yazılan la sesi, en ince ses portenin üstünde yer alan ince la sesidir.

Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkılarında daha az aralık atlaması yapılmakta ve en kalın ses portenin birinci çizgisinin altına yazılan do sesi, en ince ses ise portenin dördüncü çizgisine yazılan re sesi olarak tespit edilmiştir.

Anonim ezgilerde ise aralık atlaması nadiren görülmekte, yanyana melodiler daha çok kullanılmakta en kalın ses portenin altındaki re sesi, en ince seste yine portenin dördüncü çizgisine yazılan re sesi olarak görülmektedir.

Çocuk seslerini dönemlerine göre düşündüğümüzde ses aralıkları itibariyle, Türk sanat müziği çocuk şarkılarını seslendirmede az da olsa çocukların zorlanacaklarını düşünebiliriz. Bu da re ya da mi sesine aktarım yoluyla çözülebilir.

Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkıları ile anonim ezgiler herhangi bir aktarım işlemine gerek duyulmadan ilköğretim çağındaki çocuklar tarafından rahatlıkla söylenebilir.

Türk sanat müziği tarzında çocuk şarkılarında senkop, üçleme v.b. değişik ritmik kalıplar kullanılırken, diğer iki türde sade ritmik kalıplar kullanıldığı görülmekte, bir heceye dörtlük, iki sekizlik denk gelmektedir.

İncelenen çocuk şarkılarının tümünde en küçük nota değeri onaltılık olarak tespit edilmiştir.

Söz- müzik uyumuna genellikle uyulmuş, konuşur gibi söylenmesine dikkat edilmiştir.

Genellikle Türk sanat müziği tarzındaki çocuk şarkıları basit (temel) makamlarla ve basit usullerle ölçülürken, 5 zamanlı Türk Aksağı, 9 zamanlı Aksak, Evfer, 44 zamanlı sakıl gibi büyük usûllere de yer verilmiştir.

Türk halk müziği tarzındaki çocuk şarkıları ve anonim ezgiler genellikle re 4 (yegâh) sesi üzerinde değiştirme işareti almayan doğal dizilerle ve basit usûllerle oluşturulmuşlardır.

Karar Sesi İtibariyle;

Türk sanat müziği tarzındaki çocuk şarkılarının genellikle bestelenen makamın nazariyatta yazılı olduğu perdeden notaya alındığı görülmektedir. Bu nedenle çocuklar şarkıları yerinden söylediklerinde zorluk yaşayabilmektedirler.

Türk halk müziği tarzındaki bestelenen çocuk şarkıları genellikle portenin altındaki re sesi üzerine yazılmıştır. Bilindiği gibi re4 - re5 oktavı çocukların şarkıları en rahat seslendirebildikleri bölgedir.

Anonim ezgiler genellikle 4.oktavdaki re sesi üzerindedir. Bu tür çocuk şarkılarının ses sahası beşli, altılı aralığı geçmemektedir.

Müzik öğretmenlerinin görüşleri ve öğrenci anketleri doğrultusunda Türk müziği çocuk şarkılarına ilgi düzeyinin yeterli olduğunu söylemek mümkündür. Ancak ders saatlerinin yetersizliği, müfredat programlarında konu anlatımına fazla yer ayrılması, öğretmenin çalgı eşliği zorluğu gibi çeşitli nedenlerden tercih etmeyişi sonucu Türk müziği çocuk şarkılarının müzik eğitiminde gerektiği gibi kullanılmadığı görülmektedir. Özellikle 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden başlayarak ilginin diğer türlere kaymasının nedeni olarak, yerel müzik tarzında çocuk şarkılarına doğru zamanda ve tam olarak yer verilememesini gösterebiliriz. Bu tür çocuk şarkıları eğitimin en temel basamaklarından itibaren sistemli biçimde ele alınmalıdır.

Bu tür şarkılara müzik eğitimi kitaplarında yeteri kadar yer ayrılmalı ve sınıf içinde şarkı söyleme etkinliğine bolca yer verilmelidir.

Öğrenci anketlerinden çıkan sonuçlar popüler kültürden etkilenmenin yanı sıra her türde müziğe çocukların yeterli ilgiyi gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Bu ilgiyi geliştirecek yollar ve teknikler araştırılmalıdır.

ÖNERİLER

Bu çalışmada müzik eğitiminin en önemli ögesi olan çocuk şarkıları incelenmiş, özellikle yerel ögeler üzerinde durulmuş, Türk çocukları üzerindeki etkileri araştırılmıştır.

Ulusal özellikleri taşıyan “Türk Müziği Çocuk Şarkıları”, müzik öğretim sisteminin bir parçası olmalıdır. Çocukların ulusal ezgilere gösterdikleri ilgi daha güçlü ve doğal olduğu için, bu tip şarkılar okul müzik eğitiminin ve genel olarak ulusal müzik eğitiminin önemli bir faktörü olmalıdırlar. Bu nedenle Türk müziğinde çocuk şarkıları besteciliğine önem verilmelidir. Bu tip çocuk şarkıları, oluşturulacak yeni Türk müziği çocuk şarkıları öğretim metodunun esasını teşkil edeceklerdir. Bu çocuk şarkıları ilkökul müzik öğretmenlerince iyi analiz edilip çocukların yaşına, yapısına, ortama göre en elverişli biçimde işlenmeleri gereklidir.

Türk müziği çocuk şarkılarına, müzik öğretiminde yer verilmesi, öğrencinin, çevresinde duyduğu müzikleri okulda da yaşatması, çevresine ve kendisine

yabancılaşmasını önleyecek; çevre müziklerinin gelişmesini, bunların içinden seçkin değer taşıyanların bütün yurda yayılarak ulusallaşmasını sağlayacak, değişik bölgeler arasında ve bütün Türkiye’de müzik birliğinin kurulmasını hızlandıracaktır. Evrensel değerdeki müziklerin seçkin örnekleri ise, öğrencilerin, başka ulusların müzikleri yoluyla dünyaya açılmasını kolaylaştıracak, yalnız Avrupalı toplumların değil, bütün dünya toplumlarının yerel müziklerini ve okul müziklerini tanımasını sağlayacak, böylelikle, okuldan geçen her yurttaş kendisinden kopmadan çevresinin - komşu çevrelerin - bütün Türkiye’nin, Türk bestecilerinin ve bütün dünya toplumlarının müziklerini yaşamına katabilmiş olacaktır.

Ülkeler, kendilerine özgü olabildikleri ve özgün değerleri tüm insanlığın ortak değerlerine katabildikleri ölçüde, diğer ülkelerin yanında yer alır ve yücelirler. Bu düşüncenin, giderek düşünce sistemimize egemen olması, yerel müziğin, müzik eğitimimizdeki konumunu büyük ölçüde değiştirmiş ve eğitim müziğini yerel müziğin biçimlendirmesi kuramını da beraberinde getirmiştir. Ancak, tekerleme ve saymacaların dışında, halk müziğimizde çocuk ezgileri yok denecek kadar azdır. Bu nedenle, sözleriyle çocukların ilgi alanlarını içerip onların dünyalarına seslenen, ezgileriyle, ulusal müziğimizin yapı ve karakteristik özelliklerini taşıyıp, onlara kültürel zenginliklerimizi aktaran; eğitici ve eğlendirici özgün şarkılar gerekmektedir.

Türk milletinin ulu önderi Atatürk ve çok değerli müzikologlarımızın, bestecilerimizin gayretleriyle bugüne değin epey yol katedilmiştir. Türk müziği çocuk şarkılarının yaygınlaşması, Türk milletine özgü sazların eğitim müziğini yapılandırmada temel alınması ortak bir anlayış olmalıdır. Bu alanda yapılan çalışmalara yenilerinin eklenmesi gerekmektedir. Müzik eğitiminde yakından uzağa ilkesini perçinleyecek bir yol olarak benimsenmelidir.

Milli değerlerimizi yaşatıp, geliştirebildiğimiz sürece gelişmiş toplumlar arasında yer almamız mümkündür. Batıyı taklit ederek, onların melodilerinin üzerine Türkçe sözler yazarak, müzik eğitiminde istenen hedefe ulaşamadığı kanısındayız. Bu anlamda yeni çağda eğitim sisteminde köklü bir yapılanmaya gitmeye ve Türk müziğinin, temel alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Şu anda var olan ilkökul müzik eğitimi kitaplarını incelediğimizde, Türk Müziği Çocuk şarkılarına az yer verildiğini, ayrıca repertuar seçiminin bazı kitaplarda titizlikle yapılmadığını görmekteyiz. Oluşturulan eserler Türk çocukları için hazırlanmamış gibi, çocuk ses aralığı düşünülmemekte; çoğunlukla majör ve minör kalıplarla oluşturulmuş öykünme veya adapte çocuk şarkılarına yer verilmektedir. Ayrıca Türk müziği bilgisi vermek adı altında kendi müziğimiz âdeta yabancı bir unsur gibi zorlaştırılmakta, çocuklar tarafından anlaşılması zor eserlere yer verilmektedir. Durum böyle olunca da çocuk için müzik dersi sıkıcı hâle gelmektedir. Oysa çağımız anlayışında çocuklarımıza müziği sevdirmek, bu yolla müziği yaşayarak diğer kavramları, bazı erdemleri öğretmek, estetik bir bakış açısı oluşturmak, bir sorumluluk olmalıdır.

Bunları başarabilmek için tıpkı Zoltan Kodaly gibi çağdaş müzik yaklaşımlarının bakış açısıyla yerel müziğe odaklanmalıyız. Halk müziği materyalinden yola çıkılması, müziğe en erken yaşta başlanması, en uygun enstrümanın herkesin sahip olduğu “ses” olduğunun üzerinde durulması, aktif müzik yapmanın önemi, sadece en değerli materyallerin kullanılması, yaratıcılığa verilen önem, şarkı söylemenin önemi temel ilkeleriyle hedefimize en yakın müzik öğretim metodu olarak görülmektedir.

Metodun bütün ilkelerinin yanısıra, bu ilkeleri birçok öğretme tekniğiyle birbirleriyle kaynaştırarak öğrencinin yaş, çevre, geçmiş ve kapasitesine bağlı olarak değişecek yeterliliğine ve kullanılacak materyallerin özelliklerine göre elementlerin verilme sırası belirlenerek hazırlanmış bir plan içinde toplanması metodun bir yanı, bu planın uygulanacağı ders ve alıştırma kitaplarının yazılması, ülkenin besteci, şair, her dalından sanatçının eserleriyle metoda katkıda bulunması, planı uygulayacak öğretmen yetiştirilmesi, bu planın ve öğretmen eğitiminin devlet tarafından merkezi olarak her okulda eşit kullanımda kabul edilmesinin sağlanması diğer bir yanıdır.

Bu ve bunun gibi çağdaş müzik öğretim metotları incelenerek, Milli Eğitim Bakanlığı’nın da işbirliğiyle ülkemiz için bir müzik öğretim metodu oluşturulabilir. Beethoven’ın 9. senfonisi gibi klasik batı eserlerinin yanında, bizim Aşık Veysel’imiz, Dede Efendimiz de ihmal edilmemelidir. Üstelik çağdaş bir çok Türk bestecisi bu konunun üzerinde durmuş ve çocuk müziği alanında seçkin eserler

ortaya çıkmıştır. Bunların geliştirilmesi yönündeki çalışmalar, eğitimi yürüten ilgili devlet kurumları tarafından desteklenmelidir. Bu anlamda eğitici, milli değerlerimizi yansıtan yeni Türk müziği çocuk şarkılarının bestelenmesi de teşvik edilmelidir.

Türk Müziği'nde Çocuk Şarkıları besteciliği ile paralel olarak çocuk müzik eğitimi konusunda; aşağıdaki temel konular üzerinde önemle durulmalıdır;

1. Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda çocuk şarkıları besteciliği üzerine dersler olmalıdır.
2. Eğitim Fakültelerinin müzik bölümleri gerçek anlamda müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardır. Ancak bu kurumlarda da öğretmenlik eğitimi açısından gerekli niteliklerle donanmış adaylar; ders programlarında yeterli oranda süre ayrılmadığı için, Türk müziğini yeterince öğrenememektedirler. Bu ders programlarında Türk müziği çocuk şarkılarının yazılması ve Türk müziği teorisinin yeterli bir biçimde verilmesi önem taşımaktadır. Tek dönemde Türk müziği teorisinin anlaşılamayacağı açıktır. Dersler süre açısından çoğaltıldığı gibi, Türk müziği enstrüman ve repertuar bilgisiyle de desteklenmelidir.
3. Müzik eğitimi verilen okullarda piyanonun yanı sıra, bir Türk çalgısı (bağlama v.b.) zorunlu olmalıdır.
4. Bütün bu çalışmaların yapılandırılabilmesi için gerek müzik eğitimi veren okullardaki uzmanların (güzel sanatlar liseleri de dahil olmak üzere) gerekse Milli Eğitim Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı yetkililerinin işbirliği halinde çalışmaları gerekmektedir.
5. Ulusal şarkı dağarcığının oluşturulması yönünde, 1945'li yıllarda olduğu gibi derlenmiş halk ezgileri de değerlendirilmelidir. Ayrıca yeni derlemeler yapılmalı ve çocuk şarkıları dağarcığına kazandırılmalıdır.

6. Okullarda, bu amaca hizmet edecek araç-gereçler; her okulda bir müzik odası, her okulda geleneksel sazlar, her okulda akustik bir piyano bulundurulmalıdır.
7. Bu amaçla oluşturulan kitaplar her yönden ilgi çekici olmalı, eski müzik kitaplarında olduğu gibi resimlerle desteklenmelidir.
8. Bütün bu temel konuları içeren, kaynağını yerel müzikten almış ve bu yönde bestelenmiş “Türk Müziği Çocuk Şarkıları”yla bir “Türk Müziği Çocuk Şarkıları Öğretim Metodu” oluşturulmalı ve yurt çapında yaygın hale getirilmelidir.

Yarınlarımızı emânet edeceğimiz geleceğin büyükleri için eğitim sistemimizi yerel öğelerle yeniden yapılandırmak önemlidir. Bu çalışmalara katkı olması amacıyla yapılan bestelere, konuyla ilgili diğer kişi ve kurumların da ilgisiyle Türk müzik eğitiminde yeni bir döneme girileceği açıktır. Özellikle pop müzik, arabesk müzik gibi bazı müzik türlerinin vereceği zararlardan çocuklarımızı korumak için, kendi değerlerine sahip çıkmasını daha küçük yaştan onlara öğretmeli ve çocuklarımızı konuyla ilgili yeterince bilinçlendirmeliyiz.

Ulu Önder Atatürk’ün belirttiği gibi, çağdaş toplumlar arasında yer almak istiyorsak, önce kendimiz olmalıyız. Bunu; “Beyler, şu gördüğünüz küçük sazın bağrında bir milletin kültürü dile geliyor. Bir milletin kültür ve sanat hareketlerini ve seviyesini, milli geleneklerine bağlı kalarak, medeni dünyanın kendisine ayak uydurmaya mecbur olduğumuzu unutmamalıyız. Bu küçük sazın bağrından kopan nağmeleri, bu istikamette geliştirmeye ehemmiyet ve kıymet verilmelidir.” sözüyle en güzel şekilde vurgulamıştır.

KAYNAKLAR

- Ciravoğlu, Ö.**, 1999. Çocuk Edebiyatı, Esin Yayınevi, İstanbul
- Coşkuner, İ.**, 1963. İlk Öğretmen Okullarında Müzik, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul
- Dawson, D. ve Acay, S.**, 1997. Müzik Öğretimi. Yök Yayınları, Ankara
- Ergin, S.**, 1993. İ.T.Ü, T.M.D.K. Müzik Öğretim Yöntemleri Ders Notları, İstanbul
- Gedikli, E.**, 2003. Eğitim Fakülteleri ve İlköğretim Öğretmenleri İçin Müzik Eğitimi, Ezgi Kitabevi, Bursa
- Özbay, Y.**, 2002. Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. İber Matbaacılık, Trabzon
- Say, A.**, 1996. Müzik Öğretimi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara
- Sun, M., Seyrek, H.**, 1993. Okul Öncesi Eğitiminde Müzik, Mey Yayınları, İzmir
- Seyrek, H.**, 1993. Anaokulları ve Anasınıfları İçin Şarkı Dağarcığı, Mey Yayınları, İzmir
- T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.**, 1989. Türk Müziği Çocuk Şarkıları I-II
- T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.**, 1989. Türk Müziği Çevre Çocuk Şarkıları.
- Uçan, A.**, 1999. İlköğretimde Müzik Öğretimi, Modül 9. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara
- Yönetken, H.B.**, 1952. Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metotları, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul

EKLER

İnsanlık Sevgisi

Orta Hızda

Müzik:L.V.BEETHOVEN

Kardeş o lun ey in san lar bu nu is ter gön lü müz

Bu dün ya da her şey ge çer En son dost ka

lır sa na İn san lı ğa doğ ru lu ğa

göğ sü nü aç Kork ma sa kın Öz gü r doğ

muş in san lar öz gü r ol ma lı ya şam

Şekil A.1. Örnek Adapte Çocuk Şarkısı

Gençlik Marşı

19 Mayıs Marşı

Söz:A.U.ELÖVE

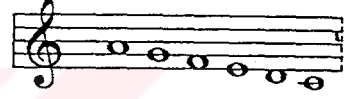
Müzik:F.KORLING (İsveçli Besteci)

Dağ ba şı nı du man al mış gü müş de re
Bu gök de niz ne re de var ne re de bu
dur maz a kar Gü neş u fuk tan şim di do
dağ lar taş lar bu a ğaç lar gü zel kuş
ğar yü rü ye lim ar ka daş lar Se si mi
lar
zi yer gök su din le sin Sert a dım lar la her yer in le
sin se si mi zi yer gök su din le sin Sert a dım lar la
her yer in le sin in le sin

Şekil A.2. Örnek Adapte Çocuk Şarkısı

Öğretmenim

Söz: R.ÇALAPALA
Müzik: E.OKYAY

Orta Hızda

Öğ ret me nim ca nım be nim ca nım be nim
se ni ben Pek çok pek çok se ve rim
Sen bir a na Sen bir ba ba
her şey ol , dım ar tık ba na
O kut öğ ret ve ni ha yet
Yur da ya rır bir a dım et

Şekil B.1. Örnek Öykünme Çocuk Şarkısı

23 Nisan

Söz ve Müzik:S. EGÜZ

Yürük

San ki her ta ra ta var bir di ğün

Çün kü en şe ref li en mut lu ğün

Bu ğün yir mi üç Ni san

Hep neş ey le do lu yor in san

İşte bugün bir meclis kuruldu
Sonra hemen padişah kovuldu
Bugün yirmi üç nisan
Hep neşeyle doluyor insan

Şekil B.2. Örnek Öykünme Çocuk Şarkısı

DÜNYA ÇOCUK BAYRAMI

Makam: NİHAVEND

Usulü : SOFYAN

♩ : 96

Beste : Selahattin İÇLİ

Söz Yazarı : Selahattin İÇLİ

(A) ARANAĞMESİ

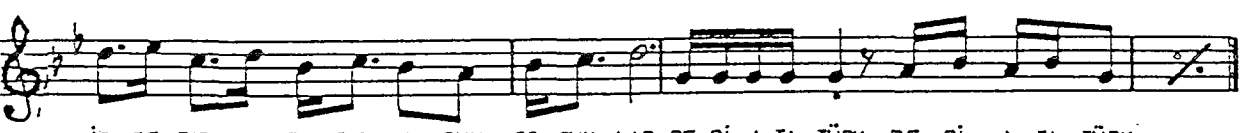

E GE MEN LİK MİL LE TİN DİR ÇO CUK LAR YİR Mİ ÜÇ Nİ. SAN Sİ ZİN DİR ÇO CUK LAR

İÇ TE DİŞ TA BA RIŞ OL SUN ÇO CUK LAR DE Dİ A TA TÜRK DE Dİ A TA TÜRK

(B) ARANAĞMESİ

A MA CI MIZ DÜNYA ÇO CUK BAY RA MI HAY Dİ GE LİN SİZ DE GE LİN ÇO CUK LAR

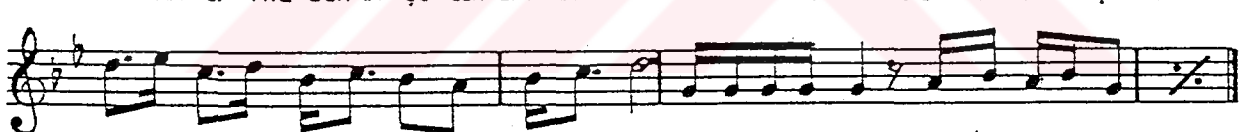

İÇ TE DİŞ TA BA RIŞ OL SUN ÇO CUK LAR Bİ ZE KA TI LIN Bİ ZE KA TI LIN

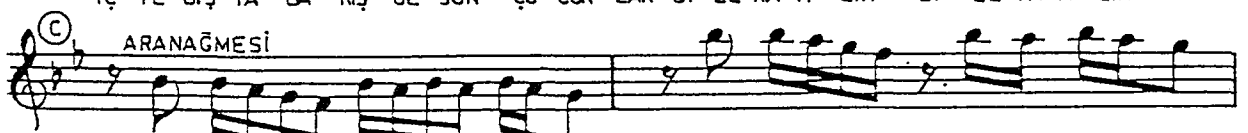
(C) ARANAĞMESİ

A MA CI MIZ DÜNYA ÇO CUK BAY RA MI HAY Dİ GE LİN SİZ DE GE LİN ÇO CUK LAR

AV RU PA AS YA A ME Rİ KA DAN A VUS TRAL YA AF Rİ KA DAN

Bİ ZE KA TI LIN Bİ ZE KA TI LIN

Şekil C.1. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

① ARANAĞMESİ

İN Gİ LİZ FRAN SIZ JA PON İ TAL YAN ÇİN Lİ FİN Lİ MA CAR YU NAN

ES Kİ MO İS PAN YOL AL MAN Bİ ZE KA TI LIN Bİ ZE KA TI LIN

İ RAK LI MI SIR LI TU NUS LU FAS LI HİNT Lİ YE MEN Lİ PA KİS TAN LI

ZEN Cİ RUS A ME Rİ KA LI Bİ ZE KA TI LIN Bİ ZE KA TI LIN

(FİNAL)

SEV Gİ YE BA RI ŞA MUT LU LU ĞA BİR AY DİN LİK DÜN YA YA

(SOLİST VEYA GURUP)

SEV Gİ YE BA RI ŞA MUT LU LU ĞA BİR AY DİN LİK DÜN YA YA (X)

(KORO)

Bİ ZE KA TI LIN Bİ ZE KA TI LIN Bİ ZE KA TI LIN Bİ ZE KA TI LIN

Tandoğan

NOT: (X) işaretli bölüm birkaç defa tekrar edilerek ve söndürülerek finale gidilebilir.

Egemenlik milletindir, çocuklar
23 Nisan sizindir, çocuklar
İçte, dışta baş olsun, çocuklar
Dedi Atatürk, dedi Atatürk.

Amacımız "Dünya Çocuk Bayramı"
Haydi gelin, siz de gelin çocuklar
Avrupa, Asya, Amerika'dan
Avustralya, Afrika'dan
Bize katılın, bize katılın.

İngiliz, Fransız, Japon, İtalyan
Çinli, Finli, Macar, Yunan
Eskimo, İspanyol, Alman
Bize katılın, bize katılın.

İrakilı, Mısırlı, Tunuslu, Faslı,
Hindli, Yemenli, Pakistanlı,
Zenci, Rus, Amerikalı
Bize katılın, bize katılın.

Sevgiye, başa, mutluluğa
Bir aydınlık dünyaya
Bize katılın, bize katılın.

KÜÇÜCÜK KUŞ KANADINI VER BANA

Makam: HİCAZ

Usulü : SOFYAN ı :64

SEMAÎ ı :144

Beste : Selahaddin İÇLİ

Söz Yazarı : Cansin EROL

KÜ ÇÜ CÜK KUŞ KÜ ÇÜ CÜK KUŞ KA NA DI NI VER BA NA

BEN DE Çİ KIP BA KA YIM GÖK YÜ ZÜN DEN DÜN YA YA

NE A ĞAÇ LAR NE Çİ ÇEK LER NE SU LAR

NE DE NİZ LER NE BA YIR LAR O VA LAR

DA HA BAŞ KA NE RE LER DE NE LER

AĞIRCA
VAR GÖ RE YİM

KÜ ÇÜ CÜK KUŞ KÜ ÇÜ CÜK KUŞ KA NA DI NI VER BA NA

BEN DE U ÇUP Gİ DE YİM BAK BAŞ KA Dİ YAR LA RA

NE YA PAR BAŞ KA ÇO CUK LAR GÖ RE YİM

NA SIL OY NAR NE O KUR LAR Bİ LE YİM

Şekil C.2. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

AY NE RE DE NER DE GÜ NEŞ U ZAY

NE ÇÖ ZE YİM

P AĞIRCA Rit

KÜ ÇÜ CÜK KUŞ KÜ ÇÜ CÜK KUŞ KA NA OI NI VER BA NA

Tandoğan

KÜÇÜCÜK KUŞ, KÜÇÜCÜK KUŞ
KANADINI VER BANA
BEN DE ÇIKIP BAKAYIM
GÖKYÜZÜNDEN DÜNYAYA.

NE AĞAÇLAR, NE ÇİÇEKLER, NE SULAR
NE DENİZLER, NE BAYIRLAR, OVALAR
DAHA BAŞKA NERELEDE NELER VAR
GÖREYİM...

KÜÇÜCÜK KUŞ, KÜÇÜCÜK KUŞ
KANADINI VER BANA
BEN DE UÇUP GİDEYİM
BAMBAŞKA DİYARLARA.

NE YAPAR BAŞKA ÇOCUKLAR, GÖREYİM
NASIL OYNAR, NE OKURLAR, BİLEYİM
AY NEREDE, NERDE GÜNEŞ, UZAY NE
ÇÖZEYİM...

ALİŞ'TEN BORİS'E

Makam: NIKRİZ

Usûlû : TÜRKAĞSAĞI

♩ : 240

Beste : Selahattin İÇLİ

Söz Yazarı : Selahattin İÇLİ

ritm âletleri

(saz - - - - -)

A

OL DU MU ŞİM Dİ OL DU MU KOM ŞU

OT TAN O ÇAK TAN KAR DEŞ TEN ET TİN

GÖÇ MEN KUS LAR Gİ Bİ . . . BİT KİN

1.(saz - . .) 2.(saz - -)

CZ GUR YUR DU MA KON DUM

(saz

1. 2.

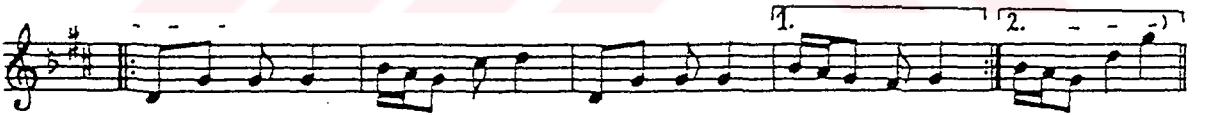
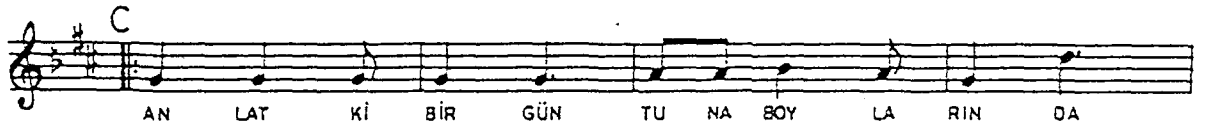
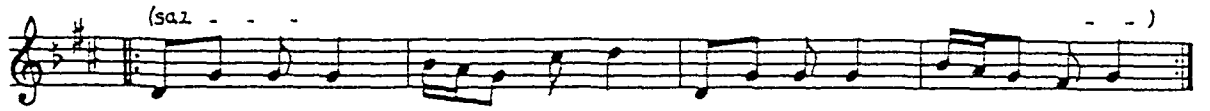
B

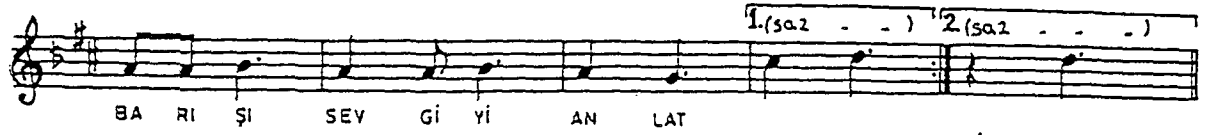
AN LAT BRE KOM ŞU ÇO CU ĞU BO RİS . . . AN LAT

SÖY LE BRE KOM ŞU ÇO CU ĞU BO RİS SÖY LE

BA BA NA AN LAT TE BE A GA NA AN LAT

Şekil C.3. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

FINAL

Y. Cavga

OLDU MU ŞİMDİ OLDU MU KOMŞU
OTTAN(*) OCAKTAN KARDEŞTEN ETTİN
GÖÇMEN KUŞLAR GİBİ BİTKİN
ÖZGÜR YURDUMA KONDUM

ANLAT BRE KOMŞU ÇOCUĞU BORİS ANLAT
SÖYLE BRE KOMŞU ÇOCUĞU BORİS SÖYLE
BABANA ANLAT TE BE AGANA ANLAT
BARIŞI SEVGİYİ ANLAT

ANLAT Kİ BİR GÜN TUNA BOYLARINDA
SÖYLLENSİN YİNE O ESKİ TÜRKÜ
ALİŞİMİN KAŞLARI KARE AMAN AMAN
AMAN AMAN

(*) "OD" = ATEŞ Lügatlerde "OT" olarak da yazılır. Bu şarkıda prozodi gereği özellikle "OT" şeklinde yazılmıştır.

KUŞLAR ÖTER CİK CİK CİK

Makam : BÜSELİK

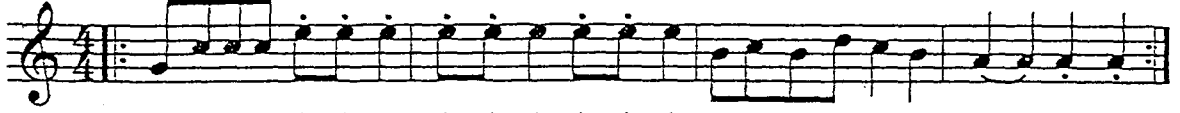
Usul : SOFYAN

♩ = 116

Beste : Alâeddin YAVAŞCA

Söz Yazarı : Hüseyin KALABA

(12/06/1983 - Pınarhisar)

KUŞLAR ÖTER CİK CİK CİK CİK CİK CİK CİK AÇAR NERGİS GELİN CİK HAY DA

HA VA I SI NIR BİR DEN BİR DEN Çİ ÇEK FİŞ KIRIR YER DEN HAY DA

A ĞAÇ LAR AL AL A ÇAR A ÇAR BA DEMLER DAL DAL A ÇAR HAY DA

PAL TO LA RI A TA RIZ A TA RIZ KI ŞA ÇA LIM SA TA RIZ HAY DA

UÇURT MAM GÖĞE ÇIKAR GÖĞE ÇIKAR YER GÖK E LİM DEN TU TAR HAY DA

ÇOK ÖZ LE DİK BA HA RI BA HA RI BA HAR DA ÇO CUK LA RI HAY DA

KUŞLAR ÖTER CİK CİK CİK
AÇAR NERGİS GELİN CİK
HA VA I SINIR BİR DEN
Çİ ÇEK FİŞ KIRIR HER YER DEN

AĞAÇLAR AL AL AÇAR
BADEMLER DAL DAL AÇAR
PAL TOLARI ATARIZ
KIŞA ÇALIM SATARIZ

UÇURT MAM GÖĞE ÇIKAR
YER GÖK ELİMDEN BIKAR
ÇOK ÖZLEDİK BAHARI
BAHARDA ÇOCUKLARI

Not: Her dördük arasında 1. portedeki 4 ölçülük nota aranağme olarak çalınabilir.

Şekil C.4. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

NIKİZ ÇOCUK ŞARKISI

Makam : NIKİZ
Usul : SOFYAN

Beste : Alâeddin YAVAŞCA
Söz Yazarı : Sedat UMRAN

$\text{♩} = 68$

ÇOCUKDÜŞÜNÜYOR BİLUTOLSAYDIMKEŞKE TRALAILA TRALAILA LALALALAHEY

LA LA LA LA HEY NEGÜZEL OLURDU ANNEMİN GÖĞÜNDE GİT MEK YA HEY

ÇOCUKDÜŞÜNÜYOR BİR KUŞ OLSAYDIMKEŞKE TRALAILA TRALAILA LALALALAHEY

LA LA LA LA HEY NEGÜZEL OLURDU ANNEMİN SAÇINAKON MAK HEY

ÇOCUKDÜŞÜNÜYOR BİR SU OLAYDIMKEŞKE TRALAILA TRALAILA LALALA LAHEY

NEGÜZEL OLURDU ANNEMİN SE Sİ NEKARİŞ MAK YA HEY MAK YA HEY

ÇOCUKDÜŞÜNÜYOR ÇİÇEK OLAYDIMKEŞKE TRALAILA TRALAILA LALALALAHEY

LA LA LA LA HEY NEGÜZEL OLURDU ANNEMİN SEVİNİNDE AÇ MAK HEY

Selen

Şekil C.5. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

HİCÂZ ÇOCUK ŞARKISI

Makam : HİCÂZ
Usul : SOFYAN

Beste : Alâeddin YAVAŞCA
Söz Yazarı : Cengizhan MUTLU

4

1 2

7

10 SAZ

13

16 SAZ

UL KE MIN GOKLER DE KI

SON ME YENYIL DI ZI YIM OZ LE MEM BAS KA YE RI BEN BU YUR DUN KI ZI YIM

AL NIM BU LUT LAR DAN AK

MA ZIM GU NES TEN PAR LAK TE NIM SU LAR DAN BER RAK BEN BU YUR DUN KI ZI YIM

Selen

ÜLKEMİN GÖKLERDEKİ SÖNMEYEN YILDIZIYIM
ÖZLEMEM BAŞKA YERİ, BEN BU YURDUN KIZIYIM
ALNIM BULUTLARDAN AK, MÂZİM GÜNEŞTEN PARLAK
TENİM SULARDAN BERRAK, BEN BU YURDUN KIZIYIM

GÖNLÜMDE SEVGİM İLE, YAŞARIM ŞEREFİMLE
ADIM FATMA, CEMİLE, BEN'NU YURDUN KIZIYIM
LEKE SÜRMEM ŞANIMA, KASTETSELER CANIMA
KALEYİM VATANIMA, BEN'NU YURDUN KIZIYIM

YAPRAĞIMLA, DALIMLA; PETEĞİMLE, BALIMLA
YEMENİMLE ŞALIMLA, BEN BU YURDUN KIZIYIM
MİLLETİDİR ONURUM, TARİHİMDİR GURURUM
YİĞİTLER DOĞURURUM, BEN BU YURDUN KIZIYIM

Şekil C.6. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

DOĞDUK BÜYÜDÜK YURDUMUZUN HER BUCAĞINDA

Makam : Zâvil
Usûl : AKSAK+NİM SOFYAN
♩ : 220

Söz ve Müzik: BEKİR SITKI SEZGİN

(GİRİŞ MÜZİĞİ)

DOĞDUK BÜ YÜ DÜK YUR DUMU ZUN
AY LAR VE GÜ NEŞ LER BU YE ŞİL

HER BU CA ĞIN DA ŞEF KAT BÜ LA RAK ÜL KE Mİ ZİN
TAB LO YA MEF TUN CEN NET VA TA NİM İN SA Nİ ET

SÂF KU CA ĞIN DA Nİ' MET LE DO LAN TOP RA Ğİ MİZ
MEK TE DİR EF SÜN ET RA FİNİ SAR MIŞ YA RA TAN

ET ME DE İH SÂN ŞÜK RET ME Lİ DİR BUN CA GÜ ZEL
ZİRH Lİ DU VAR LA UÇ BİR YA Nİ MİZ ÇEV Rİ Lİ DİR

♩ = 130

LİK LE RE İN SAN KI RA RAK DÖ KE REK Yİ KA RAK
MA Vİ SÜ LAR LA

KE SE REK HOR GÖR ME VA TA Nİ EL E LE VE RE REK

Şekil C.7. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

DOĞDUK BÜYÜDÜK YURDUMUZUN HER BUAĞINDA,
ŞEFKAT BULARAK ÜLKEMİZİN SAF KUCAĞINDA.
NİMETLE DOLAN TOPRAGIMIZ ETMEDE İHSAN,
ŞÜKRETMELİDİR BUNCA GÜZELLİKLERE İNSAN.

KIRARAK DÖKEREK,
YIKARAK KESERЕК,
HOR GÖRME VATANI.

EL ELE VERERЕК,
GÜLLERİ DERERЕК,
SEVELİM VATANI.

AYLAR VE GÜNEŞLER BU YEŞİL TABLOYA MEFTÜN,
CENNET VATANIM İNSANI ETMEKTEDİR EFSUN.
ETRAFINI SARMIŞ YARATAN ZİRHİ DUVARLA,
UÇ BİR YANIMIZ ÇEVİRİDİR MAVİ SULARLA.

KIRARAK DÖKEREK,
YIKARAK KESERЕК,
HOR GÖRME VATANI.

EL ELE VERERЕК,
GÜLLERİ DERERЕК,
SEVELİM VATANI.

Not: 1 ve 4. kupleler: (Me'ûlû Me'âilû Me'âilû Fe'ûlûn) olarak "Aruz" vezninde, 2, 3, 5, 6. kupleler: (3+3 = 6lı düzende) "Hece vezni" olarak yazılmışlardır.

ALİ REİSİN TAKASI

Makam: HÜSEYNİ

Usulü : DEVRİ TURAN

ÇOK YÜRÜK (♩ ♩ ♩ :63)

Beste : Mutlu TORUN

Söz Yazarı : Mutlu TORUN

A Lİ RE İ SİN TA KA SI HEY Bİ NE Sİ DE A KA Sİ

YOK TUR DE Nİ ZİN ŞA KA SI OY

YOK TUR DE Nİ ZİN ŞA KA SI HEY AM MAN A MAN A MAN

BE NİM HA LİM DE ÖY LE DİR

ÖY LE DİR A MAN A MAN HEY (SON)

EVFER (♩:152)

YA ŞA A Lİ RE İS YA ŞA YEL KE Nİ A ÇA LIM BA ŞA

İ NE LİM Rİ ZE DEN A ŞA HEY HEY A Lİ RE İS

BE NİM YO LUM DA ÖY LE DİR HEY HEY ÖY LE DİR

Şekil C.8. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

EVFER (♩:152)

DAL GA DAV RA NIR DAV RA NIR SU LAR DEV Rİ NİR DEV Rİ NİR

YEL KEN KIV RA NIR KIV RA NIR HEY HEY A Lİ RE İS

BE NİM HA LİM DE BÖY .LE DİR HEY HEY BÖY LE DİR

Tandoğan

(NAKARAT)

ALİ REİS'İN TAKASI
HEY.. BİNESİ DE AKASI
YOKTUR DENİZİN ŞAKASI
BENİM GÖNLÜM DE ÖYLE DİR.

YAŞA ALİ REİS YAŞA
YELKENİ AÇALIM BAŞA
İNELİM RİZE'DEN AŞÂ
BENİM YOLUM DA ÖYLE DİR.

DALGA DAVRANIR, DAVRANIR
SULAR DEVRİNİR, DEVRİNİR
YELKEN KIVRANIR, KIVRANIR
BENİM HALİM DE BÖYLE DİR.

YURDUMUN MAVİ DAĞLARI

Makam: RAST

Usûlü :

♩ : 116

Beste : Mutlu TORUN

Söz Yazarı : Mutlu TORUN

VER E Lİ Nİ MA Vİ DAĞ LA RI YUR DU MUN VER E Lİ Nİ HEY HEY

SİZ LER TO ROS LA RİM PA LAN DÖ KEN LE RİM

EY A ĞA LA RİM E FE LE RİM EY HEY HEY E FE LE RİM EY

MA Vİ DAĞ LA RI YUR DU MUN VER E Lİ Nİ HEY HEY (SON)

(TRAL LA LA LA LAL LAL LA LAL TRAL LA LAL LA LA LA LA LA LAL)

YÜRÜK - AKSAK (♩:132)

SAL KİM SAL KİM BU LUT LAR (LAL LAL LAL LAL LAL LAL LAL LAL)

MA Vİ SİN DEN PEM BE Sİ NE (LAL LA LA LA LA LAL LA LAL LAL)

YÜ CE KİR LA RİM DA Ü VE YİK LER KEK LİK LER

CE VAP VE RİR SE Sİ NE (LAL LAL LAL LAL LAL LAL LAL LAL LAL LAL)

Şekil C.9. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Tandoğa

VER ELİNİ MAVİ DAĞLARI YURDUMUN, VER ELİNİ (HEY HEY)
SİZLER TOROSLARIM, PALANDÖKENLERİM
(EY) AĞALARIM, EFELERİM (EY) (HEY HEY)
MAVİ DAĞLARI YURDUMUN, VER ELİNİ (HEY HEY)

SALKIM SALKIM BULUTLAR
MAVİSİNDEN, PEMBESİNE.
YÜCE KIRLARIMDA
ÜVEYİKLER, KEKLİKLER
CEVAP VERİR SESİNE.

— NOTADA 5, 6, 7, 9, 10. SATIRLARDAKİ (TRAL LA LA LAL...) SÖZLERİ
SAZ PAYI OLARAK KULLANILABİLİR.

GEMİCİLER

Makam : RAST
Usul : SOFYAN

Beste : M. Cahit ATASOY
Söz Yazarı : A. Cevat EMRE

HE YA MO LA HE YA MO LA Bİ ZİM GE Mİ DE MİR A LA

5 ÇI KA LIM HEP BİR DEN YO LA BUR DA Kİ LER HOŞ ÇA KA LA

9 HE YA MO LA HE YA MO LA Bİ ZİM GE Mİ DE MİR A LA

13 EN GİN LER DE RÜZ GÂR E SER MA KA RA İP YEL KEN İN LER

17 CE SUR KÜ ÇÜK GE Mİ Cİ LER SE VİNÇ İ LE ŞAR KI SÖY LER

21 HE YA MO LA HE YA MO LA Bİ ZİM GE Mİ DE MİR A LA *Selen*

HEYEMOLA HEYEMOLA
BİZİM GEMİ DEMİR ALA
ÇIKALIM HEP BİRDEN YOLA
BURDAKİLER HOŞAKALA

HEYEMOLA HEYEMOLA
BİZİM GEMİ DEMİR ALA
ENGİNLERDE RÜZGÂR ESER
MAKARA İP YELKEN İNLER

HEYEMOLA HEYEMOLA
SEVİNÇ İLE ŞARKI SÖYLER
HEYEMOLA HEYEMOLA
BİZİM GEMİ DEMİR ALA

Şekil C.10. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

RÜZGÂR

Makam : ÇARGÂH
Usul : SOFYAN

Beste : M.Cahit ATASOY
Söz Yazarı : Cahit KÜLEBİ

ŞİMDİ BİR RÜZGÂR ES Tİ BURADAN KOŞTUM AMA YETİŞE ME DİM

NE RE LER DE GEZ MİŞ TOZ MUŞ ÖĞ RENE ME DİM

BES BELLİ DE NİZ DEN ÇI KIP KI YILAR BO YUN CA GİT MİŞTİR

TUZ KO KU SU TER KO KU SU KAT RAN KO KU SU YÜRE Ğİ Nİ ALLAK BULLAK ET MİŞ TİR

ŞİMDİ BİR RÜZ GÂRES Tİ BURADAN KOŞTUMA MAYE Tİ ŞE ME DİM

SO RAYDIM SÖY LER Dİ HER HAL DE SO RA MA DİM

ŞİMDİ BİR RÜZGÂR ESTİ BURADAN
KOŞTUM AMA YETİŞEMEDİM
NERELERDE GEZMİŞ TOZMUŞ
ÖĞRENEMEDİM

BESBELLİ DENİZDEN ÇIKIP
KIYILAR BOYUNCA GİTMİŞTİR
TUZ KOKUSU, TER KOKUSU, KATRAN KOKUSU
YÜREĞİNİ ALLAK BULLAK ETMİŞTİR

ŞİMDİ BİR RÜZGÂR ESTİ BURADAN
KOŞTUM AMA YETİŞEMEDİM
SORAYDIM SÖYLERDİ HERHALDE
SORAMADIM

Şekil C.11. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

AYDEDE

Makam : UŞŞAK
Usul : SOFYAN

Beste : M. Cahit ATASOY
Söz Yazarı : Emin R. RURER

AK SA KALLI AY DE DE SAÇ LA RI NI YAY DE DE NE GÜ ZELSİN DO ĞAR KEN

KA RAN LI ĞI BO ĞAR KEN HA LA YO RU MA DİN Mİ SO NÜ NÜ BUL MA DİN Mİ

RÜZ GÂ RİN U FUK LA RİN BU MA Vİ BO Ş LUK LA RİN SEN KAÇ YA ŞIN DA VAR SIN

BES BEL Lİ İH Tİ YAR SIN GEZ DO LAŞ U FUK LA RI A RA BU ÇO ÇUK LA RI

ON LAR SE Nİ ÇOK SE VER SÖZ LE RI NE CE VAP VER EY AY DE DE AY DE DE

SAÇ LA RI NI YAY DE DE GE CE LER GÜNDÜZ OL SUN GÖK TE ŞEN BİR YÜZ OL SUN *Selen*

AK SAKALLI AY DEDE
SAÇLARINI YAY DEDE
NE GÜZELSİN DOĞARKEN
KARANLIĞI BOĞARKEN

HÂLÂ YORULMADIN MI
SONUNU BULMADIN MI
RÜZGÂRIN UFUKLARIN
BU MAVİ BOŞLUKLARIN

SEN KAÇ YAŞINDA VARSIN
BESBELLİ İHTİYARSIN
GEZ DOLAŞ UFUKLARI
ARA BUL ÇOCUKLARI

ONLAR SENİ ÇOK SEVER
SÖZLERİNE CEVAP VER
EY AYDEDE AY DEDE
SAÇLARINI YAY DEDE
GECELER GÜNDÜZ OLSUN
GÖKTE ŞEN BİR YÜZ OLSUN

Şekil C.12. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

NİYAZ

Makam : ACEMAŞİRAN
Usul : DÜYEK (AĞIRCA)

Beste : M. Cahit ATASOY
Söz Yazarı : M. Cahit ATASOY

BÜ TÜN ŞÜK RAN BÜ TÜN MİN NET

YÜ CE TAN RİM SA NA EL BET

YÜ CE TAN RİM SA NA EL BET

VER DİN Bİ ZE BİN BİR Nİ MET

HA YAT SİH HAT NEŞ E GAY RET

Selen

BÜTÜN ŞÜKRAN BÜTÜN MİNNET
YÜCE TANRIM SANA ELBET
VERDİN BİZE BİNBİR NİMET
HAYAT, SİHHA, NEŞ'E GAYRET

Şekil C.13. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

KARAKIŞ

Makam : ACEMAŞİRAN
Usul : TURAN SEMÂİ
♩ = 204

Beste : Dr. Cahit ÖNEY
Söz Yazarı : Dr. Cahit ÖNEY

O VA DAĞ YAY LA KAR LA KAP LAN MIŞ BEM BEYAZ SIN A DIN NI ÇİN KA RA KIŞ

KAR VE BUZ SAR KI YOR SA ÇAK LAR DAN DIN LE YİN MÜ SI Kİ Yİ RÜZ GÂR DAN

NAB ZI VAR MIŞ ME ĞER DA ĞIN DE RE NİN YA HA YAT KAL MA MIŞ YA UY KU DE RİN

ÇA TI LAR KAR LA YÜK LÜ HEY BET Lİ Pİ NA RİN ÇEŞ ME NİN TU TUL DU Dİ Lİ

O VA DAĞ YAY LA KAR LA KAP LAN MIŞ NE KA DAR VAR BA HA RA EY KA RA KIŞ *Selen*

OVA DAĞ YAYLA KARLA KAPLANMIŞ
BEMBEYAZSIN ADIN NİÇİN KARAKIŞ
KAR VE BUZ SARKIYOR SAÇAKLARDAN
DİNLEYİN MÜSİKİYİ RÜZGARDAN

NABZI VARMIŞ MEĞER DAĞIN DERENİN
YA HAYAT KALMAMIŞ YA UYKU DERİN
ÇATILAR KARLA YÜKLÜ HEYBETLİ
PINARIN ÇEŞMENİN TUTULDU DİLİ

OVA DAĞ YAYLA KARLA KAPLANMIŞ
NE KADAR VAR BAHARÂ EY KARAKIŞ

KIŞ

Makam: HİCAZ
Usûlû : AKSAK
♩ :120

Beste : Salih AYDOĞAN
Söz Yazarı : Salih AYDOĞAN

HER TA RAF BEM BE YAZ KAR HAY Dİ ÇIK SIN KI ZAK LAR KAR DAN A DAM YA PA LIM HEY HEY

SON RA TO PA TU TA LIM LA PA LA PA KAR YAĞ DI ÇO ÇUK LA RA YA RA DI

SO ĞUK OL SA DA A DI KI ŞIN BAŞ KA DIR TA DI SI KI CA SA RI NA LIM

SO ĞUK TAN KO RU NA LIM YUN ÇO RAP LAR Gİ YE LIM HEY HEY SO ĞUK NEY MİŞ DI YE LİM

LA PA LA PA KAR YAĞ DI ÇO ÇUK LA RA YA RA DI SO ĞUK OL SA DA A DI

KI ŞIN BAŞ KA DIR TA DI KA ZAK HIR KA EL Dİ VEN Ü ŞÜ MEZ Sİ KI Gİ YEN

HAS TA O LUP YAT MA YIZ HEY HEY DERSTENGE Rİ KAL MA YIZ LA PA LA PA KAR YAĞ DI

ÇO ÇUK LA RA YA RA DI SO ĞUK OL SA DA A DI KI ŞIN BAŞ KA DIR TA DI

Y. Cavga

Şekil C.15. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

KORU BENİ ANNECİĞİM

Makam: NİHAVEND

Usûlü : DÜYEK

: 220

Beste : Zeynettin MARAŞ

Söz Yazarı : Sadık ATAY

arananme

BEN U FA CIK BİR BE BE ĞİM KO RU BE Nİ AN NE Cİ ĞİM ĞİM

SA NA BÜ TÜN SEV Gİ LE RİM KO RU BE Nİ AN NE Cİ ĞİM SA NA BÜ TÜN

SEV Gİ LE RİM KO RU BE Nİ AN NE Cİ ĞİM ĞİM

BİR Fİ Lİ ZİM GÜN VUR MA SIN FIR TI NA LAR KO PAR MA SIN KO PAR MA SIN

YÜ RE Cİ ĞİN HİÇ YAN MA SIN KO RU BE Nİ AN NE Cİ ĞİM YÜ RE Cİ ĞİN

HİÇ YAN MA SIN KO RU BE Nİ AN NE Cİ ĞİM ĞİM

Şekil C.16. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

ÇOK GÜZEL SİN ÇİÇEK Gİ Bİ SIR MA SAÇIN İ PEK Gİ Bİ İ PEK Gİ Bİ

GÖK TE NİN MİŞ MELEK Gİ Bİ KO RU BE Nİ AN NE Cİ ĞİM GÖK TE NİN MİŞ

ME LEK Gİ Bİ KO RU BE Nİ AN NE Cİ ĞİM ĞİM (son)

Y. Cavga

BEN UFAÇIK BİR BEBEĞİM
KORU BENİ ANNECİĞİM
SANA BÜTÜN SEVGİLERİM
KORU BENİ ANNECİĞİM.

BİR FİLİZİM GÜN VURMASIN
FIRTINALAR KOPARMASIN.
YÜRECİĞİN HİÇ YANMASIN
KORU BENİ ANNECİĞİM.

ÇOK GÜZELSİN ÇİÇEK GİBİ
SIRMA SAÇIN İPEK GİBİ
GÖKTEN İNMIŞ MELEK GİBİ
KORU BENİ ANNECİĞİM.

ATAM

Makam : FERAHNÂK
Usul : AĞIR SOFYAN

Beste : Cinuçen TANRIKORUR
Söz Yazarı : Rakım ÇALAPALA

Azır

A TAM A TAM A TAM A TAM A TAM A TAM A TAM YÜ CE

hüzünlü

A TAM YÜ ZÜ NÜ GÖ RE ME Dİ MO F OF SE Sİ Nİ DU YA MA Dİ MO F OF

güvenli

NE YA ZİK BEN DO Ğ MA DA NA AH SEN GÖ Ç MÜ Ş SÜN A TAM FA KAT NE MUT LU BA NA HEY

10

Kİ SENİN SO YUN DAN IM BİR TÜRK ÇO CU ĞU Dİ YE DÜ NYA İM RE NİR BA NA

gururlu

13

SEN NE KUT LU A TA SİN HEY SEN NE MUT LU A TA SİN SENİ DÜ NYA A Nİ YOR

16

SEN NE MUT LU A TA SİN A TAM A TAM A TAM A TAM

ağırlaş *çok ağırlaş*

19

A TAM A TAM YÜ CE A TAM NUR İ ÇİN DE YA TA SİN *Selen*

ATAM ATAM ATAM ATAM ATAM ATAM ATAM YÜCE ATAM
YÜ ZÜ NÜ GÖ REMEDİM OF OF SESİNİ DUYAMADİM OF OF
NEYAZİK BEN DO Ğ MA DA NA AH SEN GÖ Ç MÜ Ş SÜN ATAM
FA KAT NE MUT LU BA NA HEY Kİ SENİN SO YUN DAN IM
BİR TÜRK ÇO CU ĞU Dİ YE DÜ NYA İM RENİR BA NA

SEN NE KUT LU ATA SİN HEY SEN NE MUT LU ATA SİN
SENİ DÜ NYA ANI YOR SEN NE MUT LU ATA SİN
ATAM ATAM ATAM ATAM ATAM ATAM YÜCE ATAM
NUR İ ÇİN DE YA TA SİN

Şekil C.17. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

HEPİMİZ KARDEŞİZ

Makam : NİHAVEND

Usûl : SOFYAN

$\bullet = 128$

Beste : Turhan TAŞAN

Söz Yazarı : Sami DERİNTUNA

ARANAĞME

ARANAĞME

1) TÜRK O LA RAK BI RAK TIK

TA RİH TE Sİ LİN MEZ İZ BU VA TAN DA YA ŞA YAN HE Pİ MİZ

KARDE ŞİZ BİZ BA TI SI DO ĞU SUY LA ER ZU RUM BO LU SUY LA

ŞAN LI TÜRK OR DU SUY LA BÖ LÜN MEZ BÜ TÜNÜZ BİZ 2) HİÇ BİR ZAMAN

ÇOK ME DİK DÜ Ş MA NIN Ö NÜN DE DİZ AY YIL DI ZIN AL TIN DA

HE Pİ MİZ KARDE ŞİZ BİZ E DİR NE KARS LI SİY LA TI RAB ZON

VAN LI SİY LA TÜR Kİ YEM SEV DA SİY LA BÖ LÜN MEZ BÜ TÜNÜZ BİZ

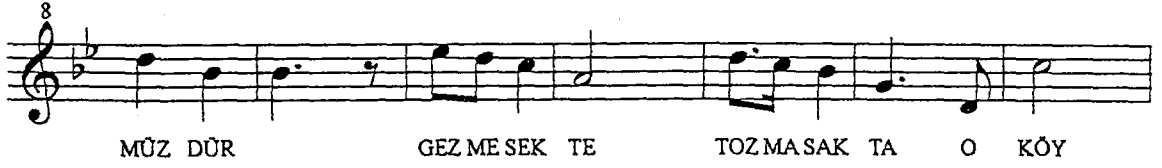
- 1) TÜRK OLARAK BIRAKTIK TARİHTE SİLİNMEZ İZ
BU VATANDA YAŞAYAN HEPİMİZ KARDEŞİZ
BATISI DOĞUSUYLA ERZURUM BOLUSUYLA
ŞANLI TÜRK ORDUSUYLA BÖLÜNMEZ BÜTÜNÜZ BİZ
- 2) HİÇ BİR ZAMAN ÇOKMEDİK DÜŞMANIN ÖNÜNDE DİZ
BİZ AY YILDIZIN ALTINDA HEPİMİZ KARDEŞİZ BİZ
EDİRNE KARSLISIYLA TRABZON VANLISIYLA
TÜRKİYEM SEVDASIYLA BÖLÜNMEZ BÜTÜNÜZ BİZ

Şekil C.18. Türk Sanat Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

ORDA BİR KÖY VAR UZAKTA

Beste : Münir CEYHAN

Söz Yazarı : A. Kutsi TECER
(1957)

ORDA BİR KÖY VAR UZAKTA
O KÖY BİZİM KÖYÜMÜZDÜR
GEZMESEK DE TOZMASAK DA
O KÖY BİZİM KÖYÜMÜZDÜR
LA, LA, LA, ...

ORDA BİR DAĞ VAR UZAKTA
O DAĞ BİZİM DAĞIMIZDIR
İNMESEK DE, ÇIKMASAK DA
O DAĞ BİZİM DAĞIMIZDIR
LA, LA, LA, ...

ORDA BİR EV VAR UZAKTA
O EV BİZİM EVİMİZDİR
YATMASAK DA, KALKMASAK DA
O EV BİZİM EVİMİZDİR
LA, LA, LA, ...

ORDA BİR SES VAR UZAKTA
O SES BİZİM SESİMİZDİR
DUYMASAK DA, TİNMASAK DA
O SES BİZİM SESİMİZDİR
LA, LA, LA, ...

ORDA BİR YOL VAR UZAKTA
O YOL BİZİM YOLUMUZDUR
DÖNMESEK DE, VARMAK DA
O YOL BİZİM YOLUMUZDUR
LA, LA, LA, ...

Şekil D.1. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

23 NİSAN

Beste : H. Selen ERGÖZ

Söz Yazarı : Rakım ÇALAPALA

$\text{♩} = 82$

BU YUR DUN DU DEV LE TİN YÜ CE CUM HU Rİ YE TİN

5 SA Hİ Bİ YİZ ÇO CUK LAR SAZ

9 TÜR KÜZ NE MUT LU Bİ ZE BU BAY RAM KUT LU Bİ ZE

13 EĞ LE NE LİM ÇO CUK LAR SAZ

17 HEM GÖ ĞÜN HEM YE RİN KUT LU E MA NET LE RİN

21 BEK Çİ Sİ YİZ ÇO CUK LAR SAZ

Selen

BU YUR DUN BU DEVLETİN
YÜCE CUMHURİYETİN
SAHİBİYİZ ÇOCUKLAR

TÜRKÜZ NE MUTLU BİZE
BU BAYRAM KUTLU BİZE
EĞLENELİM ÇOCUKLAR

HEM GÖĞÜN HEM YERİN
KUTLU EMANETLERİN
BEKÇİSİYİZ ÇOCUKLAR

Şekil D.2. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

TÜRKİYEM

Beste : Rahmiye ALTINOK

Söz Yazarı : Rahmiye ALTINOK

Allegretto = 168

HEP E LE LE KO ŞA LIM DAL GA Gİ Bİ CO ŞA LIM KAR ŞI KI

6 DAĞ LAR DA A CEP NE VAR BA KA LIM BA KA LIM HEY Gİ Dİ KA

11 RA DE NİZ BA ŞI DAL GA LI DE NİZ DÜN YA LA RI VER SE LER

16 YİNE SENİ İS TE RİZ İS TE RİZ SE LAMSA NA AN KA RA SEN SA RAR SİN YARA

(Ölçüsüz uzun hava gibi söylenerek)

20 SEN BA ŞI MIZ DA VAR KEN BİZ DÜŞ ME YİZ DA RA DA RA

Selen

HEPELELE KOŞALIM DALGA GİBİ COŞALIM
KARŞIKI DAĞLARDACEP NE VAR BAKALIM

HEY GİDİ KARADENİZ BAŞI DALGALI DENİZ
DÜNYALARI VERSELER YİNE SENİ İSTERİZ

SELAM SANA ANKARA SEN SARARSIN YARA
SEN BAŞIMIZDA VARKEN BİZ DÜŞMEYİZ DARA

Şekil D.3. Türk Halk Müziği Tarzında Örnek Çocuk Şarkısı

Su Sızıyor Sızıyor

1 Su sı zı yor sı zı yor
2 E ğil bir yol ö pe yim

3 Taş la rın a ra sın dan
4 Kaş la rın a ra sın dan
5 Oğ lan ma vi lim oğ lan
6 Sö zü ne de ka vi lim oğ lan

Kar yağıyor yağıyor (2 kez)
Aba'mı giyeceğim (2 kez)
Sakallıya varıp da (2 kez)
Baba mı diyeceğim (2 kez)
Oğlan mavilim oğlan
Sözüne de kavilim oğlan

Derenin kenarında (2 kez)
Kalayladım kazanı (2 kez)
Oğlan senin yüzünden (2 kez)
Tutmadım Ramazanı (2 kez)
Oğlan mavilim oğlan
Sözüne de kavilim oğlan

Şekil E.1. Örnek Anonim Ezgi

Ey Güzeller

Gelin kızlar oynıyak (oynıyak.....)
Bu oyuna doymıyak (doymıyak....)
Sonradan gelenleri (güzeller.....)
Aramıza koymıyak (koymıyak.....)

Şekil E.2. Örnek Anonim Ezgi

Saray Yolu

1 Sa ray yo lu in ce dir
2 Yas tık kur ba nın o lam

Sa ray yo lu in ce dir
Yas tık kur ba nın o lam

Am man ne ka ran lık ge ce dir loy
Am man yar ya tı şın ni ce dir loy

Yav rum ne ka ran lık ge ce dir
Yav rum yar ya tı şın ni ce dir

Saray yolu bu mudur (2 kez)
Amman testi dolu su mudur loy
Yavrum testi dolu su mudur

Gittin ki tez gelesin (2 kez)
Amman tez gelişin bu mudur loy
Yavrum tez gelişin bu mudur

Şekil E.3. Örnek Anonim Ezgi

ÖZGEÇMİŞ

1967 yılında Kayseri’de doğdu. İlköğrenimini Kayseri’de, lise öğrenimini İstanbul’da tamamladı.

1984-85 öğretim yılında Marmara Üniversitesi İktisâdi ve İdâri Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünü kazandı. 1989-90 öğretim yılında bölümünden mezun oldu.

1990-91 öğretim yılında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Müziği Nazariyatı Bölümünü kazandı. Bu bölümden 1994-95 öğretim yılında sınıf atlayarak mezun oldu.

1996-97 öğretim yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümünü kazandı. 1999-2000 öğretim yılında mezun oldu.

1993-94 öğretim yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Bilimler Yüksek Lisans programını Türk Sanat Müziği Ana Sanat Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. 1994-95 öğretim yılında “Türk Mûsikîsi Ses Sisteminin 20. y.y Başlarından Günümüze Gelişinin Karşılaştırmalı İncelenmesi” konulu bitirme tezini vererek yüksek lisans eğitimini tamamladı.

2001-2002 öğretim yılında Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Müziği Bölümünde Öğretim Görevlisi olarak göreve başladı. 2001 yılında Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Müziği Bölümü Başkan Yardımcılığına, 2003 yılında Türk Müziği Bölümü Başkanlığına atandı. Halen bu görevini sürdürmektedir.